

INTEGRALE UITGAVE
2

CHARLIER

BLUEBERRY

GIRAUD

DARGAUD

GIR

INTEGRALE UITGAVE
2

CHARLIER

BLUEBERRY

GIRAUD

DARGAUD
BENELUX

Beste lezer,

De integrale uitgave van Blueberry zal in het totaal 9 delen omvatten.
Dit tweede deel bundelt de pagina's van de reeks zoals ze zijn verschenen in *Pilote*,
tussen 29 april 1965 en 15 september 1966. We hebben dus de originele kleuren uit die
tijd gebruikt. We hebben de platen ook weer herschikt in precies dezelfde
volgorde waarin ze ooit wekelijks werden gepubliceerd. De teksten in sommige
tekstballonnen zijn gecorrigeerd aan de hand van het
originele typoscript van Jean-Michel Charlier.

We wensen u veel plezier bij het lezen van een van de meest
legendarische oeuvres uit de stripgeschiedenis.

De uitgever drukt hier zijn bijzondere dank uit aan
Isabelle Giraud en Philippe Charlier
voor hun medewerking en hun steun.

Wij danken ook Jean-Claude Mézières
voor zijn anekdotes en zijn foto's.

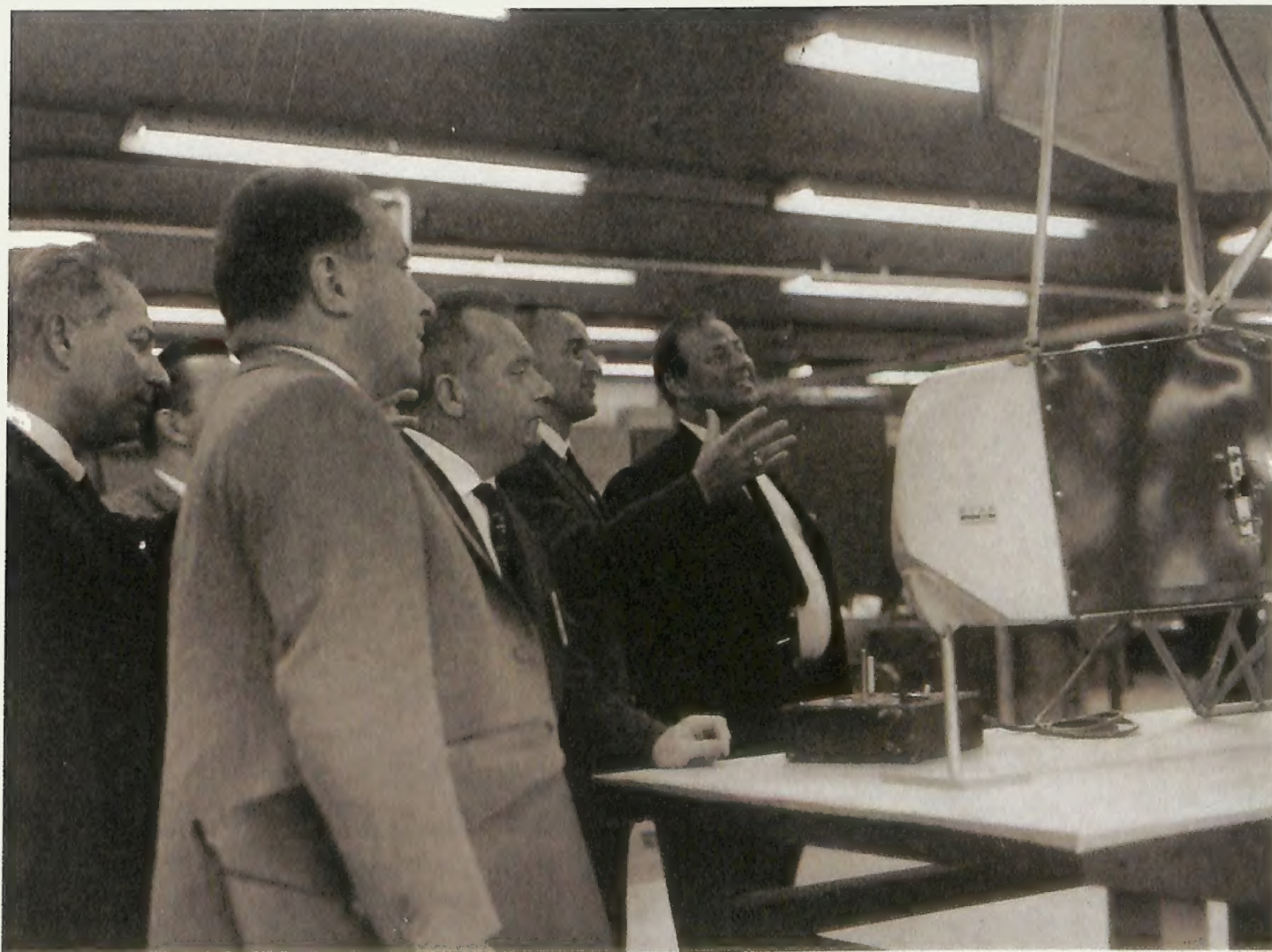

DE ONTDEKKING VAN HET WILDE WESTEN

In 1962 landt Jean-Michel Charlier op de *Edwards Air Force Base*, midden in Nevada. De Luikse scenarist verliet zijn geboorteland België al enkele jaren geleden om samen met zijn makkers René Goscinny en Albert Uderzo de Parijse krantenwereld te veroveren. In deze beginjaren 1960 is ze dat gelukt: hun stripweekblad *Pilote* is dé nieuwe hit onder de jeugdbladen. Het zijn de meest productieve jaren van de workaholic Charlier. Niet alleen leidt hij samen met Goscinny de redactie van *Pilote*, daarnaast zet hij zijn carrière als scenarist voort. Hij schrijft tegelijkertijd scenario's voor de avonturen van *Tanguy en Laverdure*, *Roodbaard*, *De Beverpatroelje*, *Flip Flink* en *Buck Danny* – om maar enkele van zijn beroemdste reeksen te noemen. De journalist in hem droomde van reportages in verre landen; de scenarist in hem maakt dat waar. Al sinds 1947 schrijft hij – met

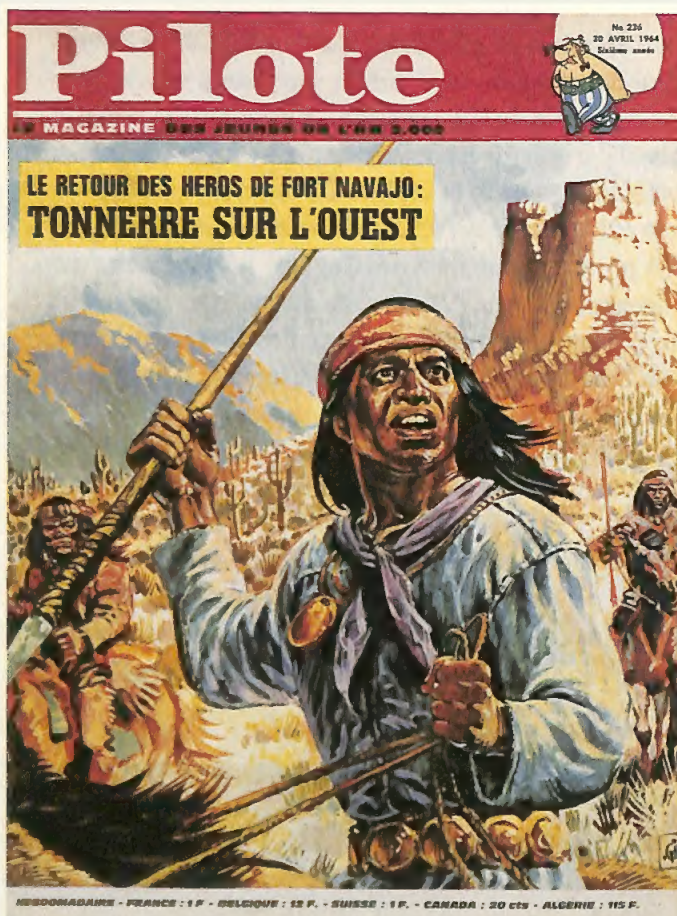
veel succes – de avonturen van de piloot Buck Danny voor het weekblad *Robbedoes*. De leiding van de Amerikaanse luchtmacht, die Charlier om die reden bijzonder waardeert, nodigt hem uit om de US Air Force basis in Nevada te bezoeken. De speciale verslaggever van *Pilote* zal er verschillende artikelen schrijven over het prototype van de X-15. Een jaar later gebruikt de scenarist van *Buck Danny* die artikelen om een nieuw stripavontuur te schrijven. Deze reis zal voor de carrière van Charlier veel belangrijker blijken dan hij ooit had kunnen voorzien.

Tien jaar later, in november 1973, vertelde hij Jacky Goupil erover: "Ik kreeg zin om een western te maken toen ik in het westen was van de Verenigde Staten, voor mij het mooiste land ter wereld. Ik heb die streek ontdekt omdat de Amerikanen me, naar aanleiding van Buck Danny, hadden uitgenodigd hun bases te bezoeken. Toen ik toch in het westen was, wilde ik er ook een beetje

Jean-Michel Charlier (rechts) met Jacques Gambu (midden) op reportage in een Amerikaanse fabriek.

De cover van Pilote nr. 236 van 30 april 1964. De reeks heette nog niet Blueberry.

gaan rondkijken. Dat heeft me zo enthousiast gemaakt dat ik, toen ik weer thuis was, meteen een western wilde maken." Achttien jaar later vertelde Charlier voor de microfoon van Gilles Ratier nog eens hoe de landschappen van het westen hem hadden geïnspireerd: "Ik was er echt door betoverd! Ik was nog nooit op de gedachte gekomen een stripwestern te maken, maar ik kwam thuis met de onbedwingbare zin om er een te schrijven!"

EEN VOLBLOED SPAN

In 1962 is Joseph Gillain – alias Jijé – in de ogen van Charlier de enige die de Amerikaanse Far West kan tekenen. Gillain kent Nieuw-Mexico en de grote Amerikaanse vlaktes. Hij heeft er immers gewoond met zijn leerlingen Morris en Franquin. Zijn western *Jerry Spring*, die hij op basis van die ervaringen maakte voor *Robbedoes*, is dan ook de modernste Europese visie op deze Amerikaanse 'frontier'-mythe. Wie tekent beter dan Jijé een paard dat galoppeert in de stofwolken van het Westen? Het is Jijé zelf die Charlier het antwoord geeft: "Jijé zei tegen me: 'Er is een jongen die af en toe bij me werkt. Hij tekent niet onverdienstelijk paarden. Hij heet Jean Giraud!'"

Op het moment dat ze, in 1963, aan hun western beginnen, is Jean-Michel Charlier 39 en Jean Giraud 25. De eerste is een ervaren scenarist, de tweede een tekenaar die pas begint, maar Charlier is tevens een professionele stripuitgever. Hij kan een tekening beoordelen. Hij was tenslotte ook de man die Goscinny had aangeraden om het tekenen te verruilen voor het schrijven van scenario's; een advies dat hij zelf enkele jaren daarvoor van Jijé kreeg. Hij ziet dus meteen dat die jongen een uitzonderlijk goede tekenaar zal worden. Hij moet alleen wel kunnen voldoen aan de eisen die het systeem stelt. De strip is in die tijd nog geen kunstvorm, maar een ambacht. En zoals elke ambachtsman moet de tekenaar de leveringsdata in zijn orderboekje respecteren. Als een illustrator een sprinter is, is een striptekenaar een marathonloper.

De debutant deinst echter nergens voor terug. Jean Giraud zei dat hij als kind al "gek was van westerns". Toen hij opgroeide werd dat alleen maar sterker, zoals de tekenaar aan het begin van de jaren 2000 ook vertelde aan Gilles Ciment: "Als jongeman was ik vooral dol op de western, die een sterke, betoverende invloed op me had. Het had iets magisch, de combinatie van dat tijdperk, die ruimte en het mythische avontuur van een jong volk dat zijn eigen geschiedenis construeert." Een tandem vormen met Charlier is voor Giraud dus niet alleen een professionele buitenkans, hij lost ook een belofte in aan het kind dat hij was.

EEN LEGENDARISCHE BOSBES

Tussen 1958 en 1959 had Charlier zich al eens aan het genre gewaagd met *Tempête à l'Ouest*, een vervolfgroman met illustraties van René Follet, die werd gepubliceerd in het Belgische stripweekblad *Tintin*. De scenarist-romanschrijver goochelde met clichés die hij bij elkaar had gesprokkeld in boeken en in films, van Hopalong Cassidy tot Gary Cooper. En hoewel dramaturgische handigheidjes van de scenarist er niet vreemd aan waren, bleef het wel een verhaal dat was gebaseerd op fictie. De kennismaking met de levensgrote decors van het Amerikaanse Westen brengt bij de verhalenverteller echter een ommekeer teweeg. Charlier besluit om terug te keren naar zijn oorspronkelijke schrijfmethode – uitgaan van waargebeurde feiten – en zegt de clichés vanaf nu vaarwel. Zo kiest hij voor een tegendraads thema: "De western was het grijsgedraaide verhaal geworden van de knappe cowboy die onrecht bestreed. Dat moest veranderen. Ik ontdekte dat bijna niemand de soldaten van het Westen als personages had gebruikt.

In de films speelden ze nauwelijks een rol. De cavalerie kwam altijd helemaal op het einde, en dat was dat. Toen ik het onderwerp een beetje uitdiepte, ontdekte ik hoe geweldig het was en we waren vertrokken!”

Ook de held is tegendraads: “Het is eigenlijk een kerel die soldaat geworden is omdat hij nergens anders voor deugde. Hij werd praktisch met geweld gerekruteerd en doet dit werk dat hij haat omdat hij anders opgehangen wordt. Hij verafschuwt de job, hij staat aan de kant van de indianen, hij pokert, hij zit achter geld aan en laat zich vaak meeslepen in avonturen die hem boven de pet gaan.” De eerste antiheld doet zijn intrede in jeugdstripland.

De laatste tegendraadse keuze van de scenarist is de ongewone naam van de held. Charlier zoekt een naam die lekker Amerikaans bekt, maar de jonge tekenaar stelt voor om een naam te kiezen die de dubbelzinnigheid van hun personage nog extra onderlijnt. Een ‘lieve, tedere’ naam voor een onstuimige cavalierist. Op de tekentafel van Giraud ligt een opengeslagen nummer van *Geographic Magazine*. Er staat één woord dat zijn aandacht trekt: het Engelse woord voor ‘blauwe bosbes’. Hij stelt Charlier de naam Blueberry voor. De betekenis en de klank bevalen de scenarist direct: een held is geboren.

DE FANTASTISCHE RIT

De eerste plaat van *Fort Navajo* verschijnt in nummer 210 van *Pilote*, op 31 oktober 1963. Daarna volgen nog, bijna zonder onderbreking, *Dreiging in het Westen* en *De eenzame adelaar*, de drie verhalen in het eerste deel van deze integrale uitgave. *De lange weg naar Cochise* en *Oorlog of vrede* ronden het verhaal af. Deze vijf albums vormen de vijf hoofdstukken van de eerste cyclus over de indiaanse oorlogen, waar luitenant Blueberry zijn hele carrière mee te maken krijgt. Met de vijf albums van de *Fort Navajo*-cyclus – een vervolgverhaal van bijna 250 pagina’s dat op drie jaar tijd gepubliceerd wordt – neemt Charlier alle vrijheid om de grootste scenariopuzzel in zijn carrière te bedenken. Hij gebruikt alle bronnen die de mythe van de western belichten: film, literatuur en geschiedkunde. In zijn fresco vermengt hij alle bekende elementen: van het bedreigde fort en de onbehouwen maar sympathieke held tot de net aan West Point afgestudeerde generaalszoon en de bekrompen, racistische soldaat die fout op fout begaat en de indianen provoceert. Die indianen worden daardoor oorlogszuchtig maar worden geleid door een vredelievende, historische Apache – Cochise – wiens positie betwist wordt door een vechtlustige jonge uitdager. Dan is er nog de knappe

kolonelsdochter, die een kameraadschappelijke rivaliteit in stand houdt tussen de held en zijn vriend van West Point, en ten slotte is er de halfbloed spoorzoeker en zijn tragische spreidstand tussen twee culturen. Charlier weet op geniale wijze al deze archetypes te omarmen en ze onder te brengen in een opwindend, adembenemend stripverhaal. Met een ondubbelzinnige boodschap als rode draad: de verovering van de Far West is ook het verhaal van de onderwerping en de slavernij van een volk. Aan het begin van de jaren 1960, in een periode van voortschrijdende dekolonisering, vertelt Charlier hoe de wereld in elkaar zit. Dit vernieuwende principe van het getekende heldenverhaal, uitgesmeerd over verschillende albums, had Charlier al eerder uitgeprobeerd met *Buck Danny*. Aanvankelijk was het ‘wordt vervolgd’ van de stripverhalen alleen maar bedoeld om de lezers te verleiden ook het volgende nummer van hun favoriete weekblad te kopen. Met de opkomst van een nieuwe markt – die van de stripalbums – breidt Charlier het concept uit: hij verleidt zijn lezers om het volgende album aan te schaffen. Terwijl de verhaalstructuur van *Buck Danny* intuïtief, proefondervindelijk ontstond, is *Blueberry* de reeks waarin de techniek tot wasdom komt. Charlier legde het specifieke karakter ervan in 1987 uit aan Gilles Ratier en François Defaye: “*Blueberry* is een wat speciale reeks omdat ik haar, in tegenstelling tot mijn andere reeksen, voor de duur van enkele tientallen albums in haar geheel heb bedacht. Al vanaf het begin wist ik precies – natuurlijk niet tot in detail, maar toch heel duidelijk – hoe het levensverhaal van Blueberry van album tot album zou verlopen. Dat was in vergelijking met mijn andere reeksen heel bijzonder.” Zonder het te beseffen vond Charlier een heel nieuwe soort stripheld uit: een held met een levensloop, die in elk nieuw avontuur de littekens draagt van wat voorafging. Vóór de *Blueberry* van Charlier en Giraud werd een stripheld nooit getekend door de tijd. Bij hen wordt een stripheld voor het eerst ‘menselijk’: hij veroudert.

AAN HET EINDE VAN ZIJN LATIJN

Op 29 april 1965, drie weken nadat het weekblad *Pilote* het einde van *De eenzame adelaar* publiceerde, krijgen de lezers *De lange weg naar Cochise* al onder ogen. In de loop van dit vierde deel heeft de oplettende lezer op plaat 18 de handtekening van Jijé kunnen zien, in plaats van die van Gir. Hij zou er tot plaat 38 blijven staan. In 1976 beantwoordt Jean Giraud de vraag van Numa Sadoul “Waarom heeft Jijé een stuk van *De lange weg naar Cochise* getekend?” met “Omdat ik weg was.”

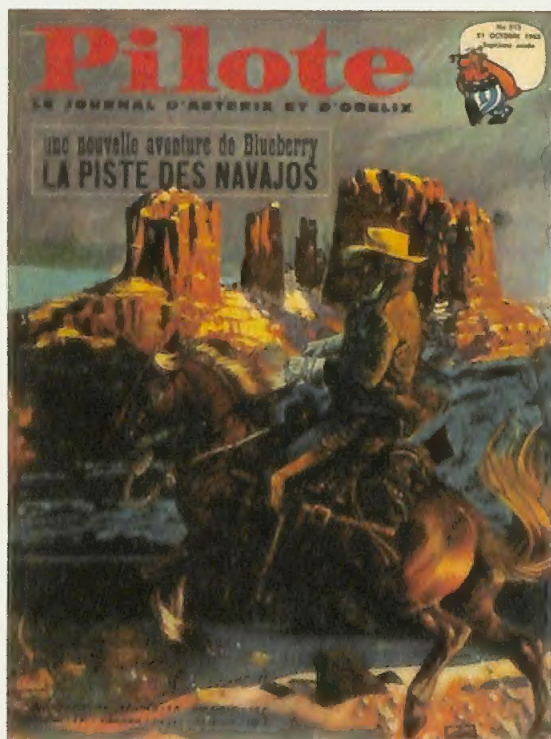
LA PISTE DES NAVAJOS

UNE NOUVELLE HISTOIRE DESSINÉE DE FORT-NAVAJO

MAI 1868... DEPUIS PLUSIEURS SEMAINES, NAVAJOS, JICARILUAS, MESCAUEROS, CHIRICAHUAS, TONTOS, TOUTES LES TRIBUS DE LA PUISSANTE NATION APACHE, QUI ONT FRANCHI LA FRONTIÈRE MEXICAINE POUR ÉCHAPPER AUX TROUPES DU GÉNÉRAL CROOK, CHARGÉ DE REPRIMER LEUR RÉVOLTE, SE REGROUPENT PEU À PEU DANS LES SOLITUDES DÉSOBÉES DE LA SIERRA MADRE, OÙ COÛTISE, LE GRAND CHEF DE GUERRE, A PLANTÉ SES "HOOGANS".

FRÈRES ! LA SITUATION EST GRAVE... LA NOURRITURE VA BIENTÔT MANQUER... SQUAWMS ET PAPOOSES SOUFFRENT DÉJÀ DE LA FAIM ! IL FAUT RETOURNER VERS LE NORD...

MITTE APACHE DE PEUX ET DE TERRE.

Boven: De ondertitel Une nouvelle histoire dessinée de Fort-Navajo stelt het verhaal La Piste des Navajos (in het Nederlands: Oorlog of vrede) voor als een nieuw deel in de reeks Fort Navajo, zoals ze aanvankelijk heette. De cover van de Pilote waarin het verhaal verscheen, heeft het echter over "een nieuw avontuur van luitenant Blueberry". De luitenant, die oorspronkelijk gewoon een van de vele personages was, leent voortaan zijn naam aan de reeks.

Hiernaast: Covertekening van Jean Giraud voor de Pilote van 21 oktober 1965.

Hieronder: De titel van de reeks, getekende door Jijé.

FORT NAVAJO

4 Y/P 3R UT W IXL FX A J V B ↑ H R 東 © L X L'AIGLE SOLITAIRE B 51 FX A J V B ↑ H R 東 © L D O W J 6 U Y A ②

OW J 6 U

La rédaction toute entière de PILOTE est plongée dans une mortelle angoisse !... Nous sommes sans nouvelles du lieutenant Blueberry, de ses hommes et du convoi de munitions qu'ils escortent !... C'est pourquoi nous vous prions de nous pardonner de pas vous présenter, cette semaine, la suite de leurs aventures. Notre ami Gir qui dessine cette série palpitante, se trouve actuellement aux confins du Mexique et de l'Arizona, sur les lieux mêmes où se situe l'action de ce western. Et par suite des grèves récentes et du très mauvais fonctionnement des Postes, en fin d'année, nous n'avons pas reçu son envoi hebdomadaire. Mais rassurez-vous, vous retrouverez tous nos héros, dès la semaine prochaine...

17

In 1964, toen hij net begonnen was aan *Dreiging in het westen*, het tweede album van de cyclus, kon Gir het tempo voor het eerst niet meer bijbenen. Een reeks in wekelijkse afleveringen maken is de hardste leerschool die er bestaat. Al meer dan een jaar levert hij elke week twee platen van *Blueberry*. Maar plots komt de tekenaar achter zijn tekentafel vandaan en vliegt naar Amerika. En omdat het in deze gouden tijd van de stripweekbladen een ijzeren regel is dat een reeks nooit onderbroken wordt, hebben de lezers nooit onder dit onverwachte vertrek te lijden gehad. In de kleine broederschap van Belgische stripauteurs is het doodgewoon om een handje toe te steken als iemand niet

de

Boven: Joseph Gillain, begin jaren zestig.

Jean Giraud was naar Mexico vertrokken en kon geen *Blueberry*-platen leveren. De dubbele pagina waarop *Pilote* wekelijks de twee pagina's afdruckte bleef dus wit. Een tekst, ongetwijfeld van Jean-Michel Charlier, legt de lezers in het nummer van 14 januari 1965 uit wat er aan de hand is. Op de plaats van *Blueberry* kwam een in allerijl door Georges Fronval, de westernspecialist van de redactie, geschreven artikel over indiaanse rituelen.

kan leveren. In het geval van *Dreiging in het westen* is het Jijé die deze dienst bewijst aan de leerling die zijn collega is geworden. Hij maakt heel bescheiden tien platen, zonder ze zelfs van zijn handtekening te voorzien. Als *De lange weg naar Cochise* begint, zit Giraud al een jaar weer in het dolle tempo. Tussen *Dreiging in het westen* en *De eenzame adelaar* gunt hij zichzelf slechts twee weken rust. Met *De lange weg naar Cochise* lijkt hij het ritme weer te pakken te hebben. Maar als hij ongeveer een derde van dit vierde album heeft getekend, stort hij weer in. "In die periode kreeg ik geen tijd om even bij te komen: zodra ik een episode af had, begon ik alweer aan de volgende. Het was waanzinnig! Joseph heeft me vervangen toen ik in Amerika was, waar ik enkele weken niet kon tekenen." Elf jaar later geeft Joseph Gillain aan Numa Sadoul zijn versie van deze aflossing: "Charlier vroeg het me toen Jean naar de VS was verdwenen, naar ik aanneem vrijwillig en zonder een adres achter te laten. Als kleine wraak omdat Charlier zijn teksten altijd veel te laat leverde..." Dit commentaar van Gillain – met een kwinkslag – was een versterking van de legende Charlier, de scenarist die altijd op zijn huid werd gezeten door tekenaars die zonder script en zonder scenario zaten. In 1965 ontvlucht Giraud echter niet zijn scenarist, maar zijn vak – of in elk geval de manier waarop hij het moest uitoefenen. Tien jaar na

Hiernaast: De illustratie van een reglement voor een quiz in *Pilote* (het nummer van 13 oktober 1966). Deze tekst is natuurlijk niet geschreven door Jean-Michel Charlier.

REGLEMENT

Art 1 - Le journal PILOTE, 31 rue du Louvre, Paris, organise du 6 Octobre 1966 au 30 Novembre 1966, un concours ouvert à tous ses lecteurs, français, belges et suisses, sans limite d'âge ni de sexe.

Art 2 - Ce concours est doté de 100.000 F (dix millions d'anciens francs) de prix, répartis en 500 cadeaux pour les gagnants et un porte-clés pour chacun des participants ayant répondu aux 11 questions. Ces prix ne pourront être ni échangés pour d'autres, ni remplacés par une somme d'argent. Cependant, une liste « au choix » permet à chacun des 26 premiers, de choisir parmi les lots offerts dans la série où ils se trouvent.

Art 3 - Le concours des Tubes Pilote se compose de 6 questions. Chacune de ces questions paraissant individuellement et respectivement dans les numéros 363, 364, 365, 366, 367 et 368 du journal.

Art 4 - Pour répondre, les concurrents devront obligatoirement utiliser les bulletins-réponses, publiés dans la revue PILOTE, en utilisant les emplacements réservés à cet effet, et préciser en lettres bâtons leur nom, prénom, date de naissance et adresse. Tout bulletin non réglementaire, illisible ou raturé dans les cases réponses, sera considéré comme nul et éliminé.

Art 5 - Les bulletins-réponses, suffisamment affranchis et non recommandés, devront parvenir à : CONCOURS DES TUBES PILOTE, BP 129.02 PARIS 2e, avant le 30 Novembre à minuit, le cachet de la poste faisant foi.

Art 6 - Chaque concurrent peut envoyer autant de réponses qu'il désire, à condition qu'elles soient toutes présentées sur le bulletin-réponse réglementaire émanant du journal. Toutefois, seul le meilleur envoi sera pris en considération.

Art 7 - Les 5 premières questions (Pilote n° 363, 364, 365, 366 et 367) font l'objet de réponses précises et codifiées. Leur dépouillement aura lieu mécanographiquement. Les réponses exactes à ces 5 questions ont été déposées à Paris, sous pli scellé, en l'étude de Maître Desgagneux, huissier de justice, sous le contrôle de qui auront lieu toutes les opérations légales relatives à ce jeu.

Art 8 - La question 6, dite subsidiaire, (Pilote n° 368) sera examinée et classée, devant huissier, par un jury souverain de cinq membres, qui désignera les gagnants.

Art 9 - Les 500 premiers lauréats seront avertis de leur succès par lettre personnelle, à l'adresse indiquée sur leur bulletin-réponse où ils ont indiqué leur domicile. Les autres concurrents ayant participé à tous les jeux des Tubes, en renvoyant les 6 bulletins-réponses réglementaires, recevront le porte-clés Pilote à l'adresse portée sur leur bulletin-réponse. Par ailleurs, la liste des gagnants sera publiée ultérieurement dans PILOTE.

Art 10 - Le fait de participer au concours implique, pour les concurrents, l'acceptation pure et simple du présent règlement, des instructions portées sur les bulletins-réponses considérés comme annexe du présent règlement, et des décisions du jury qui seront sans appel.

Art 11 - Ne peuvent participer à ce concours : les membres du personnel des Editions Dargaud, de l'Agence Publiant, de Teen Agency, ainsi que leur famille, et les personnages du journal PILOTE. Le journal « PILOTE » ne saurait être tenu pour responsable au cas où le présent jeu viendrait à être interrompu ou annulé.

JEU N°

J'AI EU UN MAL
FOU À CONVAINCRE
CE VIEUX RASCAL DE
MAC CURE QUE NOUS NE
POUVIONS PAS PARTICIPER
AU GRAND CONCOURS DES TUBES
PARCE QUE NOUS ÉTIIONS DES
HÉROS DU JOURNAL "PILOTE"
"TOI ET TES IDÉES À LA NOIX,
IL M'A DIT, SI JE NE T'AVAIS
PAS SUIVI, J'AURAIS GAGNÉ
ASSEZ DE CADEAUX POUR
PRENDRE ENFIN MA
RETRAITE !"

Crédit Teen Agency

GIR

zijn eerste reis naar Mexico op zijn zestiende, vertrekt Jean Giraud er nu heen om een beetje afstand te kunnen nemen.

Over die ervaring vertelde hij aan Numa Sadoul: "Die keer zocht ik er iets anders. Ik zocht er eenzaamheid, de extase van de eenzaamheid, en angst, de extase van de angst... Plus de extase van hallucinogene paddenstoelen, waarmee ik tijdens die reis een keer heb geëxperimenteerd."

AAN HET EINDE VAN DE RIT

Al die tijd tekent Joseph *Blueberry*. De meester voegt zich spontaan naar de grafische matrijs van zijn vroegere leerling. In 1962 maakten ze samen 46 platen van het *Jerry Spring*-avontuur *De weg naar Coronado*. Een zo intens gedeelde ervaring is onuitwisbaar. In de zwarte inkt van Gir zit het DNA van Joseph. De platen 17 tot 30 van *De lange weg naar Cochise* dragen de sporen van deze collegialiteit. Grafisch gezien was dit album voor Giraud een keerpunt. De leerling maakt zich in dit boek voldoende los van de invloed van de meester om een eigen stijl te ontwikkelen. Hij heeft zich de zwerige streek van Jijé eigen gemaakt en zijn bewegingen worden vlotter. Paradoxaal genoeg is net dit het album waarin Jijé het meest tussenkomt en waarin hun stijlen naadloos in elkaar overgaan. Er vindt een kentering plaats. De eerste zestien platen die Giraud tekent, hebben nog de hoekige lijnen van de twee voorgaande albums. Tussen hard werk en inspiratie. Met hoogte- en dieptepunten. Maar altijd doeltreffend. De volgende platen, getekend door Jijé, zitten op dezelfde lijn. Om het exuberante, complexe scenario van Charlier te kunnen tekenen, moest de Belgische meester dezelfde techniek hanteren: die van narratieve efficiëntie zonder esthetische versierselen. Toch perfectioneert Jijé gaandeweg de grafische structuur door nog wat mankementen weg te werken: een betere afwisseling tussen de dikte van de lijnen al naar gelang de verschillende gezichtshoeken en een mooiere verdeling van de vlakken, een betere compositie van de plaat in zijn geheel. Haast onzichtbare verbeteringen. Een laatste les?

Als Giraud terugkeert van zijn Amerikaanse escapade en weer achter de tekentafel schuift voor het laatste stuk van het album, lijkt zijn lijnvoering als nieuw. Zijn blik op de speelruimte die een pagina biedt eveneens. In het spoor van Jijé eigent hij zich het tekenen van *Blueberry* weer toe, op het luminueuze niveau waar zijn collega het heeft achtergelaten. Tot op het laatste vakje ontspannen en virtuoos. Op dat moment wordt Gir echt Giraud. In

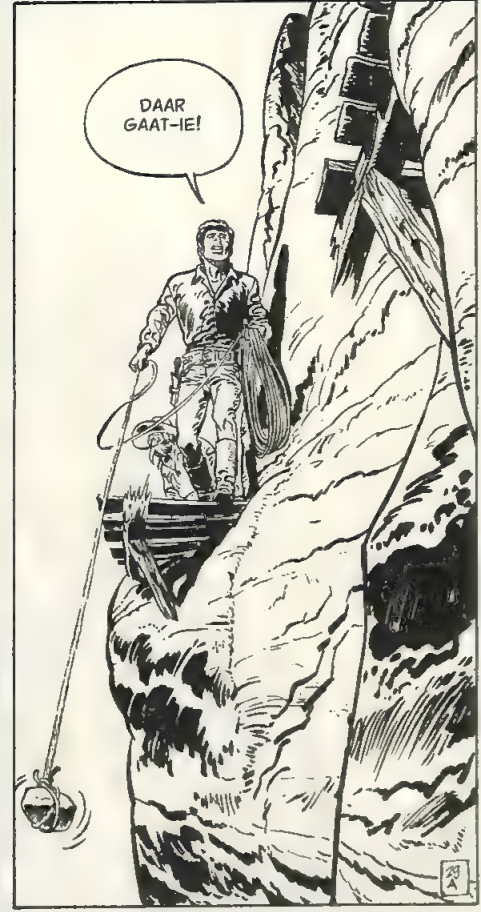
1976 komt hij nog een keer terug op deze ervaring: "Op dat moment hebben we onze vader-zoonverhouding achter ons gelaten. Ik voelde trouwens dat ze voorbij was. We waren gelijken geworden. De ene professional had de andere professional een dienst bewezen. Het was natuurlijk wel een beetje geforceerd, want wat stijl betreft stak hij kop en schouders boven me uit. En dat doet hij nog steeds, dat kan ik niet ontkennen." Jijé op zijn beurt verklaart in 1983: "Ik moest *Blueberry* overnemen toen Giraud op reis was. Ik zou graag beweren dat het me heel zwaar is gevallen, maar ik geef ook onmiddellijk toe dat ik er heel veel van heb geleerd. Toen Giraud terugkwam, zei hij dat het niet eenvoudig was het weer over te nemen, maar we zijn er beiden van overtuigd dat die uitwisseling ons heel veel goed heeft gedaan." Giraud heeft voortaan vrede met zichzelf – zijn alter ego Moebius is al opgedoken in verschillende sciencefictionpublicaties – en zou nooit meer zijn plicht van klassieke feuilletonauteur verzaken. Vier jaar later, in 1969, verklaart de tekenaar aan Claude Moliterni: "Een professional die een gezin moet onderhouden kan zich niet veroorloven om weer helemaal bij nul te beginnen en alles opnieuw te gaan uitzoeken. Het uitzoeken gebeurt tijdens het werk. Stukje bij beetje... en je moet waakzaam blijven. Gillain heeft me regels geleerd die je vooruithelpen zonder te veel te verdwalen in doodlopende straatjes. Een eenvoudige opbouw, het slimme gebruik van zwart, het streven naar ritme en evenwicht, tekenen naar foto's... Het heeft op zich niks te maken met kunnen tekenen. Maar het vormt een basis en een springplank die noodzakelijk zijn om steeds beter te worden." De nederigheid van de ambachtsman en de ambitie van de kunstenaar. Dat is de legende Jean 'Moebius' Giraud ten voeten uit.

CASTING

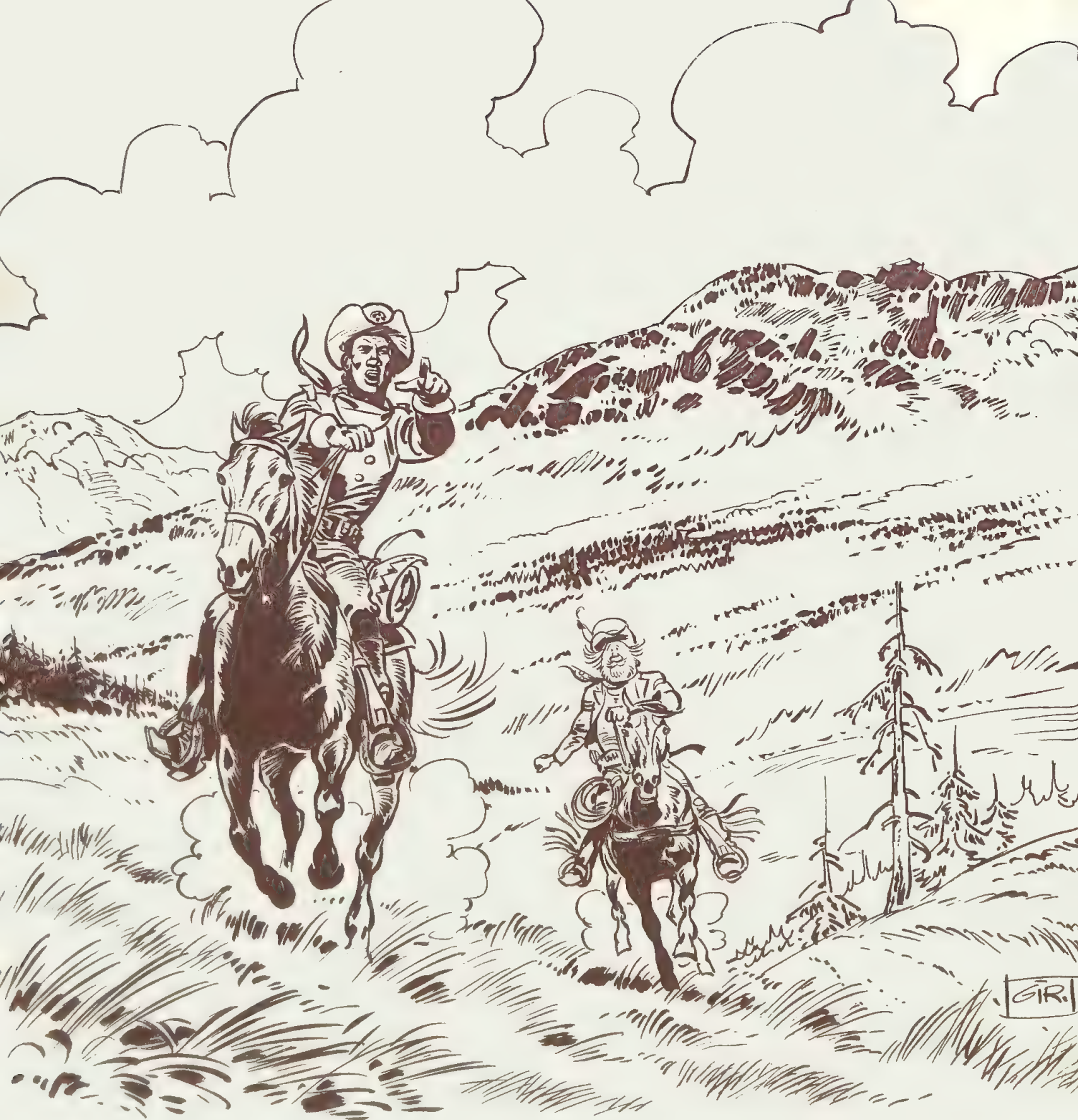
Vanaf het einde van de eerste cyclus doen er enkele narratieve elementen voor de nieuwe verhalen hun intrede. De komst van McClure, op plaat 13 van *De lange weg naar Cochise*, is de meest opvallende. Er is vaak beweerd dat deze goudzoeker de tegenhanger is van Kuifjes Haddock, Robbedoes' Kwabbernoot of zelfs Buck Danny's Sonny Tucson: de grappige aangever die de rigide held menselijker maakt. Je zou dan ook kunnen denken dat hij inderdaad voortkomt uit die visie op het archetypische 'stripduo'. Toch was dit niet de voornaamste bedoeling van Jean-Michel Charlier. In gesprek met Gilles Ratier, in 1987, gaat de scenarist dieper in op zijn methode van samenwerken (en bij

Er is een fout in deze pagina geslopen; kun jij ze vinden?

Boven: Illustratie voor een aankondiging, ergens in het jaar 1960.

Vorige pagina: Het was Numa Sadoul die in Mister Moebius et docteur Gir, de eerste aan Jean Giraud gewijde monografie uit 1976, een vergissing opmerkte op een plaat van Blueberry die tien jaar eerder was getekend voor Oorlog of vrede. "Een dubbele fout, want in de plaatjes 3,4, 5 en 6 bevinden de personages zich links en dan weer rechts van een afgrond waar ze langs moeten, over een loopbrug aan de rotswand..." Tot dan hadden de auteurs noch de lezers het gemerkt, omdat er zo veel beweging in het verhaal zit. Daarna vond niemand het nodig om het te corrigeren. Vergissen is menselijk en als zodanig heeft Jean Giraud als tekenaar zijn fouten altijd op zich genomen.

Boven: Blueberry en McClure wensen de lezers van *Pilote* een gelukkig 1967.

uitbreiding zijn bijzondere relatie) met zijn tekenaar, en de creatie van een van de idolen uit de reeks. “De tekenaars met wie ik werk, bemoeien zich heel weinig met de totstandkoming van het scenario.

Natuurlijk leg ik ze het verhaal eerst voor, maar ze vragen me zelden om iets te veranderen. Het is wel een aantal keren voorgekomen dat bijvoorbeeld Jean Giraud me vroeg om door te gaan met een personage dat hem beviel, terwijl ik het alleen had bedacht als een figurant die maar heel even optreedt. Het meest opvallende voorbeeld is McClure, die maar op hooguit een stuk of vijf platen zou voorkomen. Giraud gaf hem een heel opvallend uiterlijk en zei dat hij het jammer zou vinden als McClure niet meer zou meedoen. Sindsdien is McClure in alle *Blueberry*-albums van de partij.” Het is ook in dit album dat de cavalerie-officier, aan een martelpaal vastgebonden, zijn indiaanse naam krijgt: Dubbel Gezicht. Blueberry moet die naam in de loop van zijn avonturen voortdurend ontkennen en trachten te doen vergeten.

AFGEZONDERD IN HET MIDDEN VAN NERGENS

De man met de zilveren ster is de uitzondering die in de lijst van *Blueberry*-avonturen de regel bevestigt. Het is een one-shot dat inzit tussen een verhaal van vijf en een van vier afleveringen. Een gewone western tussen

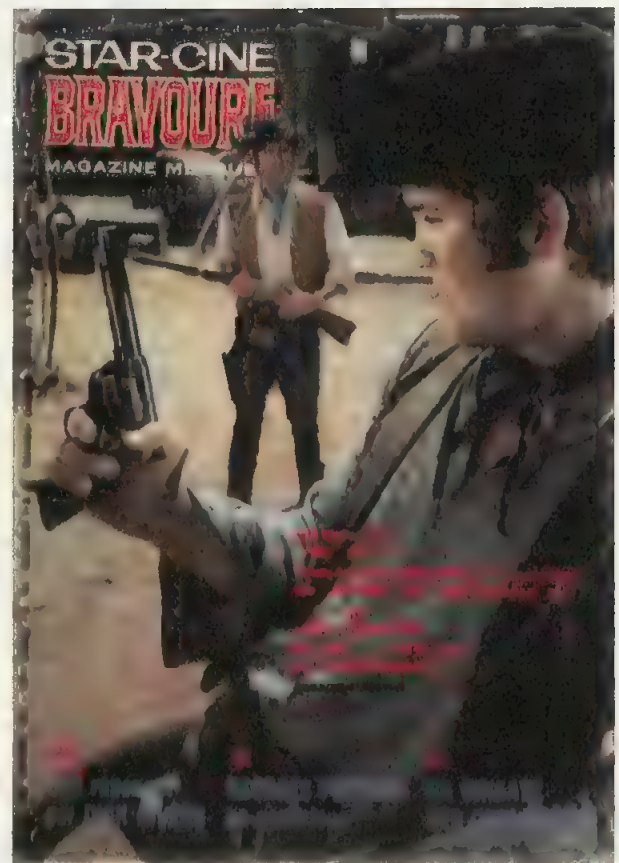
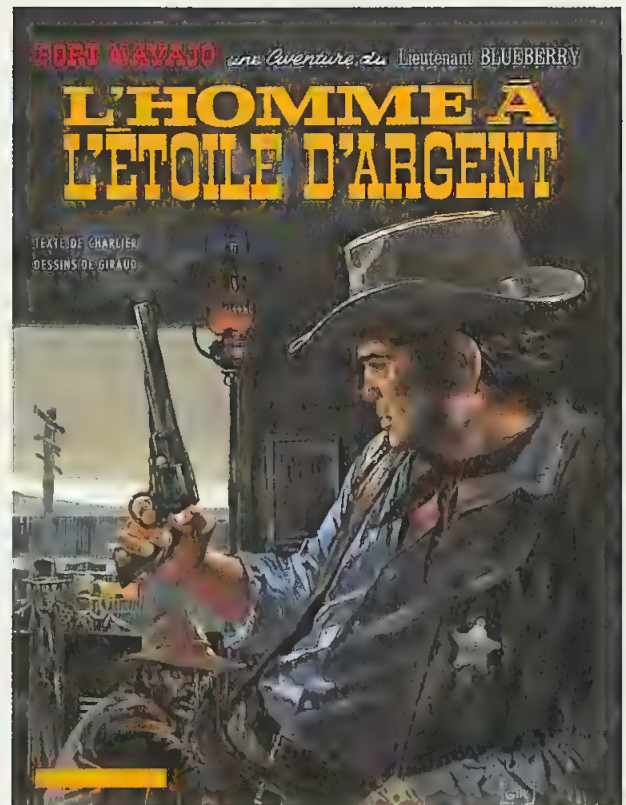
de twee eerste cyclussen over de indiaanse oorlogen. Een aanvaring met de pioniers van de grensstreek tussen de cycli van de Apachen en de Sioux. Als om deze zijsprong visueel nog te onderstrepen, verruult luitenant Blueberry – voor de duur van dit album tot sheriff benoemd – zijn blauwe uniformjas voor een leren vest en een cowboyholster. Bevrijd van zijn militaire kentekens, probeert de slimme avonturier de rol van niet zo sprookjesachtige prins uit. Charlier verwerkt hier voor het eerst een gloeiend liefdesverhaal met haast tragische kanten in zijn avonturensценario. Het is voor een stripheld immers ondenkbaar om zich affectief te binden. Hij kan dus niet anders dan het hart breken van miss Kate, een mooie en dappere onderwijzeres – en een opmerkelijk protofeministisch rolmodel in die jaren vóór 1968. Als miss Kate uiteindelijk met geloken ogen fluistert “Mike... ik zal op je wachten”, blijft dat de mooiste belofte die de scenarist ooit aan zijn lezers heeft gedaan. Al weten beide partijen dat het een loze belofte is.

Voor cinefielen is *De man met de zilveren ster* het *Blueberry*-scenario waarin de meeste cinematografische invloeden zijn te bespeuren. Wie de film *Rio Bravo*,

in 1959 geschreven door Leigh Brackett en verfilmd door Howard Hawks, heeft gezien en zeven jaar later dit verhaal leest, kan het daar alleen maar mee eens zijn. De verhaallijn loopt gelijk: een stadje in het Wilde Westen dat lijdt onder de terreur van een bende wordt gered door een heldhaftige en rechtschapen tijdelijke sheriff. Die wordt in zijn zoektocht naar rechtvaardigheid bijgestaan door een zuiplap, een *tenderfoot* en een vrouw. Het is niet de eerste keer dat er in een scenario van Charlier verwijzingen naar films zitten. De eerste Apache-cyclus berust niet alleen op Charliers studie over de indiaanse oorlogen, maar ook op de manier waarop Hollywood diezelfde feiten heeft verbeeld. De films *Fort Apache* en *The Searchers* met John Ford behandelen dezelfde elementen als de vijf verhalen van de eerste *Blueberry*-cyclus. Hoe kon je ook ontsnappen aan de invloed van het witte doek? Volgens Jean Giraud schreef zijn scenarist het verhaal *De man met de zilveren ster* in alle onschuld en zonder te weten dat wat hij schreef deed denken aan een ander verhaal. De tekenaar erkende dat hetzelfde gold voor zijn eigen aandeel: "Elke tekenaar van stripwesterns worstelt met de mythes die al een halve eeuw lang worden gefabriceerd door Hollywood. Er is geen ontkomen aan. Maar je kunt er wel mee spelen." In *De man met de zilveren ster* vermengt Charlier twee mythes: die van het Amerikaanse Wilde Westen met die van de Hollywoodwestern. De scenarist werkt met een driedubbel spiegeleffect. Zijn eigen beeld weerspiegelt de beeldtaal van de twee andere. En het doet er niet toe dat de scenaristtrucjes op bepaalde punten in het oog springen. Dit album, dat ten onrechte als minder goed wordt beschouwd, is een rustpunt in het *Blueberry*-epos. Het verhaal is geen tussendoortje, eerder een tegenbeeld. Na de immense woeste vlaktes, toont Charlier hier de eenzelligheid van deze pioniers van de beschaving, beperkt door en gevangen in een vrije, rebelse natuur. Het geeft de auteurs de gelegenheid om de lezers het mentale landschap te tonen van de beginnende verstedelijking in dit Amerika in opkomst, vol ontaarde en brute mannen en moedige, idealistische vrouwen. Het is een manier om tussen de regels door de essentiële vraag te stellen die in het hele oeuvre aan de orde zal blijven: wie zijn eigenlijk de wilden? Deze botsing tussen de verwezenlijking van de Amerikaanse droom en de verwoesting van het indiaanse paradijs zal vanaf het volgende verhaal, *Het ijzeren paard*, de hoeksteen blijven van alle toekomstige gevechten van Mike Steve Donovan, bijgenaamd Blueberry.

José-Louis Borquet

Het nummer 144 van Star-Ciné Bravoure (1968) dat Giraud als inspiratie heeft gediend voor de cover van *De man met de zilveren ster*.

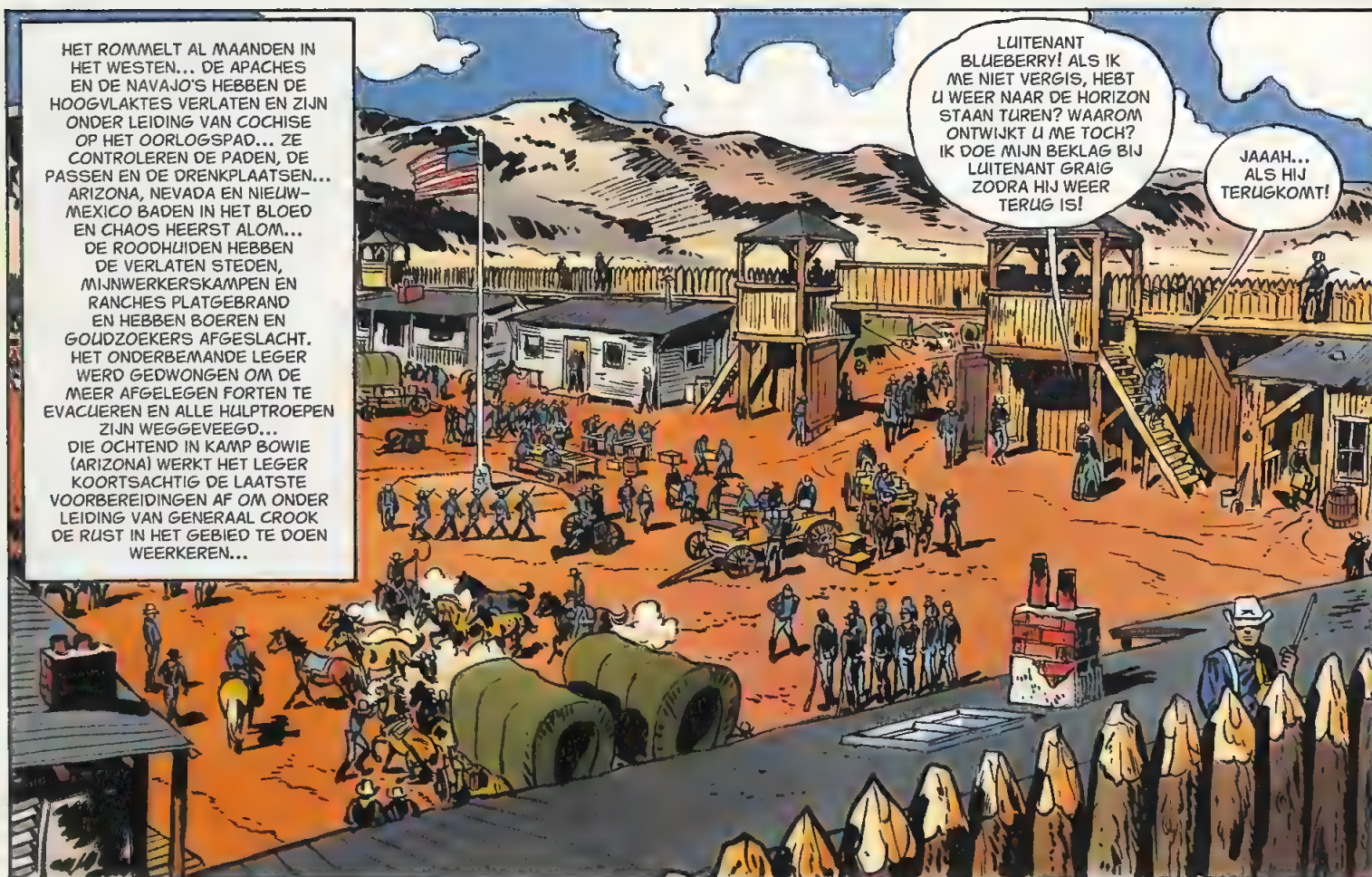

DE LANGE WEG NAAR COCHISE

HET ROMMELT AL MAANDEN IN HET WESTEN... DE APACHES EN DE NAVAJO'S HEBBEN DE HOOGVLAKTES VERLATEN EN ZIJN ONDER LEIDING VAN COCHISE OP HET OORLOGSPAD... ZE CONTROLEREN DE PADEN, DE PASSEN EN DE DRENKPLAATSEN... ARIZONA, NEVADA EN NIEUW-MEXICO BADEN IN HET BLOED EN CHAOS HEERST ALOM... DE ROODHUIDEN HEBBEN DE VERLATEN STEDEN, MIJNWERKERSKAMPEN EN RANCHES PLATGEBRAND EN HEBBEN BOEREN EN GOUDZOEKERS AFGESLACHT. HET ONDERBEMANDE LEGER WERD GEDWONGEN OM DE MEER AFGELEGEN FORTEN TE EVACUEREN EN ALLE HULPTROEPEN ZIJN WEGGEVEEGD... DIE OCHTEND IN KAMP BOWIE (ARIZONA) WERKT HET LEGER KOORTSACHTIG DE LAATSTE VOORBEREIDINGEN AF OM ONDER LEIDING VAN GENERAAL CROOK DE RUST IN HET GEBIED TE DOEN WEERKEREN...

LUITENANT BLUEBERRY! ALS IK ME NIET VERGIS, HEBT U WEER NAAR DE HORIZON STAAN TUEN? WAAROM ONTWIJKT U ME TOCH? IK DOE MIJN BEKLAGE BIJ LUITENANT GRAIG ZODRA HIJ WEER TERUG IS!

JAAAH... ALS HIJ TERUGKOMT!

EH... SORRY, IK DRUKTE ME WAT ONGELUKKIG UIT! NATUURLIJK KOMT HIJ TERUG, MISS DICKSON! ...

WIE A ZEGT MOET B ZEGGEN, LUITENANT. VOORUIT, SPREEK OP!

TOE, IK WIL DE WAARHEID HOREN! U HOEFT ME NIET TE SPAREN! TOEN LUITENANT GRAIG VERTROK HEBT U ME VERZEKERD DAT HIJ GEEN ENKEL GEVAAR LIEP!

WEL... EH... MAAKT U ZICH NIET NODELOOS ONGERUST, MISS! GRAIG IS OP WEG NAAR 'N TELEGROAFPOST OM 'N TELEGRAM NAAR DE PRESIDENT TE VERZENDEN. GENERAAL CROOK VRAAGT DE PRESIDENT DAARIN TOESTEMMING OM MET COCHISE TE MOGEN ONDERHANDELEN!

WAT?!

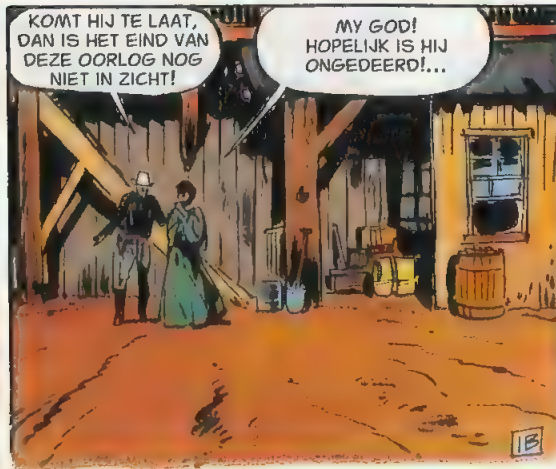
ONDERHANDELEN MET DIE MOORDENAAR?

NEEMT U ME NIET KWALIK, MISS, MAAR WIJ ZIJN VERANTWOORDELIJK VOOR DEZE AFSCHUWELIJKE OORLOG! WIJ HEBBEN DE APACHEN GESTRAFT VOOR 'N MISDAAD DIE ZE NOOIT BEGAAN HEBBEN!...

ZIE FORI NAVAJO

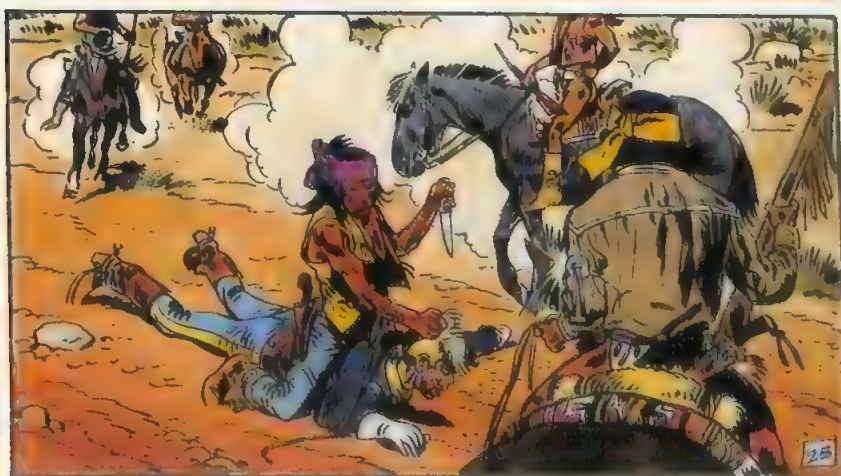
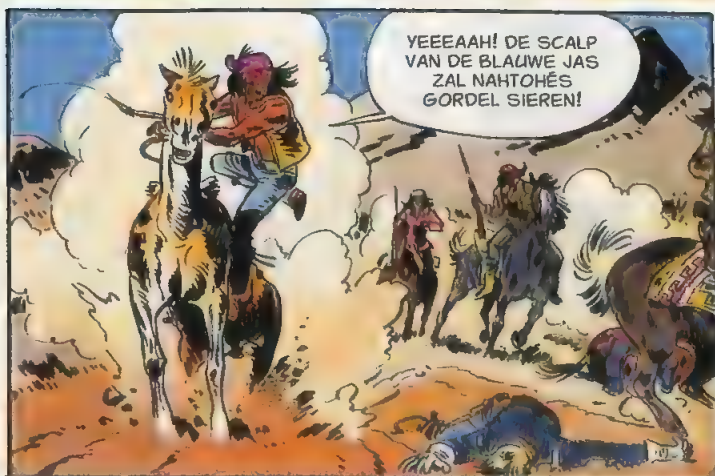
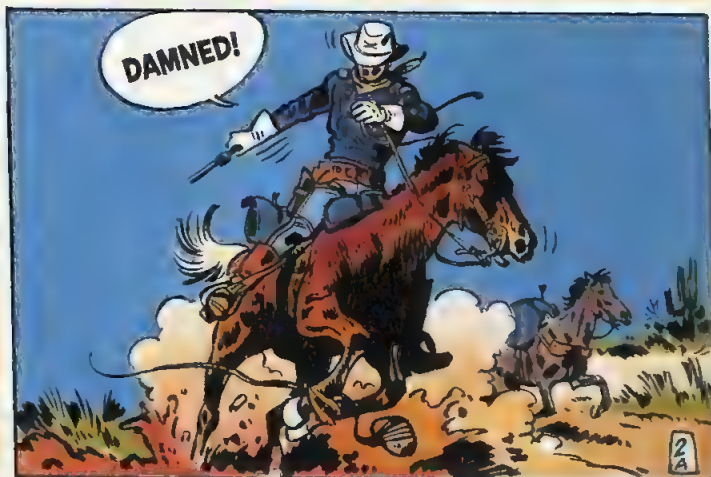
ONZE LAATSTE HOOP OM VERDER BLOEDVERGIETEN TE VOORKOMEN IS 'N GESPREK MET COCHISE... GENERAAL CROOK ZIET DAT IN! VANDAAR DE MISSIE VAN LUITENANT GRAIG... MAAR OM MIDDERNACHT MOET HIJ TERUG ZIJN MET 'T ANTWOORD...

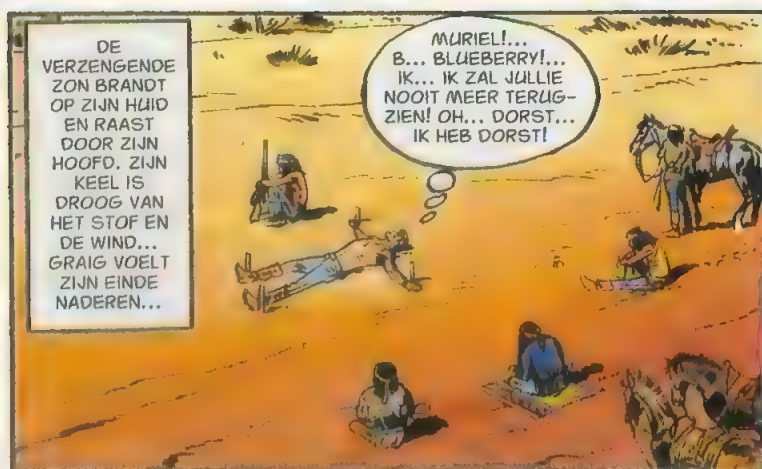
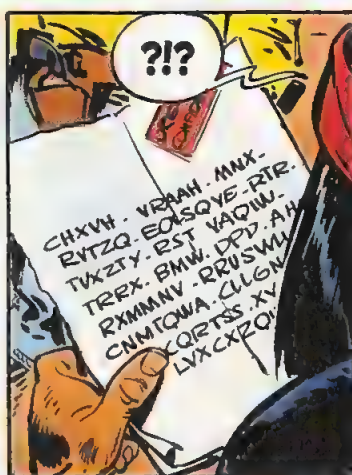
KOMT HIJ TE LAAT, DAN IS HET EIND VAN DEZE OORLOG NOG NIET IN ZICHT!

MY GOD! HOPELIJK IS HIJ ONGEDEERD!...

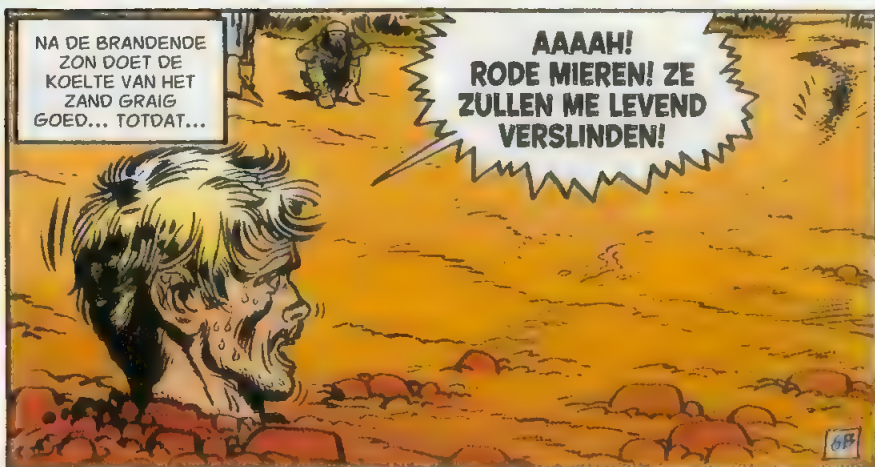
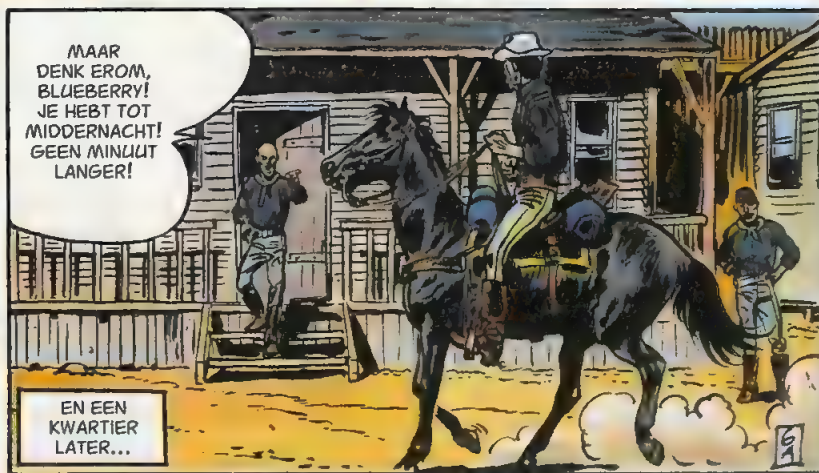

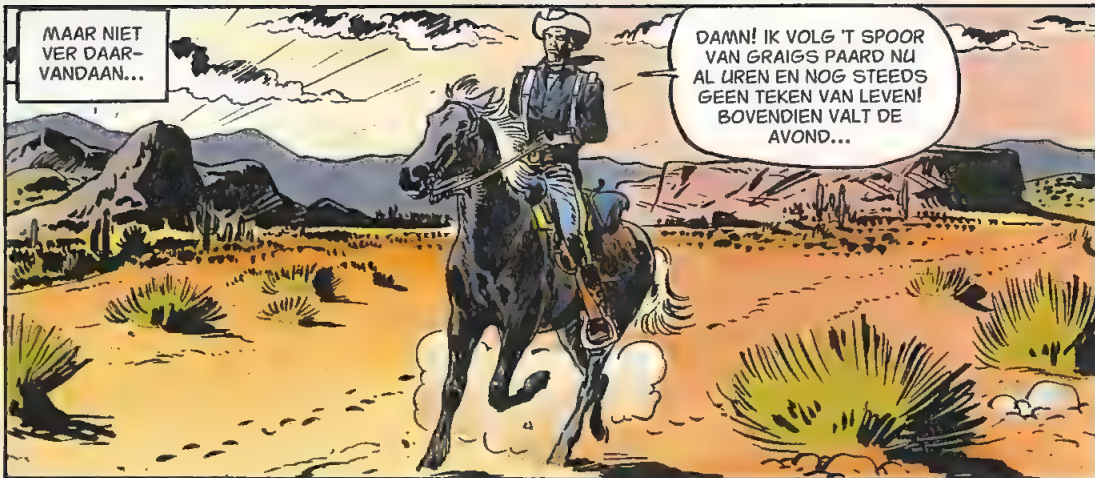

BINNEN EEN UUR ZIJN DE VLEESETENDE MIEREN HIER!... IK... VERDRAID, IK MOET IETS VINDEN OM TIJD TE WINNEN!

MAAR NIET VER DAAR-VANDAAN...

DAMN! IK VOLG 'T SPOOR VAN GRAIG'S PAARD NU AL UREN EN NOG STEEDS GEEN TEKEN VAN LEVEN! BOVENDIEN VALT DE AVOND...

PLOTSELING HOORT BLUEBERRY 'N ZWAK, OP DE WIND AANGEDRAGEN GELUID.

GOSH! GEHINNIK VAN PAARDEN!

'T KOMT VAN DIE KANT... OH! VUUR! 'N KAMPVUUR! DAT KUNNEN HIER ALLEEN INDIANEN ZIJN!

IK KOM GELUKKIG VAN DE GOEDE KANT!... TEGEN DE WIND IN KUNNEN ZE ME ONMOGELIJK HOREN AANKOMEN!

INMIDDELS...

LUISTER, BLAUWE JAS, JE KRIJGT NOG EEN KANS! ALS JE NU SPREEKT, ZUL JE STERVEN, MAAR SNEL EN ZONDER TE LIJDEN, ALS JE ZWINGT, ZUL JE OOK STERVEN, MAAR LANGZAAM, GEMARTELD DOOR DE MIEREN...

STOMME COYOTE! ALS IK JE NU ZEG DAT IK NIET WEEET WAT ER IN DIE BOODSCHAP STAAT! DAT ZWEER IK JE BIJ DE WAKAN-TANKA* VAN DE BLANKEN!

* GROTE GEEST

IK KAN JE ALLEEN VERTELLEN... DAT JE 'N BLOEDBAD ONTKENT ALS JE ME VERHINDERT... DE BOODSCHAP... NAAR GENERAAL CROOK TE BRENGEN! D...DUIZENDEN VAN JE BROEDERS... ZULLEN OMKOMEN...

???

GE... GENERAAL CROOK WIL ONDER... ONDERHANDELEN MET COCHISE... IK DENK DAT DIT TELE... TELEGRAM DE TOESTEMMING IS... VAN HET GROTE BLANKE OPPERHOOFD IN WASHINGTON...

HA, HA... HA HAH! HAH!

???

HA HA HAHHA HAH!

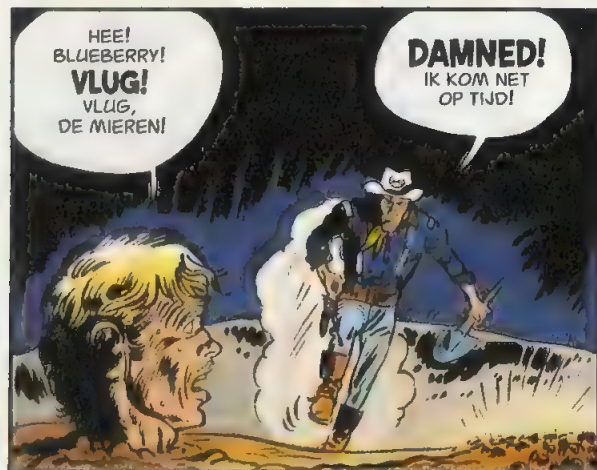
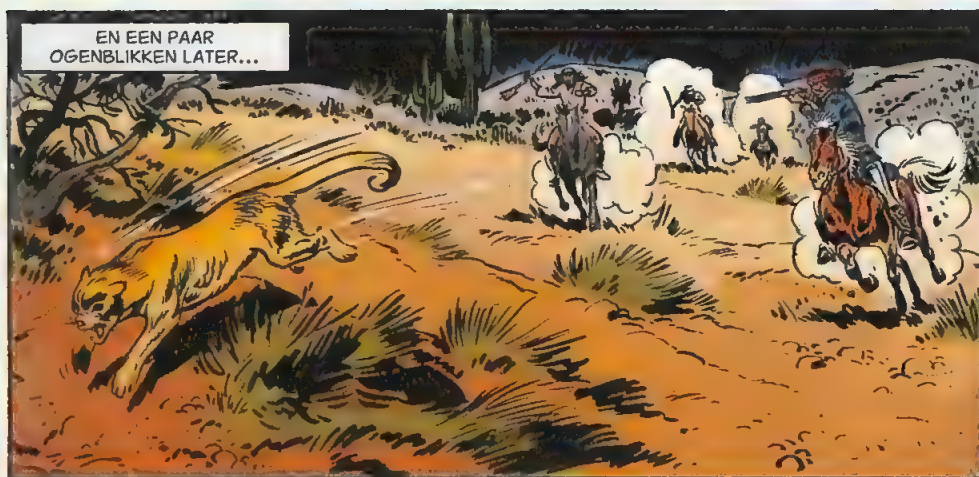
GRAIG! ...EN QUANAH!*

* ZIE: DE EENZAME ADELAAR

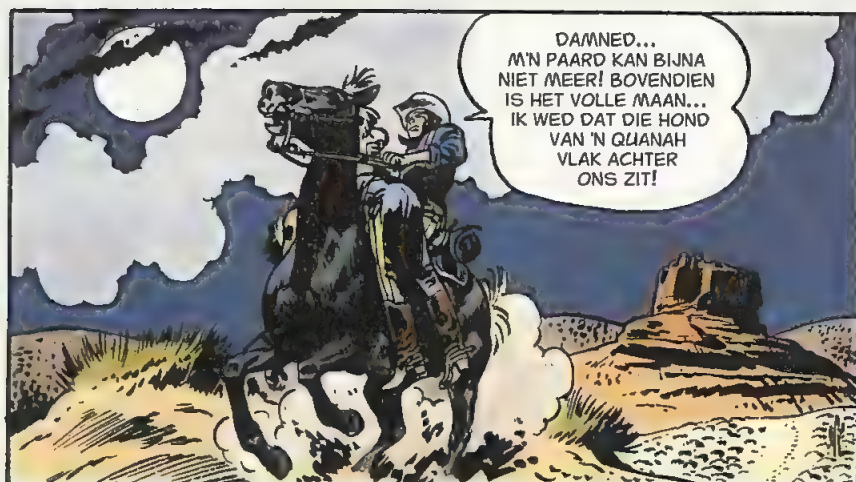

DAMNED...
M'N PAARD KAN BIJNA
NIET MEER! BOVENDIEN
IS HET VOLLE MAAN...
IK WED DAT DIE HOND
VAN 'N QUANAH
VLAK ACHTER
ONS ZIT!

DAAR HEB JE 'T
GEDONDER AL! ZE
RIJDEN IN GALOP! IK
HEB MISSCHIE 'N HALF
UUR VOORSPRONG!
ALS IK GRAIG NIET
ACHTERLAAT, MAAK IK
GEEN KANS!...

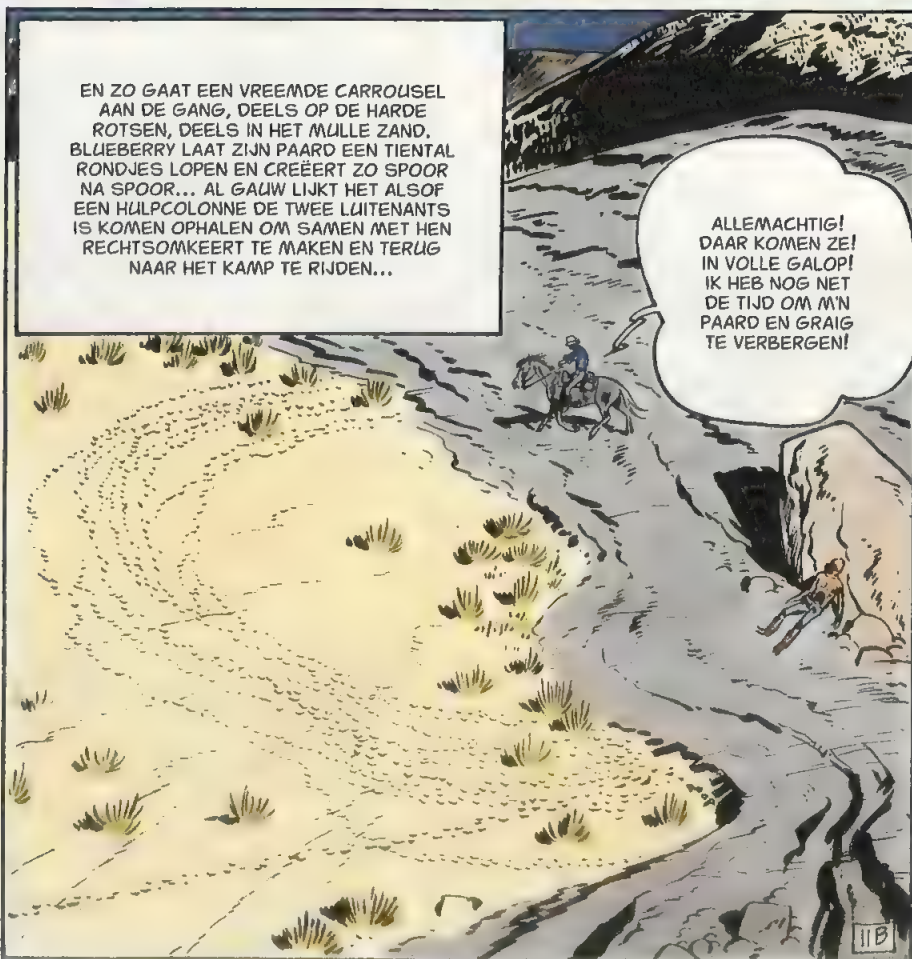
NUL, NIKS! ACH, ZELFS AL ZOUDEN ZE OP DIE
ROTSVLAKTE MIJN SPOREN KWIJTRAKEN, DAN NOG
WETEN DIE COYOTES DAT IK OP WEG BEN NAAR
KAMP BOWIE...

DAAR HEBBEN ZE MIJN SPOOR
NIET VOOR NODIG...! ALLEEN
ALS 'N AFDELING SOLDATEN ME
TEGEMOET ZOU... WACHT! IK
HEB 'N IDEE!

'N VERDRAAID KLEIN
KANSJE DAT ZE ERIN
TRAPPEN, MAAR... ALS IK
ZE KAN LATEN GELOVEN
DAT 'N GROEP SOLDATEN
ME HIER ONTMOET
HEEFT, ZULLEN ZE
DE ACHTERVOLGING
MISSCHIE OPGEVEN!

EN ZO GAAT EEN VREEMDE CARROUSEL
AAN DE GANG, DEELS OP DE HARDE
ROTSSEN, DEELS IN HET MULLE ZAND.
BLUEBERRY LAAT ZIJN PAARD EEN TIENTAL
RONDJES LOPEN EN CREEËRT ZO SPOOR
NA SPOOR... AL GAUW LIJKT HET ALSOF
EEN HULPCOLONNE DE TWEE LUITENANTS
IS KOMEN OPHALEN OM SAMEN MET HEN
RECHTSOMKEERT TE MAKEN EN TERUG
NAAR HET KAMP TE RIJDEN...

ALLEMAGHTIG!
DAAR KOMEN ZE!
IN VOLLE GALOP!
IK HEB NOG NET
DE TIJD OM M'N
PAARD EN GRAIG
TE VERBERGEN!

EEN GROEP MET ZO
VEEL MANSCHAPPEN
DAT WE RUSTIG VERDER
KONDEN RIJDEN... EN
DAT VALSE SPOOR
MOET IK NU SNEL
MAKEN, MET
MIJN PAARD...

HET PAARD VAN DE BLAUWE JAS IS VERMOEID... EN ZWAAR GELADEN. DE HOEVEN ZAKKEN DIEP WEG. WEES EXTRA WAAKZAAM, BROEDERS!

UGH! KIJK! HEEFT EENZAME ADELAAR DAT GEZIEN?

?!?!?

VELE BLAUWE JASSEN HEBBEN HIER DE MANNEN ONTMOET, DIE WIJ ACHTERVOLGEN!... DIE SPOREN ZIJN VERS, EN ZONDER NAHTOEH ZIJN WE ZWAAR IN DE MINDERHEID.

HEBBEN JULLIE HET HART VAN EEN SQUAW?! DE SOLDATEN DENKEN DAT ZE VEILIG ZIJN... MAAR WIJ KUNNEN PROFITEREN VAN DE NACHT OM ZE TE OVERVALLEN! ...

EENZAME ADELAAR IS EEN DAPPERE KRINGER, MAAR ZIJN HAAT TEGEN DE BLEEKGEZICHTEN IS GROTER DAN Z'N VOORZICHTIGHEID!... DE BLAUWE JASSEN ZIJN OP HUN HOEDE!

12A

OEF... ZE GAAN ERVANDOOR! MAAR GOED DAT ZE DE SPOREN NIET NAUWKEURIG... HELL! GRAIG JLT... ALS HIJ BEGINT TE KERKEN, ZIJN WE ERBIJ!

MMMMH! MMMMMH!...

MAAR DE APACHEN ZIJN AL TE VER WEG...

ARME KEREL, HIJ IS ER BEROERD AAN TOE! ALS HIJ HET MAAR VOLHOUDT TOT KAMP BOWIE!

MIDDERNACHT!... IK HEB DE DEADLINE VAN GENERAAL CROOK NIET GEHAALD. EN HET IS NOG VIER UUR NAAR KAMP BOWIE... IK BEN TE LAAT! IK HEB GEFAALD!

OP DAT MOMENT IN KAMP BOWIE...

MIDDERNACHT! U WEET WAT DAT BETEKEN, HEREN! ONZE MISSIE IS NU OM HEM EN GRAIG TE WREKEN! TERUG NAAR UW ONDERDEEL, KLAARMAKEN VOOR UITVAL! VERTREK OVER 1 UUR!

BEGREPEN, GENERAAL! EN DEZE KEER ZULLEN WE ZE HARD TOESLAAN DAT DE APACHEN VOORGOED HUN OORLOGSZUCHT KWIJT ZIJN!

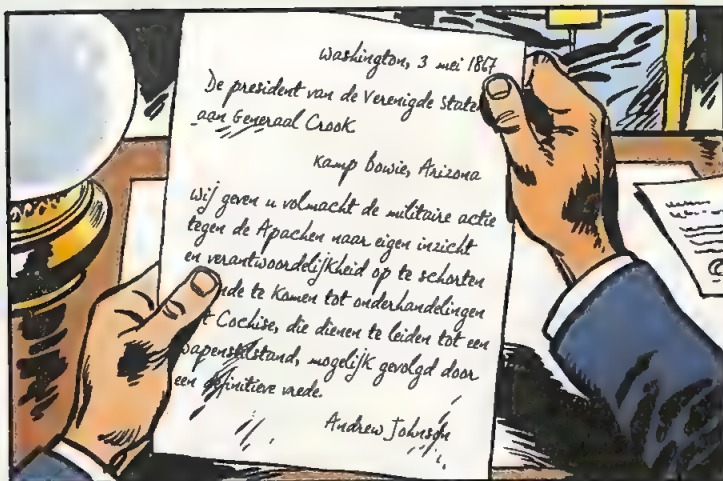

* ZIE: 'FORT NAVAJO'

HOU ZE MAAR, JIMMY, 'N CADEAUTJE VAN MIJ! SEE YA!...
HÉ, DA'S 'N KNAPOUD BEESTJE, ZEG! JAMMER! JE HAD
'N PRACHTIGE NIEUWE EZEL KUNNEN VERDIENEN! EN
DE GENERAAL ZOU JE NATUURLIJK BETAALD
HEBBEN ALS VERKENNER.

ZEG, WACHT EENS
EVEN, JONGEN!
VERSTOND IK JE
GOED?...

EEN EZEL? HWWWH! JE MOET WETEN, IK BEN
ECHT DOODOP, MELKMUIL... EIGENLIJK HEB IK ER
GENOEG VAN OM STEEDS TE VOET TE GAAN!

WAT LET JE OM 'N
STERKE JONGE EZEL
TE VERDIENEN?...
MET ZADEL EN AL
NATUURLIJK!

DAT VERANDERT DE ZAAK,
KEREL! ZEKER ALS DE
GENERAAL ME OOK NOG EEN
MOOIE PREMIE BETAALT...
TWEEHONDERD DOLLAR?
HET IS EIGENLIJK OOK
NIET EERVOLOM IN JE
BED TE STERVEN...
EN IK HEB NIET
EENS 'N BED.

OKÉ,
JIM!

IK ZAL MET DE GENERAAL
GAAN PRATEN. EZELS,
PAARDEN, PROVIAND,
MUNITIE... BINNEN 'N UUR
HEBBEN WE HET! WAN-
NEER GAAN WE?

VANNACHT NOG! DAN
ZIEN DE APACHESPIONNEN
ONS NIET... EN TREK
ALSJEBLIEFT ANDERE
KLEREN AAN. MET DAT
UNIFORM LOOP JE
ONTZETTEND IN DE
KIJKER.

KEURIG OP TIJD, KEREL!
EN DIE KLEREN LIJKEN ER
AL MEER OP!

LUISTER! VANAF NU BEN
JE VOOR IEDEREEN DIE
WE TEGENKOMEN MIJN
COMPAGNON! PRENT DAT
IN JE HOOFD, KEREL!

GOED,
JIMMY!

LUITENANT
BLUEBERRY?

DAAR
GAAN
WE!

IK HEB
GEHOORD
WAT U GAAT
DOEN!... PAST
U ALSTUBLIEFT
GOED OP
UZELF!

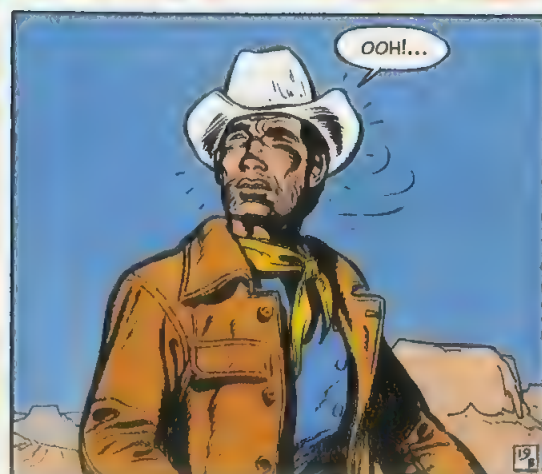
IK DOE
MIJN BEST...
BELOOFD...

HIHIHI! JE MOET WEL
BETOETERD ZIJN OM JE SCALP
TE GAAN RISKEREN TERWIJL
HET THUIS DUIZENDMAAL
GEZELLIGER IS! HIHIHI!

HOU JE MOND, GOUDVRETER,
OF IK VERKOOP JE 'N DREUN
OP JOUW SCALP!

GELOOF ME, JONGEN, BINNEN DE KORTSTE KEREN KRIJGEN WE DIE ROODHUIDEN OP ONS DAK! COCHISE HEEFT 'N HELE STRIJDMACHT ACHTERGELATEN OM ZIJN TERUGTOCHT TE DEKKEN!

ALS WIJ MAAR EERDER BIJ DE ARENDSPAS ZIJN DAN DE TROEPEN VAN COCHISE!

DE TWEE RIJDERS VERGEN VAN HUN DIEREN EEN ENORME KRACHTSIN-SPANNING OM DE INDIANEN VOOR TE ZIJN. TEGEN DE AVOND...

DE ARENDSPAS!

GEEN INDIAAN TE ZIEN!

DAT ZAL WEL GAUW VERANDEREN! KIK ZELF!

DAMN! IS DAT DE WIND?...

NEE... DAT STOF KOMT VAN RUITERS - APACHEN! EN ZE PROBEREN HUN KOMST NIET EENS TE VERDOEZELEN...

ALS DIE COYOTES EERDER DAN WIJ BIJ DE PAS ZIJN, ZIET HET ER BEROERD VOOR ONS UIT!

YEAHEEH!

GELUKKIG WETEN DIE INDIANEN NIET MET HOEVEEL WE ECHT ZIJN. ONZE MUILEZELS WERPEN MEER STOF OP DAN 'N HEEL CAVALERIE-REGIMENT...

DA'S ONS GELUK, JONGEN... 'T IS ZO METEEN DONKER, EN ZOLANG ZE NIET WETEN WAT ONS AANTAL IS, DURVEN ZE ONS NIET BLINDELINGS AAN TE VALLEN!

OP HUN UITGEPUTTE RINDIEREN BEREIKEN ZE DE PAS...

YAAHOOO! WIJ ZIJN ER 'T EERST!

STOP! EERST VOOR DE DIEREN ZORGEN, ANDERS VALLEN ZE ERBIJ NEER!

OEF! IK HOOP DAT ZE ONS EVEN RUST GUNNEN!

DIE SMALLE DOOR-TOCHT IS 'N IDEALE HINDERLAAG. ZE ZULLEN OP HUN HOEDE ZIJN.

HM! VANNACHT VALLEN ZE AAN... EN ZELFS ALS ZE TOT MORGEN-VROEG WACHTEN, HEBBEN WE GEEN SCHIJN VAN KANS TE ONTSNAPPEN, JIM!

NOG STEEDS NIEMAND? WE HEBBEN
DIE COYOTES BEDOT! LATEN WE
VERTREKKEN. DE BEESTEN ZIJN
GEVOEDERD EN
UITGERUST.

GA VAST VOORUIT MET
DE EZELS! IK ZAL JE DEKKEN
EN HAAL JE DAN IN MET
M'N PAARD!

DIE ROODHUIDEN ZULLEN
NATUURLIJK VERKENNERS STUREN!
IK ZOEK SNEL EEN GESCHIKT
PLEKJE OM ZE OP TE WACHTEN.

AHA, VAN DAARBOVEN AF
KAN IK ZOWAT ONS HELE
'KAMP' OVERZIEN!... VERDRAAI'D,
'T IS STIKDONKER! IK ZAL 'N
ALARMSYSTEEM MOETEN
GEBRUIKEN!

KNAPPE APACHE
DIE HIERLANGS SUIPT
ZONDER DAT-IE DE DROGE
TWINGJES BREEKT!

ZIEZO, NU HOEF
IK ALLEEN MAAR
RUSTIG AF TE
WACHTEN...

EEN UUR GAAT VOORBIJ...
GEEN BEWEGING, GEEN
GELUID VERSTOORT DE
DUISTERE STILTE VAN DE
WOESTENIJ TOTDAT...

HÉ... DIE
NACHTEGAAL
STOPT PLOTS
MET ZINGEN!...
AH!?...
CRAAAA!

NIETS TE ZIEN! DE SCHILDWACHTEN
VAN DE BLEEKGEZICHTEN
HEBBEN ME NIET
GEHOORD...

MET VERDUBBELDE
WAAKZAAMHEID ZET DE
JONGE APACHE ZIJN
VERKENNINGSTOCHT VOORT...

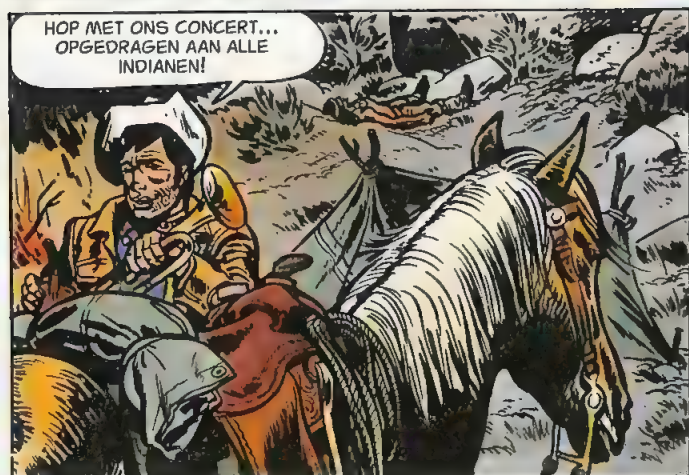
?!? ER IS
HELEMAAL NIEMAND
BIJ DE VUREN! EN
DAT KAMP... ER IS
GEEN KAMP! DIE
HONDEN HEBBEN ONS
BEDROGEN!

OP DAT
MOMENT
...

OW!

BLUEBERRY EN
MCCLURE GAAN
WEER OP WEG...

'T HEEFT GEEN ZIN ZO
ARGWANEND OM JE HEEN TE
KIJKEN, JONGEN! ALS JE DE
APACHEN ZIET, IS HET TOCH AL TE
LAAT! HIIHI! SPANNEND SPELLETJE
POKER SPELEN WIJ! BINNEN TIEN
MINUTEN WETEN WE OF ONZE
WITTE VLAG WAT
UITHAALT!

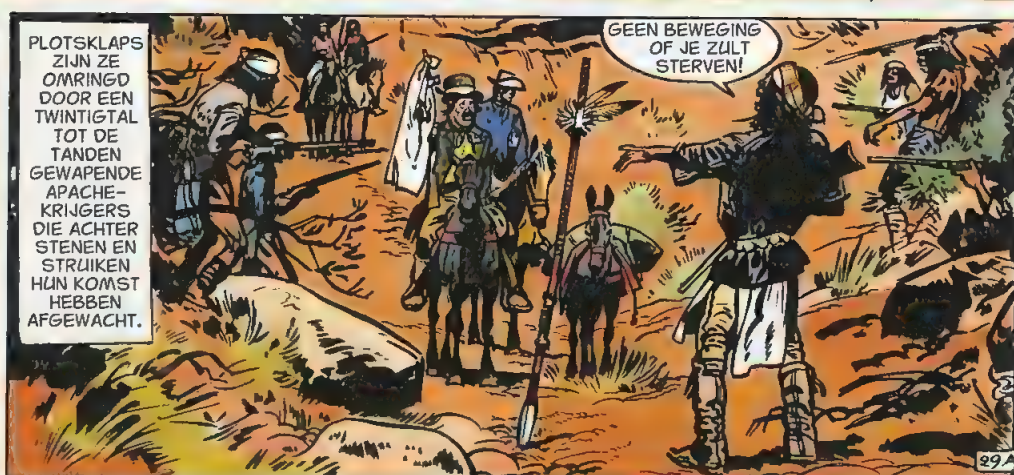

IK BLIJF
OPTIMIS-
TISCH!

MISSCHIE BEN JE TE
OPTIMISTISCH, JONGEN!
STOP! DIE LANS DAAR...
HET TEKEN DAT WE HUN
GEBIED BETREDEN
EN DAT WE NIET
VERDER MOGEN!

OH...
PAS OP,
DAAR
KOMEN
ZE!

PLOTSKLAPS
ZIJN ZE
OMRINGD
DOOR EEN
TWINTIGTAL
TOT DE
TANDEN
GEWAPENOE
APACHE-
KRINGERS
DIE ACHTER
STENEN EN
STRIJKEN
HUN KOMST
HEBBEN
AFGEWACHT.

GEEN BEWEGING
OF JE ZULT
STERVEN!

DE BLEEKGEZICHTEN ZIJN HET GEBIED
VAN DE APACHEN BINNENGEDRONGEN. ZIJ
ZULLEN GEMARTELD EN GEDOOD
WORDEN!

DAT BEGINT
GOED...

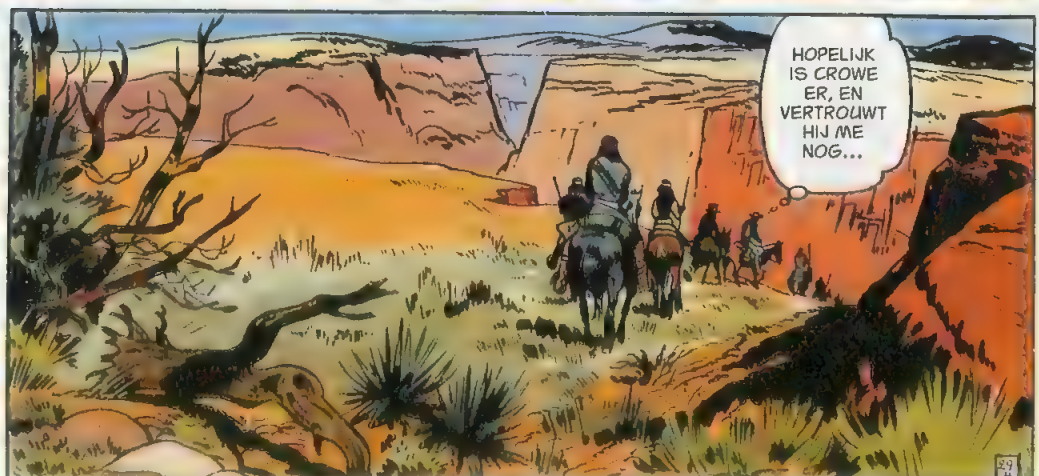
MIJN BROEDER MOET
GELOVEN DAT MIJN TONG
OPRECHT SPREEKT EN DAT IN
MIJN HART GEEN HAAT IS...!
IK BEN GEKOMEN
VOOR CROWE-MET-
DE-BLAUWE-JAS.

CROWE IS MIJN
BLOEDBROEDER!
HIJ WEET DAT IK
'N VRIEND VAN DE
APACHEN BEN...

UGH! WEE DE BLANKE
ALS HIJ GELOGEN HEEFT! IK
BRENG JOU BIJ CHARRIBA,
DIE ZAL BESLISSEN!

HOPELIJK
IS CROWE
ER, EN
VERTROUWT
HIJ ME
NOG...

HA! HA! HA! EENZAME ADELAAR WIST DAT HET BLANKE OPPERHOOFD VROEG OF LAAT CROWE ZOU KOMEN ZOEKEN!

CHARRIBA, LUISTER NIET NAAR DIE RASCAL! EERST HEEFT HIJ ZIJN BROEDERS BEDROGEN DOOR ALS QUANAH VERKENNER TE WORDEN VOOR DE BLANKEN... EN NU VERRAADT HIJ OOK ONS! HIJ IS EEN LEUGENAAR! WIJ WILLEN VREDE!

KRIJGERS VAN CHARRIBA, DOORZOEK DE ZADELTASSEN VAN DE BLANKE! DAN ZULLEN WIJ WETEN WIE VAN ONS MET GESPLETEN TONG SPREEKT!

EEN BLAUWE JAS!

HET BEWIJS! DE BLANKE VERBORG ZIJN BLAUWE JAS OM MIJN BROEDERS TE BEDRIEGEN EN OM BIJ COCHISE TE KUNNEN KOMEN ZONDER WANTROLIEN TE WEKKEN!

DAT IS NIET WAAR... WAAR IS CROWE? CROWE KENT MIJ!

GENOEG GEPRaat! CHARRIBA WEIGERT NOG TE LUISTEREN NAAR DE WITNEUS MET DE GESPLETEN TONG!

LAAT ME LOS! IK BEN KOPERNEK, EEN VRIEND VAN DE INDIANEN!

CHARRIBA, WIJ VERTROUWEN JOUW WOORD!

CHARRIBA HEEFT GEEN WOORD GEGEVEN!

HET SPIJT ME, JIMMY, DAT IK ZO STOM HEB KUNNEN ZIJN!

ACH JONGEN, EENS GAAN WE ER TOCH AAN...

JIJ WINT, HÉ, RASCAL!...

MAANDENLANG HEEFT EENZAME ADELAAR OP DIT MOMENT GEWACHT! HIJ HEEFT LANG NAGEDACHT OVER ZIJN WRAAK OP HET BLEEKGEZICHT!...

EINDELIJK ZAL JOUW SCALP AAN MIJN GORDEL BUNGELN EN KOM IK DE EED NA DIE IK ZWOER AAN DE GEESTEN VAN DE DAPPEREN GEDEOD DOOR HET BLEEKGEZICHT!

DOOR DE VREDE TE VERHINDEREN ZULLEN NOG MEER DAPPERE KRIJGERS STERVEN, DOOR JOUW SCHULD! EN JE WEEET DAT DE BLAUWE JASSEN EINDELIJK ZULLEN WINNEN!

WAT?!

NU WEET JE WAAROM IK NIET WIL DAT DE BLANKEN MET COCHISE ONDERHANDELEN! DE BLAUWE JAS MAG COCHISE NIET TOT EEN VREDESVERDRAG OMPRATEN!

* MEXICANEN ** RIO GRANDE

HA! HA! EENZAME ADELAAR HEEFT CROWE VERTELD DAT JE OP KOMST WAS EN CROWE IS JE TEGEMOET GEREDEN... ALLEEN DE VERKEERDE KANT OP!

GENOEG GEPRAAKT! DAT MIJN DAPPERE KRIJGERS NU DUBBEL GEZICHT EN KOPERNEK FOLTEREN!

YEAP!... YEAP!... YEAP!...

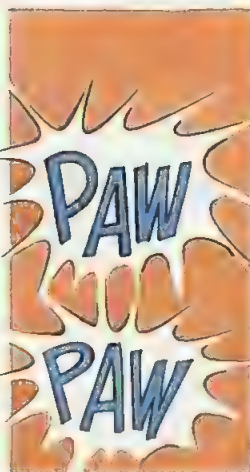
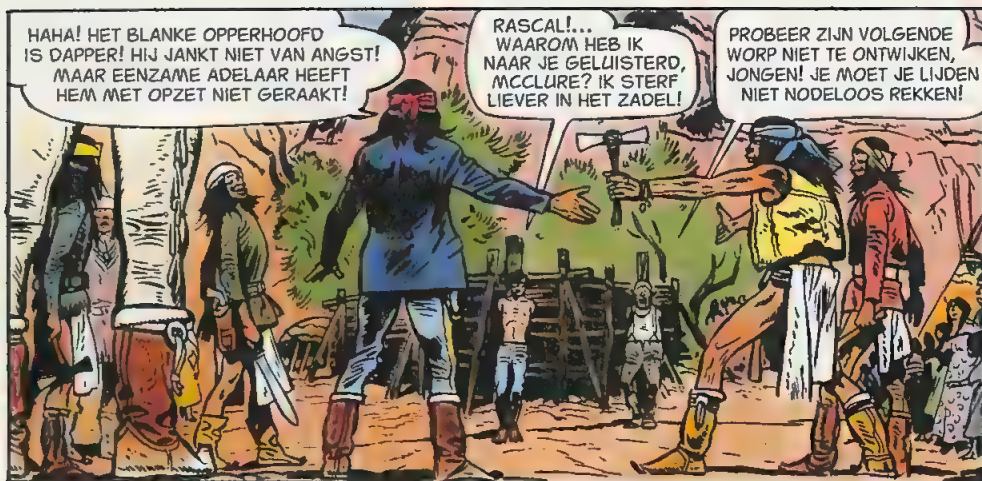
HYYAP!

HOOKA HEVY!

DIT BLEEKGEZICHT IS MEER DAN 'N VRIEND! WIJ ZIJN BLOEDBROEDERS! NIEMAND ZAL EEN HAND NAAR HEM UITSTEKEN!

DOOR DE BLANKE TE VERDOEDIGEN, TOONT CROWE-MET-DE-BLAIWE-JAS WAT HIJ IN WERKELIJKHEID IS...

EEN VERRADER VAN ZIJN RAS! 'N HOND DIE ZN VROEGERE BLANKE MEESTERS OOK NU NOG DIENT!!!

HOUD OP! AL TE VEEL KRINGERS ZIJN IN DEZE OORLOG OMGEKOMEN! LATEN MIJN BROEDERS HET DE BLANKEN NIET GEMAKKELIJKER MAKEN DOOR ELKAAR TE DODEN!

DEZE HOND WILDE CHARRIBA BEDRIEGEN! HIJ SUSTE HEM MET MOOIE WOORDEN EN HIELD ZIJN BLAUWE JAS VOOR ONS VERBORGEN! DIT BLANKE OPPERHOOFD HEEFT EEN GESPLETEN TONG! HIJ ZAL STERVEN!

CROWE KENT LUITENANT BLUEBERRY EN WEEET DAT HIJ EERLIJK EN GENEREUS IS! DEZE BLANKE HEEFT DE INDIANEN STEEDS IN BESCHERMING GENOMEN TEGEN DE ZIJNEN! HIJ HEEFT ZIJN LEVEN MEER DAN EENS IN DE WAAGSCHAAL GELEGD OM DE OORLOG TUSSEN ONS VOLK EN DE BLANKEN TE BEÏNDIGEN! DAAROM WIL HIJ NU OOK MET COCHISE SPREKEN, HIJ WEEET DAT DE APACHEN ONSCHULDIG ZIJN AAN DE MISDAAO WAARVAN DE BLANKEN ONS BESCHULDIGEN EN WAARDOR DE OORLOG ONTBRAND IS! ALLEEN HIJ IS IN STAAT RECHT TE DOEN AAN DE INDIANEN!...

MAAR EENZAME ADELAAR WIL OORLOG... OMDAT DE BRUINGEZICHTEN HEM LAND EN PAARDEN HEBBEN BELOOFT! HET DEERT HEM NIET DAT HONDERDEN VAN ONZE BROEDERS ZULLEN STERVEN! HIJ HANDELT UIT HOOGMOED EN HEBZUCHT! EENZAME ADELAAR WIST DAT IK MIJN BLOEDBROEDER ZOU BESCHERMEN! DAAROM HEEFT HIJ MIJ MET 'N LEUGEN WEGGELOKT... IN DE HOOP DAT BLUEBERRY ZOU STERVEN.

MAAR GISTEREN, TOEN IK HET KAMP VERLIET, HOORDE IK SCHOTEN VAN PRECIES DE ANDERE KANT: VAN DE ARENDSPAS! TOEN BEGREEP IK DE LIST VAN EENZAME ADELAAR!

IK BEN NAAR DE ARENDSPAS GEREDEN, WAAR IK TANA EN ZIJN GROEP ONTMOETTE! ZIJ BELAAGDEN DUBBEL GEZICHT EN KOPERNEK, MAAR DE BLANKEN ZIJN 'S NACHTS ONTSNAPT! IK BEN ZE ACHTERNAGEREDEN, BANG DAT IK TE LAAT ZOU KOMEN! MAAR IK BEN OP TIJD!

LAAT CHARRIBA ZICH VAN DE WIJS BRENGEN DOOR DE WOORDEN VAN CROWE?! ZIJN MIJN BROEDERS VERGETEN DAT CROWE KORTGELEDEN NOG VOCHT AAN DE ZIJDE VAN DE BLAUWE JASSEN, TEGEN DE APACHEN, ZIJN EIGEN BROEDERS!

GOED GESPREKEN!

CROWE HEEFT NIET SLECHT GESPROKEN, MAAR EENZAME ADELAAR HEEFT GELIJK!

CROWE HEEFT NOG MEER TE ZEGGEN!

WAS CHARRIBA BIJ DE OPPERHOOFDEN DIE DOOR DE BLAWE JASSEN IN FORT NAVAJO GEVANGEN WERDEN GEHOUDEN?*

OOK DUBBEL GEZICHT WAS IN FORT NAVAJO! EN HIJ WAS DE ENIGE DIE ZICH BEKOMMERDE OM HET LOT VAN DE OPPERHOOFDEN. ALLEEN HIJ HEEFT BIJ ZIJN OPPERHOOFD GEPROTESTEERD!

* ZIE: 'FORT NAVAJO'

CROWE HEEFT GELIJK! CHARRIBA HERKENT HET BLEEKGEZICHT!

EN WEET CHARRIBA NOG DAT IK HEM EN DE ANDERE CHEFS BEVRIJD HEB, TERWIJL DE BLEEKGEZICHTEN DE TOUWEN AL GEREED HADDEN LIGGEN OM DE OPPERHOOFDEN OP TE KNOPEN?

CHARRIBA VERGEET NIET!

HIJ WEET DAT CROWE ZIJN EIGEN LEVEN HEEFT GERISKEERD OM DAT VAN CHARRIBA TE REDDEN! DEZE HERINNERING STAAT VOORGOED IN MIJN HART GEGRIFF!

DAN VRAAG IK CHARRIBA OP ZIJN BEURT EEN LEVEN TE REDDEN!

35 A

CHARRIBA LOST ZIJN SCHULD IN! DUBBEL GEZICHT IS VRIJ!

WAT!?...

HET BLEEKGEZICHT ZAL STERVEN!

HOND!

OW!

WAAR HAALT EENZAME ADELAAR DE MOED VANDAAN OM HET BEVEL VAN CHARRIBA TE TROTSEEREN IN ZIJN EIGEN KAMP?!

EENZAME ADELAAR GAAT CHARRIBA VERLATEN! IN DIT KAMP IS GEEN PLAATS VOOR HEM! MAAR HIJ ZAL DE VERNEDERING VAN CHARRIBA NOOI VERGETEN!

35 B

EENZAME ADELAAR ZAL NIET
TOESTAAN DAT DE BLANKEN MET
COCHISE ONDERHANDELEN!
TOT ZIENS, DUBBEL
GEZICHT!

GOED,
DIE IS
WEG!

MAAK
DE BLEEK-
GEZICHTEN
LOS!

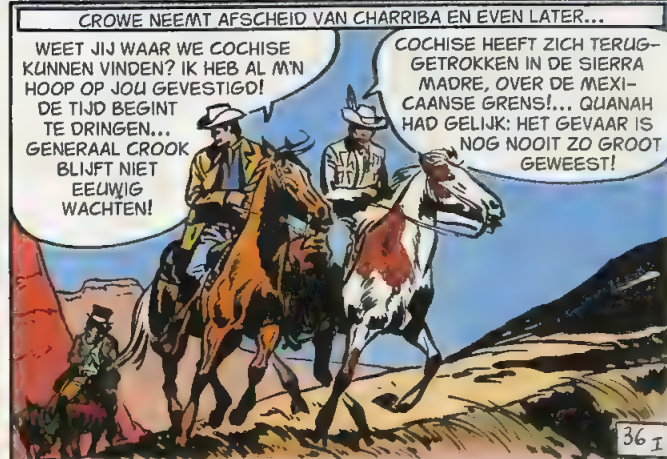
WE ZIJN NOG NIET VAN
DIE RASCAL VERLOST!
HIJ BEREIKT
COCHISE ZEKER
VOOR ONS.

KEREL, IK KAN JE NIET VERTELLEN HOE
DANKBAAR WE JE ZIJN! JE HEBT
ONZE
SCALPEN
GERED!

MAAR LATEN WE GEEN TIJD
VERLIEZEN! VEEL KRIGERS
ZIJN HET NIET EENS MET
DE BESLISSING VAN
CHARRIBA, JE HEBT OOK
EEN VAN TANA'S MANNEN
GEDOOD. WE KUNNEN
BETER SPOORSLAGS
VERTREKKEN.

CROWE NEEMT AFSCHIED VAN CHARRIBA EN EVEN LATER...

WEET JIJ WAAR WE COCHISE
KUNNEN VINDEN? IK HEB AL M'N
HOOP OP JOU GEVESTIGD!
DE TIJD BEGINT
TE DRINGEN...
GENERAAL CROOK
BLIJFT NIET
EELWIG
WACHTEN!

COCHISE HEEFT ZICH TERUG-
GETROKKEN IN DE SIERRA
MADRE, OVER DE MEXI-
CAANSE GRENS!... QUANAH
HAD GELIJK: HET GEVAAR IS
NOG NOOIT ZO GROOT
GEWEEST!

DE APACHEN HEBBEN BIJ
DE MEXICANEN BONDGENOTEN
GEVONDEN! ALS WE STRAKS DE
GRENS OVERGAAN, MOETEN WE OOK
VOOR HEN OP ONZE HOEDE ZIJN!
ZE ZULLEN NIETS NALATEN OM
ONS TE VERHINDEREN MET
COCHISE TE ONDER-
HANDELEN!

ER IS TOCH
VREDE MET
MEXICO?

PFFF,
VREDE MET
MEXICO!

MET DE REGERING LEVEN WE
INDERDAAD IN VREDE!... MAAR
DE HOOFSTAD IS VER EN
PEDRO LUIZ ARMENDÁRIZ, DE
GOUVERNEUR VAN SONORA,
HAAT DE AMERIKANEN!
DAAROM HELPT ARMENDÁRIZ
DE APACHEN!

HIJ HEEFT ZICH IN Z'N KOP GEHAALD PRESIDENT VAN MEXICO
TE WORDEN. EN OM ZICH BIJ DE BEVOLKING POPULAIR TE
MAKEN, PROBEERT HIJ NU TEXAS TE HEROVEREN! MET
BEHÚLP VAN DE APACHEN... WAARNA HIJ HEN ZAL
VERRADEN EN DUMPEN.

DE
GRENS!
DE RIO
GRANDE!

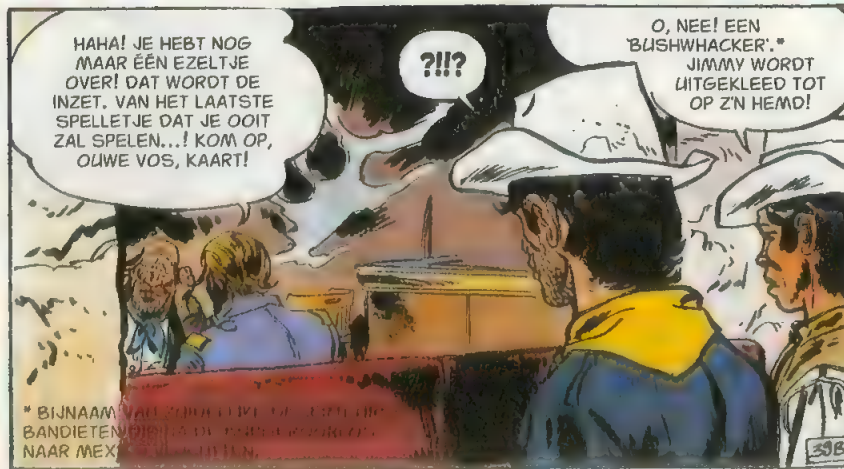
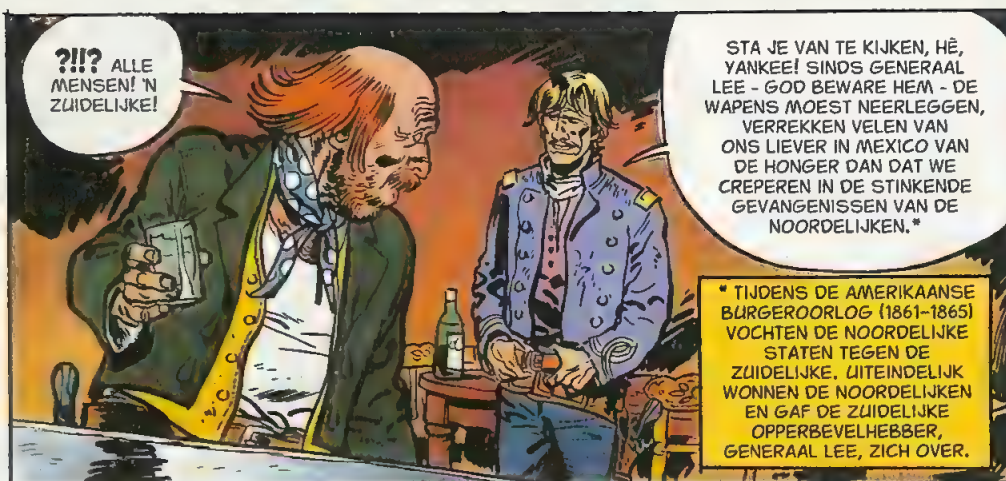

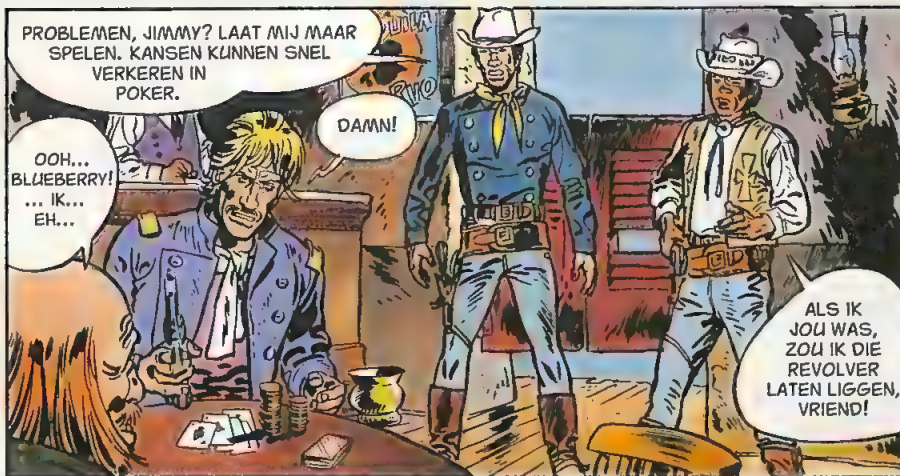
* HIER NIET. ** SOMMIGE ZUIDELIJKE VLUCHTEN NA DE AMERIKAANSE SECESSIEOORLOG NAAR MEXICO.

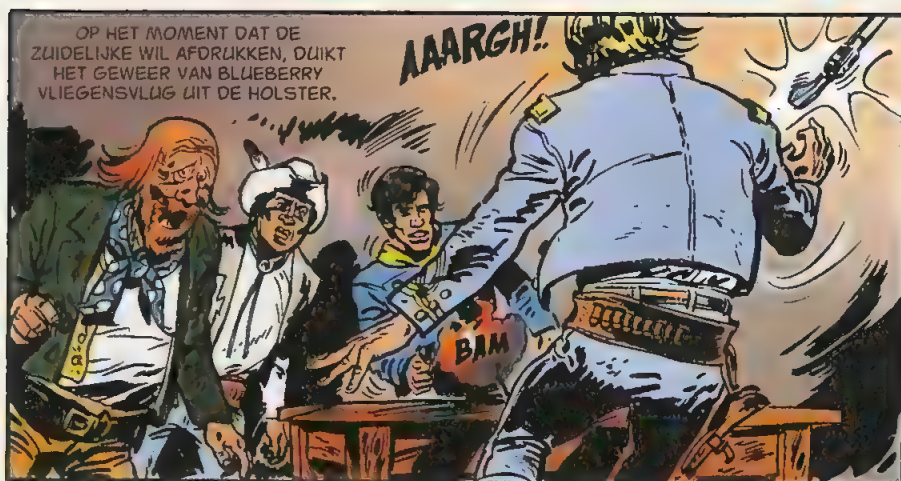

*POSADA: HERBERG

OP HET MOMENT DAT DE ZUIDELIJKE WIL AFDRIJVEN, DUKT HET GEWEER VAN BLUEBERRY VLIEGENSVLUIG UIT DE HOLSTER.

AAARGH!

BAM

IK HAD JE KUNNEN DODEN, FINLAY! WANT JIJ TROK JE SCHIETIJZER HET EERST, EN JE ZOU ME NIET GESPAARD HEBBEN. MAAR IK VOEL ER NIETS VOOR EEN AMERIKAANSE OFFICIER NEER TE SCHIETEN, ZELFS IN EEN DUEL...

IK HOEF DOOR JOU NIET GESPAARD TE WORDEN, KLOTEYANKEE! ROT OP!

WE GAAN JE ADVIES VOLGEN... TOT ZIENS, KAPITEIN. OOI MAG JE REVANCHE NEMEN... MET POKEREN!

WACHT EVEN, YANKEE! NIET ZO HAASTIG!

BLIJF VAN DIE BLAFFERTJES AF! EN LAAT JE KOPPEL VALLEN! VLUG WAT, YANKEES!

VERDRAAID! ZUIDELIJKEN!

?! HE!

HA! HA! KEURIG GEDAAN, KIMBALL!

TOEN U NIET TERUGKWAM WAREN WE ONGERUST, KAPITEIN. EN TOEN WE SCHOTEN HOORDEN, ZIJN WE STILLETJES HIERHEEN GEKOMEN...

MOOI... MIJN BEURT OM GUL TE ZIJN. IK LAAT JULLIE IN LEVEN, YANKEES, MAAR DE PAARDEN EN WAPENS ZIJN VOOR ONS! KOM OP, JONGENS.

WAT!

NEE!

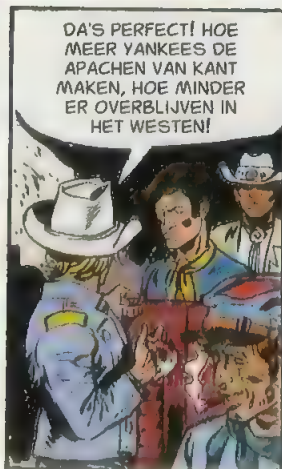
FINLAY! IK SMEEK JE, NEEM WAT JE WILT! MAAR LAAT ONS DE PAARDEN! LUISTER, HET GAAT HIER OM LEVEN OF DOOD!

NU ZING JE EEN TOONTJE LAGER, YANKEE!

BIJ ALLES WAT JE HEILIG IS, LUISTER NAAR ME! IK BEN CAVALERIELUITENANT BLUEBERRY EN IK HEB 'N SPECIALE OPDRACHT VAN GENERAAL CROOK. IK BEN OP ZOEK NAAR COCHISE OM TE PROBEREN EEN BLOEDBAD TE VERMIJDEN...

SO WHAT?

DA'S PERFECT! HOE MEER YANKEES DE APACHEN VAN KANT MAKEN, HOE MINDER ER OVERBLIJVEN IN HET WESTEN!

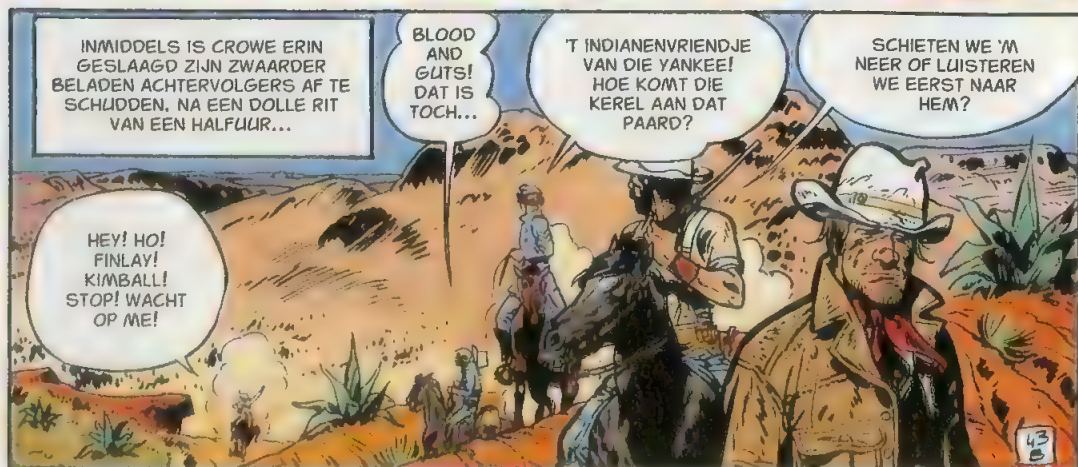
KAPITEIN! SCHIET OP! WE MOETEN WEG!

FINLAY!... DE APACHEN EN DE MEXICANEN ZITTE ONS ACHTERNA! ZONDER PAARDEN EN WAPENS ZIJN WE VERLOREN!

BIJ ALLES WAT JE HEILIG IS! JE MOET ME HELPEN! JULLIE ZIJN TOCH AMERIKAANSE SOLDATEN? DOOR JULLIE STOMME SCHULD HEBBEN DIE MEXICANEN LUITENANT BLUEBERRY TE GRAZEN GENOMEN! ZE HANGEN HEM OP!

OPHANGEN? HAHA! DAT IS TOCH PRACHTIG! SYMPATHIEK DAT JE ZO SNEL GEREDEN HEBT OM ME DAT TE VERTELLEN!

WEER 'N SMERIGE NOORDELIJKE MINDER!... OPPERLIJND STAAT NET JES. JAMMER DAT ARMENDÁRIZ ONS NIET MAG... IK HAD HET GRAAG GEZIEN!

LAFAPARDS! JULLIE EERGEVOEL IS AL EVEN VERSLETEN ALS JULLIE KAPOTTE UNIFORMEN! BLUEBERRY VOCHT TEGEN JULLIE IN DE OORLOG, MAAR HIJ DEED HET MET EER!

IK SCHIET JE DOOR JE BOEVENTRONIE, BASTAARD!

BRAVO! EEN ONGEWAPENDE MAN NEERSCHIETEN, DAPPER... EN BLUEBERRY'S EER BELEDIGEN... NIEMAND VAN ONS KOMT MAAR TOT AAN DE ENKELS VAN DE MAN DIE ZO WORDT OPGEHANGEN OMDAT HIJ HONDERDEN LEVENS PROBEERDE TE REDDEN.

MORGEN KRIJGT COCHISE KISTEN VOL WAPENS VAN ARMENDÁRIZ... EN HIJ ZAL OPTREKKEN TEGEN TEXAS! TEGEN JOUW TEXAS, FINLAY! JIJ KOMT UIT TEXAS, IK HOOR HET AAN JE ACCENT!

WE ZIJN ALLEMAAL TEXANEN!

JULLIE WETEN MET WELKE OPDRACHT BLUEBERRY HIER WAS! HIJ HAD EEN GOEDE KANS OM COCHISE OVER TE HALEN EEN VERDRAG TE TEKENEN! ELKE SOLDAAAT, ONGEACHT DE KLEUR VAN ZIJN UNIFORM, HAD GEPROBEERD HEM TE HELPEN. DOOR TE WEIGEREN, BEWAPENEN JULLIE BIJNA ZELF DE APACHEN!

DAT ZAL DE WRAAK VAN BLUEBERRY ZIJN! WANT HET ZIJN NIET DE NOORDELIJKE DIE JULLIE VERRAAD ZULLEN BETALEN, MAAR DE VROUWEN EN KINDEREN VAN TEXAS... DEZELFDE MENSEN VOOR WIE JULLIE VOCHTEN TIJDENS DE BURGEROORLOG.

WAT?!

* TEXAS WAS EEN ZUIDELIJKE STAAT.

VAARWEL! JULLIE LAFHEID ZORGT ER MISSCHIEN VOOR DAT TEXAS WEER AANSLUIT BIJ MEXICO... DA'S DE GROTE DROOM VAN ARMENDÁRIZ. DE DODEN VAN ALAMO TEN SPIJT... IK GA TERUG. IK GA STERVEN, MET MIJN KAMERADEN.

ONDERTUSSEN OP HET DORPSPLEIN VAN SALINAS...

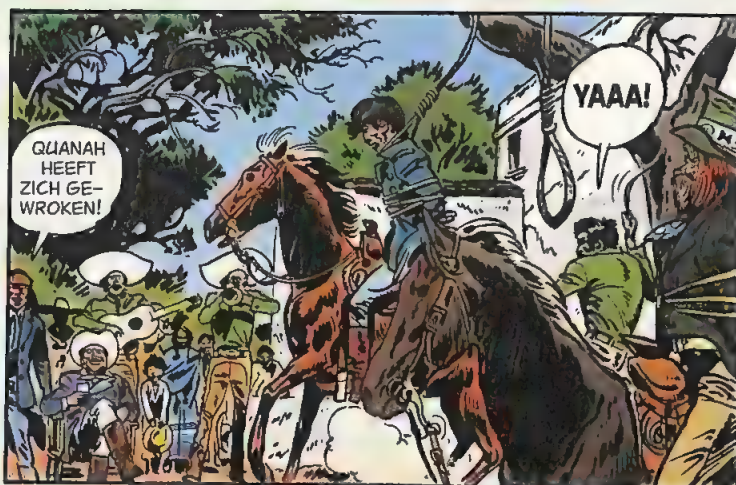
HAHAHA! HET VERZOEK VAN DE YANKEE OM IN ZN UNIFORM TE STERVEN HEEFT ONS WAT TIJD GEKOST! MAAR SCHITTEREND IS 'T WEL! DIT WORDT DE EERSTE KEER DAT IK 'N ECHTE AMERIKAANSE LUITENANT ZIE HANGEN!

ALLES IS GEREED, EXCELLENTIE! A LA DISPOSICIÓN DE USTED!

VAARWEL, JIMMY! HET SPIJT ME DAT IK JE IN DIT AVONTUUR MEEGESLEURD HEB! IK ZAL NOOIT MEER POKEREN... EN HET ZAL WEINIG MOEITE KOSTEN DIE BELOFTE TE HOUDEN.

'T IS ALLEMAAL MIJN SCHULD, JONGEN! ALS IK MAAR VAN DIE VERREKTE DRANK WAS AFGELEVEN... VAARWEL!

EINDE VAN DEZE EPISODE

OORLOG OF VREDE

MEI 1868... IN DE VERLATENHEID VAN DE SIERRA MADRE HEEFT COCHISE, DE LEIDER VAN ALLE APACHEVOLKEREN, ZIJN 'HOGANS' OPGESLAGEN... HIER, IN MEXICO, IS HIJ ONBEREIKBAAR VOOR DE TROEPEN VAN GENERAAL CROOK, DIE DE INDIANENREVOLTE MOET NEERSLAAN... DE NAVAJO'S, JICARILLAS, MESCALEROS, TONTOS EN ANDERE APACHESTAMMEN TREKKEN AL VERSCHIEDENE WEKEN DE GRENS OVER NAAR HET VERZAMELPUNT VAN COCHISE...

BROEDERS!
DE SITUATIE IS ERNSTIG!
ONS VOEDSEL RAAKT OP...
ONZE SQUAWS EN KINDEREN
LINDEN AL HONGER!
WE MOETEN TERUG NAAR
HET NOORDEN!

* APACHEHUT
VAN PALEN
EN LEEM.

NATCHEZ HEEFT
GOED GESPROKEN!
WAAROM HEEFT
COCHISE ONS
EIGENLIJK HIERHEEN
GELEID, WAAR
ZELFS ONZE
PONY'S NIETS
TE GRAZEN
VINDEN?

WE HEBBEN ONZE GEBIEDEN
VERLATEN UITGEREKEND OP HET
MOMENT DAT WIJ DE
BLANKE HONDEN
EINDELIJK
ALLEMAAL HADDOEN
VERJAAGD!

ZIJN MIJN DAPPERE
BROEDERS AL
VERGETEN DAT HET
GROTE OPPERHOOFD
DER BLAUWE JASSEN
ONS MET DUIZENDEN
SOLDATEN IN ONZE
BERGEN WILDE
OMSINGELEN?

MEER NOG
DAN AAN VOEDSEL
HEBBEN WIJ
BEHOEFTE AAN
GEWEREN EN
MUNITIE! ALS WIJ
DE STRIJD NU
HERVATTEN, BEGAAN
WIJ EEN GROTE
DWAASHEID! MIJN
BROEDERS MOETEN
GEDULD HEBBEN!
HUN WACHTEN
ZAL SPOEDIG
TEN EINDE
ZIJN...

DE MEXICANEN
ZULLEN ONS MAÏS
EN GEDROOGD
VLEES, MAAR
VOORAL GEWEREN
LEVEREN! NET
ZULKE GEWEREN
ALS DE BLAUWE
JASSEN
HEBBEN... MET
GENOEG KOGELS
OM IEDERE
BLEEKGEZICHT
TWINTIGMAAL
TE DODEN!

PAS DAN KUNNEN
WE WEER
NOORDWAARTS
OM DE BLAUWE
JASSEN IN DE RUG
AAN TE VALLEN! IK
HEB GESPROKEN
...

WACHTEN!
WE WACHTEN NU
AL EEN MAAN OP
DIE GEWEREN!

MEXICANEN BELOVEN VEEL, MAAR
GEVEN WEINIG! MIJN KRIJGERS ZIJN HET
WACHTEN MOE! WIJ WACHTEN NOG VIJF
ZONNEN! DAN VERTREKKEN WIJ!
PA-HA-KEE HEEFT
GESPROKEN.

HET
BESLUIT
VAN
PA-HA-KEE
IS EEN
WIJS BE-
SLUIT!

CARLITO
EN ZIJN
JICARILLOS
ZULLEN HET
SPOOR VAN
PA-HA-KEE
VOLGEN!

UGH! HET IS BETER TE
STERVEN IN DE STRIJD,
OP ONZE EIGEN GROND,
DAN HIER TE CREPEREN
VAN DE HONGER EN
OM TE KOMEN
ALS ELLENDIGE
HONDEN!

COCHISE HEEFT DE WOORDEN
VAN ZIJN BROEDERS
GEHOORD EN ZAL ERNAAR
HANDELEN. ER ZAL EEN
BOODSCHAPPER NAAR DE
MEXICANEN GAAN OM HEN
TE ZEGGEN DAT ZIJ ZICH
MOETEN HAASTEN!

OP DAT MOMENT
ZOEKEN DRIE
EENZAME RUITERS
HUN WEG DOOR HET
DOOLHOF VAN ROTSEN
EN BERGPASSEN.
ZIJ BEVINDEN ZICH
OP ANDERHALVE
DAG REIZEN VAN HET
APACHEKAMP. HET
ZIJN CROWE, DIE ALS
GIDS FUNGEERT,
LUITENANT BLUEBERRY
EN JIMMY MCCLURE.
ZIJ ZIJN OP WEG
NAAR COCHISE OM IN
NAAM VAN GENERAAL
CROOK MET HEM TE
ONDERHANDELEN
OVER OORLOG OF
VREDE...

HET GROTE
APACHEKAMP LIGT
DAAR ACHTER DIE
SIËRRA'S...

PFFF...!
WAT 'N SOMBER
LANDSCHAP! EN
WAT 'N HITTE!

GOUVENEUR ARMENDÁRIZ
EN ZIJN MEXICANEN SCHIJ-
NEN ONS SPOOR BIJSTER
TE ZIJN... WAARSCHIJNLIJK
ZIJN ZE FINLAY EN ZIJN
BUSHWHACKERS
ACHTERNA-
GEGAAN! *

LATEN WE
HET HOPEN,
BLUEBERRY.
ONZE BEESTEN
ZIJN BEKAF,
WE ZOULDEN
DIT KEER NIET
ONTKOMEN...

HMMM!...
ARMENDÁRIZ KENT
HET DOEL VAN ONZE
TOCHT. IK BEN BANG
DAT HIJ RECHTSTREEKS
NAAR COCHISE IS
GEGALOPPEERD OM
ONS DAAR OP TE
WACHTEN!

IN DAT GEVAL IS ONZE
TOCHT VERGEEFS!
ARMENDÁRIZ ZAL ONS
ZELFS NIET DE
GELEGENHEID GEVEN
MET COCHISE IN
CONTACT TE
KOMEN!

IK WEET HET...
DAAROM GA IK
ALLEEN VOOROP. JULLIE
WACHTEN HIER OP ME.
IK BEN INDIANA.
DE APACHEN WETEN
DAT IK HUN ZAAK BEN
TOEGEDAAN! IK
RISKEER NIKS...

GELIJK
HEB JE,
CROWE!
JE HOOGSTENS
'N PIJL TUSSEN
JE SCHOUDER-
BLADEN!

* ZIE 'DE LANGE WEG NAAR COCHISE'

ALS DE WEG VRIJ IS,
ZAL IK JE SEINEN!
ANDERS ZAL IK COCHISE
OVERHALEN OM JULLIE TE
ONTVANGEN EN JULLIE
DE BESCHERMING TE
GEVEN DIE OOK
PARLEMENTARIËRS
KRIJGEN, ONDANKS
ARMENDÁRIZ EN
QUANAH...
HIJ VER-
TROUWT ME.

HET BEVALT ME NIKS, CROWE!
JE WAAGT JE LEVEN ZO,
HELEMAAL ALLEEN. MAAR IK
ZIE OOK GEEN ANDERE
OPLOSSING... WE MOGEN
ZO DICHT BIJ ONS DOEL NIET
IN EEN VALSTRIK LOPEN.

SUCCES,
KAMERAAD!
WIJ VINDEN
HIER ERGENS
EEN GROT
OM TE
OVERNACHTEN
EN WACHTEN
OP EEN TEKEN
VAN JOU...

ALS
COCHISE ZIJN
WOORD HEEFT
GEGEVEN,
STAAT ZELFS
ARMENDÁRIZ
MACHTELOOS!

TERWIJL BLUEBERRY EN MCCLURE 'N ONDERKOMEN VOOR DE NACHT ZOEKEN, GAAT CROWE OP WEG NAAR HET BERGPLATEAU WAAR COCHISE EN ZIJN APACHEN HUN KAMP HEBBEN OPGESLAGEN...

ER ZIJN HIER GROTEN GENOEG, BLUEBERRY!... DAT WEEET IK VAN VROEGER.

IK HAD CROWE NIET ALLEEN MOGEN LATEN GAAN! ZIJN APACHEBROEDERS WETEN WAT HIJ VOOR ONS DEED! ZE ZULLEN ZICH OP HEM WREKEN!

SCHEI ZIJT, ZWART-KIJKER!

CROWE HEEFT HET LEVEN VAN COCHISE EN EEN AANTAL NAVAJOLEIDERS GERED.* INDIANEN VERGETEN ZOIETS NOOIT!

KIKJ DAAR EENS! PRECIES WAT WE ZOEKEN! ...

'N Knappe kerel die ons daar ontdekt! En we hebben nog stromend water ook!

JIMMY! IK ZAL HET ME NOOIT VERGEVEN ALS CROWE IETS OVERKOMT! ALS HIJ MAAR EERDER DAN ARMENDARIZ BIJ COCHISE IS! EN VOORAL EERDER DAN DIE ADDER VAN EEN QUANAH! ALLEEN DE DUIVEL WEEET WAAR DIE HONDEN LITHANGEN!...

3A

* ZIE 'DREIGING IN HET WESTEN'

DEZE KEER IS ER GEEN TWIJFEL MOGELIJK, SEÑOR GOVERNADOR! DIT ZIJN DE SPOREN VAN DE GRINGOS DIE DE YANKEES GEHOLPEN HEBBEN! DE DRIE MANNEN DIE WE ZOEKEN ZIJN HIER NIET!

CHINGA! DE SCHOFTEN HEBBEN ONS OP 'T VALSE SPOOR GEZET!

EENZAME ADELAAR HAD HET OPPERHOOFD VAN DE MEXICANOS GEWAARSCHUWD!... NU HEEFT LUITENANT BLUEBERRY HET KAMP VAN COCHISE WAARSCHIJNLIJK AL BEREIKT!

WE MOETEN ZE ACHTERNA! WE HEBBEN STERKERE PAARDEN DAN DE YANKEES, MISSCHIEN KOMEN WE NOG OP TIJD! EN MOCHTEN HUN LEUGENPRAATJES COCHISE DOEN AARZELEN, DAN ZAL EENZAME ADELAAR HEM WEER OP ANDERE GEDACHTEN BRENGEN!

EENZAME ADELAAR ZAL COCHISE VERTELLEN DAT DE GOVERNADOR ONDERWEG IS MET DE BELOOFDE GEWEREN EN LEVENSMIDDELEN DIE MIJN RODE BROEDERS NODIG HEBBEN!

AY! DENK JE DAT DAT ZO GEMAKKELIJK GAAT, VRIEND? HET HEEFT ME WEKEN GEKOST OM TWEEDUIZEND GEWEREN MET KOGELS BIJEN TE KRIJGEN! OM OVER HET KRUIJT EN DE LEVENSMIDDELEN NOG MAAR TE ZWIGEN!

HAAL DAN VAST DE GEWEREN OP EN BRING ZE NAAR COCHISE! EENZAME ADELAAR ZAL INTUSSEN NAAR HET KAMP VAN DE APACHEN GAAN OM TIJD TE WINNEN!...

*BESPREKING

DE BLEEKGEZICHTEN
HEBBEN HUN FOUT
INGEZIEN! ZE ZIJN
BEREID VAN HUN
VERGELDINGSMAAT-
REGEN AF TE ZIEN
EN DE APACHEN EN
NAVAJO'S EEN EERLIJKE
VREDE VOOR TE
STELLEN! WIJ ZULLEN
VRIJ ZIJN EN ONZE
JACHTVELDEN
BESCHERMD!

LAAT COCHISE
ZICH IN SLAAP
SUSSEN DOOR
DE WOORDEN
VAN DEZE
LEUGENAAR?

HET IS EEN
VALSTRIK! DE BLAUWE
JASSEN WILLEN DAT WE
DE WAPENS NEERLEGGEN
EN DE GRENZ OVERSTEKEN,
OM ONS DAN TOT DE
LAATSTE MAN AF TE
SLACHTEN!...

MOET
IK COCHISE
ERAAN HER-
INNEREN DAT
IK NIET ALLEEN
ZIJN LEVEN,
MAAR OOK DAT
VAN VELE ANDERE
OPPERHOOFDEN
HIER GERED HEB?
EN NU ZOU IK
MIJN BROEDERS
VERRADEN DOOR
ZE AAN DE
BLANKEN
UIT TE
LEVEREN?

CROWE IS
INDERDAAD TROUW.
COCHISE VERBIEDT
IEDEREEN HEM VAN
VERRAAD TE BESCHUL-
DIGEN! MAAR MISSCHIE
IS CROWE ZELF HET
SLACHTOFFER
VAN BLANKE
LEUGENS!

DE GROTE VADER* IN WASHINGTON
ZELF HEEFT VIA DE ZINGENDE DRADEN**
AAN GENERAAL CROOK OPDRACHT GEGEVEN
EEN BOODSCHAPPER NAAR COCHISE
TE STUREN!

* ZO NOEMDEN DE INDIANEN DE PRESIDENT
VAN DE VS.
** DE TELEGRAAF

WIJ WETEN ALLEMAAL DAT
DE BLAUWE JASSEN TALRIJKE
EN BETER GEWAPEND ZIJN DAN
WIJ! ZIJ ZIJN IN STAAT HET
APACHENVOLK TOT DE LAATSTE
MAN UIT TE ROEIEN! TOCH ZETTEN
ZIJ DE EERSTE STAP NAAR
VREDESONDERHANDELINGEN!

COCHISE
IS 'N WIJS
OPPERHOOFD!
NU KAN
HIJ NOG
ALS GELIJKE
MET DE
BLEEK-
GEZICHTEN
ONDERHAN-
DELEN EN
VEEL ELLENDE
VOORKOMEN.
COCHISE
MAG ZICH
DEZE
LAATSTE
KANS NIET
LATEN
ONTGAAN!

UGH!... WAT HEBBEN
WIJ TE VERLIEZEN?
LATEN WE LUISTEREN NAAR
DE VOORSTELLEN VAN
DE BOODSCHAPPER
VAN DE BLAUWE
JASSEN!...

CROWE SPREEKT
GOED! EN ONDER
ANDERE OMSTANDIG-
HEDEN ZOU COCHISE
ZIJN RAAD ZEKER
HEBBEN OPGE-
VOLGD! MAAR
VOOR DEZE
MAAN VOORBIJ
IS, ZAL DE
SITUATIE
GEHEEL
ANDERS
ZIJN!...

MIJN DAPPEREN
ZULLEN WELDRA
OVER BETERE GEWEREN
BESCHIKKEN DAN
DE BLAUWE JASSEN! MET
VOLDOENDE MUNITIE
EN VOEDSEL!... WIJ
ZULLEN WEER OP
HET OORLOGSPAD
GAAN!...

VOOR DE GROTE
SNEEUWSTORMEN
WEER KOMEN,
ZULLEN DE
APACHEN DE
BLEEKGEZICHTEN
VOORGOED
VERSLAGEN
HEBBEN! DAN
ZULLEN WIJ
ONZE VREDE
OPLEGGEN AAN
DE GROTE VADER
IN WASHINGTON!
COCHISE HEEFT
GESPROKEN!

JULLIE WORDEN
BEDROGEN DOOR
GOUVERNEUR
ARMENDARIZ!
HIJ MISBRUIKT JULLIE
VOOR ZIJN EIGEN
DOELEINDEN! EN
DAARNA ZAL HIJ JULLIE
VERRADEN! DIE
GEWEREN KRIJGEN
JULLIE NOOIT!

OVER
ZES DAGEN
ZIJN DE
GEWEREN
HIER!

WAT?!

IK KOM
NET OP
TIJD!

QUANAH-
MET-HET-
ENE-OOG!

EENZAME
ADELAAR!

COCHISE!
LUISTER NIET
LANGER NAAR
DEZE ADDER!
DE MEXICANEN
HEBBEN MIJ
GESTUURD
OM JE TE
BEVESTIGEN
DAT DE GEWEREN,
DE PAARDEN
EN ALLES WAT
ZIJ BELOOFT
HEBBEN,
ONDERWEG
ZIJN!

EN DAT MIJN BROEDERS
MIJ NU LATEN AFREKENEN
MET DEZE VERRADERLIJKE
COYOTE! EENZAME ADELAAR
HEEFT GEZWOREN DAT
DE SCALP VAN CROWE-
MET-DE-BLAUWE-
JAS ZIJN GORDEL
ZAL SIEREN!

STOP!

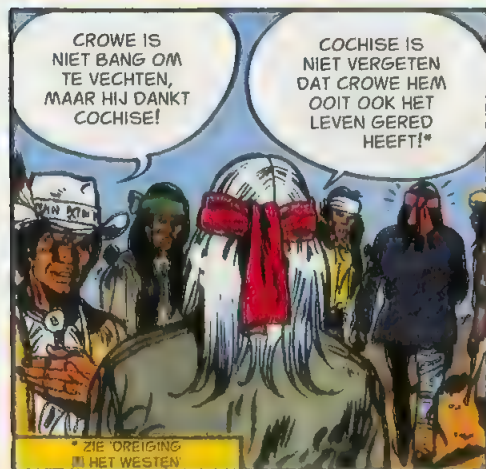
??!

CROWE IS DE GAST VAN COCHISE!
EN ZELFS AL BEÏNVLOEFT ZIJN VRIENDSCHAP
MET DE BLANKEN Z'N GEEST, DAN NOG ZAL
NIEMAND HEM 'N HAAR
KRENKEN!

EENZAME ADELAAR LEGT ZICH BIJ
HET BESLUIT VAN COCHISE NEER!
MAAR LATER ZULLEN MIJN
BROEDERS AAN DE
WAARSCHUWING
VAN EENZAME
ADELAAR
TERUG-
DENKEN!
IK HEB GE-
SPROKEN!

ZIJN
WOEDE MAAKT
EENZAME ADELAAR
ROEKELOOS!
DAT HIJ GAAT
RUSTEN!

CROWE IS
NIET BANG OM
TE VECHTEN,
MAAR HIJ DANKT
COCHISE!

COCHISE IS
NIET VERGETEN
DAT CROWE HEM
OOIT OOK HET
LEVEN GERED
HEEFT!

WAAROM
WEIGERT COCHISE
DAN OP MIJN
VERZOEK IN TE
GAAN? HET ENIGE
WAT IK HEM
VRAAG, IS HET
VREDESAANBOD
VAN DE BLAUWE
JASSEN DAT MIJN
VRIEND BLUEBERRY
KOMT DOEN,
AAN TE
HOREN!

NIETS WAT BLUEBERRY KOMT ZEGGEN OF BELOVEN,
HEEFT NOG ZIN! NIETS KAN HET BESLUIT VAN DE
APACHEN NOG ONGEDAAN MAKEN! MAAR IK WIL
DE MAN DIE MIJN LEVEN GERED HEEFT, NIETS
WEIGEREN! COCHISE ZAL SPREKEN
MET BLUEBERRY!

WAT?!

COCHISE
IS BEREID OM
MET LUITENANT
BLUEBERRY TE
PRATEN?

VEEL VAN MIJN DAPPEREN ZULLEN
MIJN BESLUIT NIET GOEDKEUREN, MAAR
CROWE HEEFT MIJN WOORD! ALS TEKEN
DAARVAN ZAL CROWE DE STAF VAN MIJN
LEIDERSCHAP AAN BLUEBERRY GEVEN!
DE BOODSCHAPPER VAN GENERAAL
CROOK ZAL VEILIG NAAR ONZE
NEDERZETTING KUNNEN
KOMEN!...

AL ONZE
BROEDERS
KENNEN
DEZE STAF!
NIEMAND ZAL
HET WAGEN
DE DRAGER
ERVAN, DIE
BESCHERMD
WORDT
DOOR MIJN
WOORD,
AAN TE
VALLEN.

IK ZAL
VERTREKKEN
ZODRA MIJN
PAARD IS
UITGERUST!
DITMAAL
BEN IK
HET DIE
GROTE
VERPLICHTINGEN
JEGENS
COCHISE
HEEFT!

INTUSSEN...
NOG ALTIJD
NIETS! GEEN ENKEL
TEKEN VAN CROWE!
JIMMY, HET BEVALT
ME NIETS!

IK BEN DIT
VOCHTIGE, KOUDE
HOL BEU, MIJN REUMA
SPEELT OP! EN DAN DAT
KOUDE ETEN "OMDAT HET
NIET VEILIG IS OM VUUR
TE MAKEN..." HET WORDT
DONKER EN EEN MAN VAN
MIJN LEEFTIJD HEEFT
BEHOEFTE AAN WARMTE!
EH... WEET JE ZEKER DAT
ER GEEN WHISKY MEER
IS, BLUEBERRY?

GEEN DRUPPEL! EN HET ZOU TOCH TE GEK
ZIJN OM HIER VLAKBIJ ONS DOEL TE MOETEN
OPGEVEN... OH! HÉ, JIMMY! VUUR! DAAR
KOMT CROWE!...

INDERDAAD, HET
IS CROWE! NA
ZIJN VERTREK
UIT HET KAMP
EN VOOR ZIJN
TERUGWEG NAAR
BLUEBERRY,
GEEFT HIJ VAN OP
'N HEUVELTJE HET
AFGESPROKEN
SIGNAAL...

IK BEN ONTSETTEND
VOORZICHTIG
GEWEEST!...
QUANAH HEEFT
ME NIET ZIEN
VERTREKKEN.

MAAR
OP DAT
MOMENT
...

STA OP! CROWE-MET-DE-BLAUWE-JAS
HEEFT HET KAMP VERLATEN! COCHISE
HEEFT ERIN TOEGESTEMD MET DE
BOODSCHAPPER
VAN DE BLAUWE
JASSEN TE
ONDERHAN-
DELEN!

WAT?!

COCHISE HEEFT
ZIJN STAF MEEGEGEVEN
OM DE BOODSCHAPPER
VRJHE DOORTOCHT TE
GARANDEREN!

DIE COYOTE
BLUEBERRY
MAG NIET
MET COCHISE
SPREKEN!

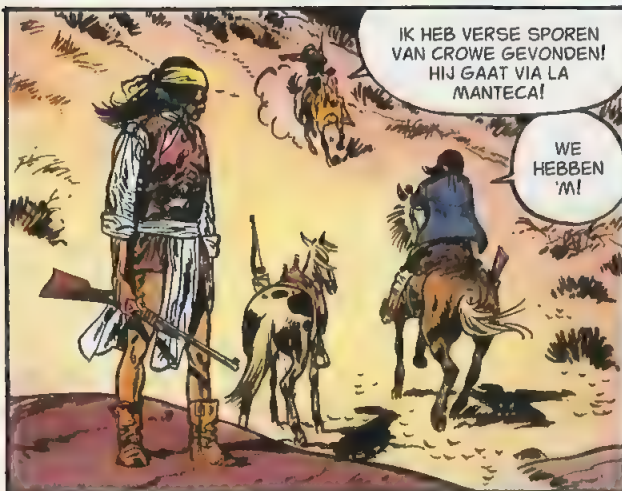
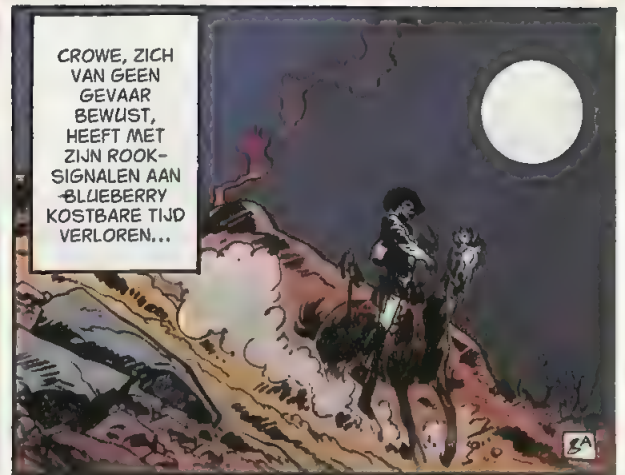

HIJ IS GESLEPEN
ALS DE PRAIRIEVOS!
BLUEBERRY IS IN
STAAT COCHISE EN
DE OPPERHOOFDEN
TOT ANDERE
GEDACHTEN
TE BRENGEN!
TE PAARD!
VLUG!

GEE! HET IS
CROWE GELUKT!
HIJ WACHT OP ONS
AAN DE VOET VAN
HET PLATEAU!
KOM OP!

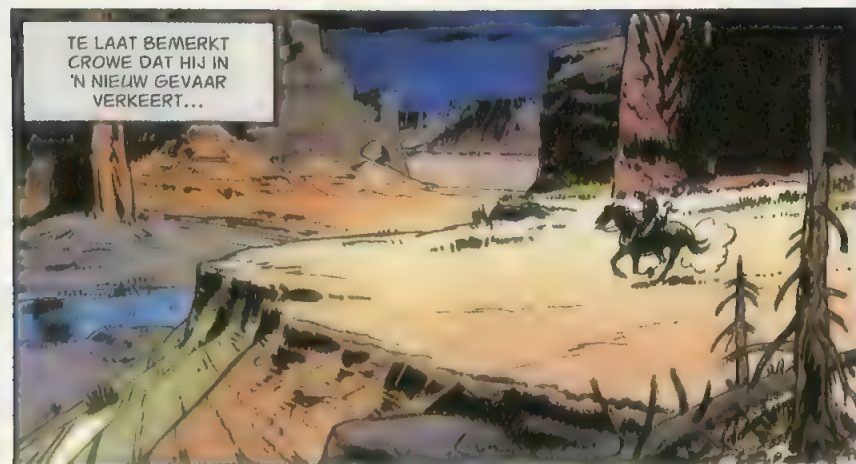

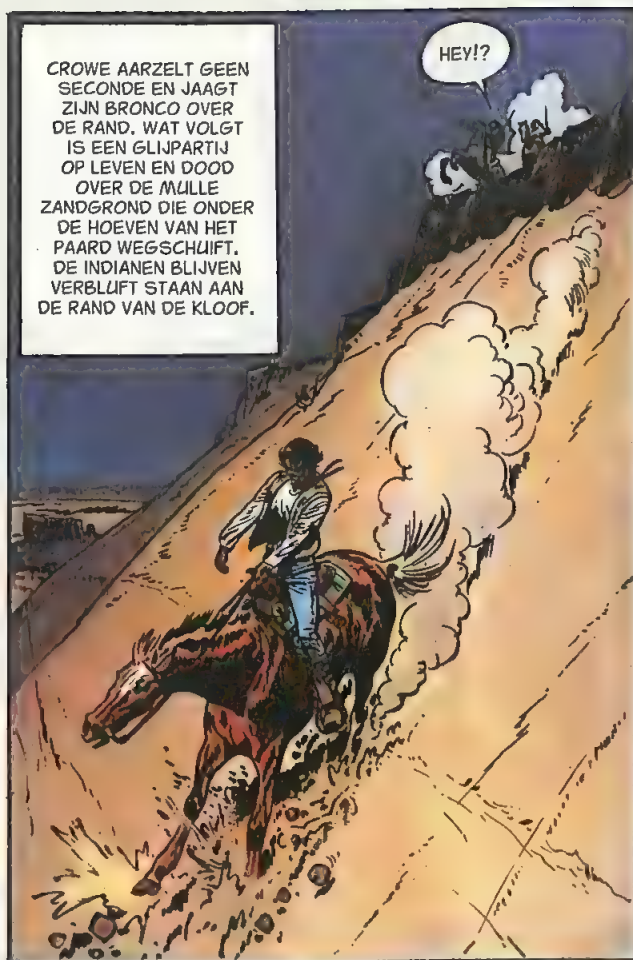

CROWE
PROBEERT DE
INTENSE PIJN
TE BEDWINGEN
EN JAAGT ZN
SPOREN DIEP IN
DE FLANKEN VAN
ZIJN PAARD.
DAT GAAT
ER ALS DE
WEERLICHT
VANDOOR,
ACHTERNA-
GEZETEN
DOOR DE
MOORD-
ZUCHTIGE
APACHEN EN
HUN FELLE
KREKEN...

CROWE BLIJFT
EEN PAAR TELLEN
BEWUSTELOOS
LIGGEN... DAN
BRENGT DE PIJN
HEM WEER BIJ
BEWUSTZIJN.

OOOH... MIJN
BEEN! IK... IK KOM
NOOIT MEER OP
M'N PAARD! DE
APACHEN... ZE
ZULLEN ME KOMEN
AFMAKEN!...
BLUEBERRY! M'N
BRONCO MOET HEM
WAARSCHUWEN!

ALS BLUEBERRY
DE STAF VAN
COCHISE
VINDT... ZAL
HIJ MISSCHIEN
BEGRIJPEN WAT
ER... GEBEURD
IS... MAAR
QUANAH EN ZIJN
MANNEN MOGEN
MIJN PAARD NIET
VANGEN!

MET EEN BOVENMENSE-
LIJKE INSPANNING KOMT
CROWE OVEREIND...

YEAH!!
YEAH!! VOORUIT
DAN, BEEST!

HIJ RENT NAAR
DE VALLEI! GOED! NU...
MOET IK DE APACHEN...
OPWACHTEN! IK ZAL ME
VERDEDIGEN... TOT DE
LAATSTE KOGEL...!

EVEN LATER

DAARGINDS! HET
PAARD VAN CROWE-
MET-DE-BLUIWE-
JAS! MET EEN
VOORSPRONG!

VLUGGER!
HIJ MAG NIET
ONTSNAPPEN!

VOORZICHTIG!
DIE RAT LIGT
WAARSCHIJN...

AW...

KIJK
UIT!

PAW

DAAR IS-IE!
VOORUIT!

QUANAH!
DEZE KEER
SCHIED IK
RAAK!
JIJ STERFT
MET MIJ!

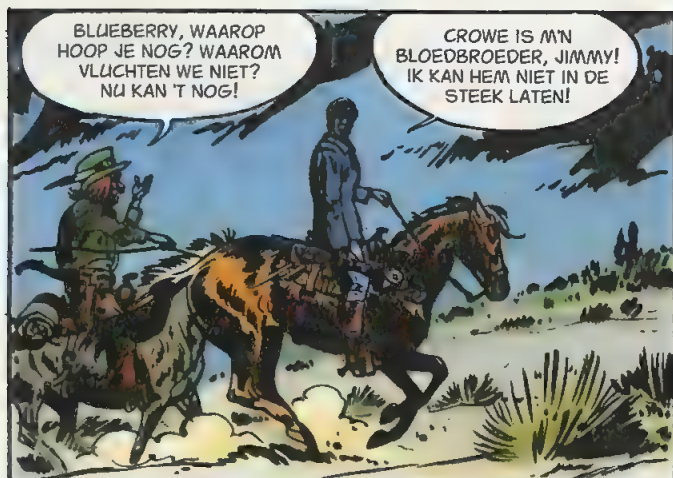
VERDOMME!
MIJN KOGELS ZIJN OP!!

KLIK

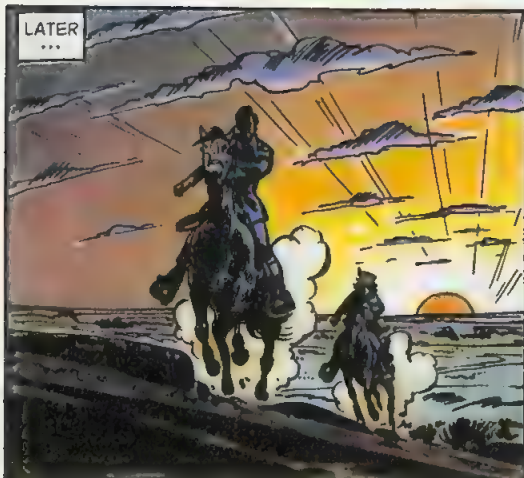

BLUEBERRY, WAAROP HOOP JE NOG? WAAROM VLUCHTEN WE NIET? NU KAN 'T NOG!

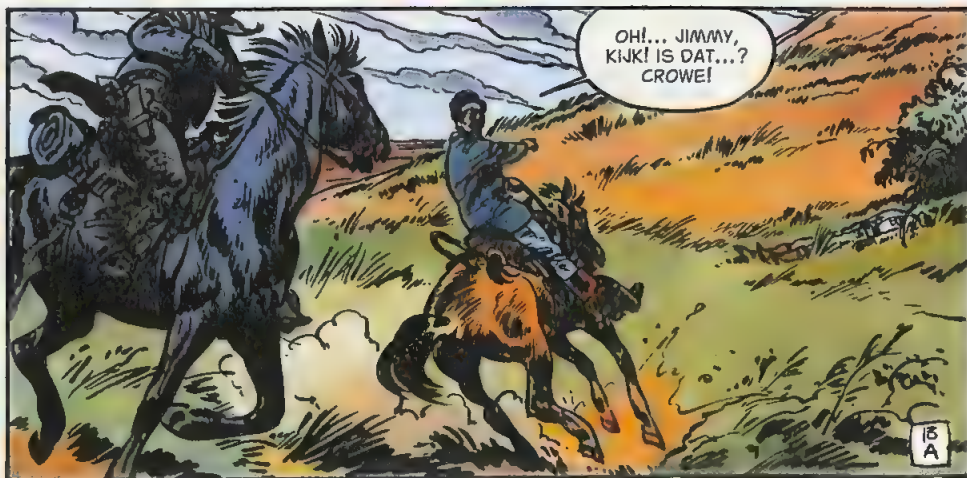
CROWE IS M'N BLOEDBROEDER, JIMMY! IK KAN HEM NIET IN DE STEEK LATEN!

DE DUIVEL HALE DIE JONGEN! HIJ WEEET DAT IK Z'N ZWAK VOOR HEM HEB EN DAAR MAAKT HIJ MISBRUIK VAN! BIJ ALLE BUNZINGS VAN COLORADO, WE ZIJN GETIKT!

LATER
...

OH!... JIMMY, KIK! IS DAT...? CROWE!

13 A

GESCALPEERD!
DIE BRUTEN HEBBEN HEM GESCALPEERD! VERMOORD! JE HEBT GELIJK, JIMMY! **HET IS OORLOG!**

DIE RASCAL VAN EEN COCHISE WIL NIET ONDERHANDELEN, DAT KAN NIET DUIDELIJKER ZIJN. WE KUNNEN NU ALLEEN NOG ZO SNEL MOGELIJK GENERAAL CROOK WAARSCHUWEN ...

HELP ME 'N HANDJE, JIMMY! IK WIL NIET DAT CROWE HIER BLIJFT LIGGEN ALS PROOI VOOR DE GIEREN!

HHMM! BLUEBERRY, WACHT EVEN! DAT IS VREEMD ...

CROWE HOUDT IETS IN Z'N RECHTERHAND GEKLEMD!... WACHT!...

EEN PROPJE PAPIER! CROWE HEEFT TIJDENS ZIJN LAATSTE UREN DE MOED GEHAD DIE BOODSCHAP UIT HANDEN VAN Z'N AANVALLERS TE HOUDEN!

HIJ MOET DIT HEBBEN GESCHREVEN VLAK VOOR HIJ ZIJN LAATSTE GEVECHT HEEFT GELEVERD! OH! KIK! HET... HET HANGT VOL BLOED!!

13 B

* ZIE 'DE LANGE WEG NAAR COCHISE'

DAAR, ACHTER DIE HEUVELS! ZIE JE?

ALLEEN EEN GROTE TROEP RUITERS OF 'N KONVOOI KAN ZO'N GROTE STOFWOLK MAKEN...!

HET STOF BEWEEGT TRAG, VAST EEN KONVOOI DAT DE VALLEI VOLGT...

HELL! DAT MOET IK VAN DICHTBIJ BEKIJNEN!

EEN PAAR MINUTEN LATER...

JE HAD GELJK, OUDE VOS! DAT IS HET KONVOOI VAN ARMENDARIZ. DAAR VERWED IK MIJN ZADEL EN MIJN LAARZEN OM!

BESPAAR JE DE MOEITE, KEREL! HET KAN NIET MISSEN! ZE GAAN REGELRECHT NAAR DE OUDE MIJN OM DE WAPENS VOOR COCHISE IN TE LADEN. BIJ ALLE BUNZINGS... WE KOMEN NET OP TIJD!

MJA... WE MOETEN METEEN AAN DE SLAG! ALS HET KONVOOI EENMAAL OP WEG IS NAAR 'T KAMP VAN COCHISE IS HET TE LAAT! MET Z'N TWEEËN KUNNEN WE ZE NIET TEGENHOUDEN...

DAT IS GEMAKKELIJKER GEZEGD DAN GEDAAN, KNUL! ARMENDARIZ' MANNEN HEBBEN HUN KAMP PRECIËS VOOR DE INGANG VAN DE MIJN GEPOSTEERD! DAAR KOMEN WE NIET LEVEND LANGS!

ER ZULLEN VAST NOG WEL ANDERE MANIEREN ZIJN... LUCHTSCHACHTEN OF ZO... IEMAND DIE VROEGER IN DE MIJN GEWERKT HEEFT, KENT HEUS WEL ZO'N INGANG.

HMM!

EEN TIJD GELEDEN WOONDEN ER NOG 'N PAAR OUDE MIJNWERKERS IN 'N GEHUCHTJE IN DE BLURT. ZIJ WAREN TE OUD OM NOG ELDERS HUN GELUK TE BEPROEVEN TOEN DE MIJN SLOOT... IK KENDE EEN VAN DIE KERELS, 'N ZEKERE PINTO...

PRACHTIG! IK WIST WEL DAT ZO'N OUDE ZWERVER IEMAND KENDE IN ELK GAT VAN HIER TOT AAN DE RIO COLORADO! ZOORA HET DONKER IS, GAAN WE NAAR DIE PUEBLO*!

WAT?!

MAAK JE NIET DIK! WE ZULLEN DIE PINTO OVERHALEN ONS TE HELPEN OM IN DE MIJN... HË! NEE MAAR, JIMMY!!

KIK EENS NAAR DE OVERKANT
VAN DE VALLEI! ONGEVEER
HALVERWEGE DE HELLING! DE
ZON SCHIJNT DAAR OP 'N...
OP 'N SPIEGEL OF 'N METALEN
VOORWERP!

IK ZIE HET!
HI HI HI! WE ZIJN
DUIDELIJK NIET DE
ENIGEN DIE BELANG-
STELLING HEBBEN
VOOR DE WAGENS
VAN VRIEND AR-
MENDARIZ...

HELL, IK
ZIE NET EEN
GROEPJE RUITERS
HALVERWEGE DE
HELLING!

DAT ZIJN DIE
BUSHWHACKERS!
DE BENDE VAN
FINLAY EN
KIMBALL! *

* ZIE 'DE LANGE WEG NAAR COCHISE'

INDERDAAD, HET ZIJN DE
DESERTEURS UIT HET
VOORMALIGE ZUIDELIJKE
LEGER. VERSCHOLLEN ACHTER
EEN BERGKAM VOLGEN ZE
NAUWLETTEND DE BEWEGING
VAN HET KONVOOI VAN DE
MANNEN VAN ARMENDARIZ...

WAT ZOEKEN DIE
BOEVEN HIER? ACH, WAT
DOET DAT ER EIGENLIJK
TOE! IN IEDER GEVAL
IS DAT PRECIES DE
VERSTERKING DIE WE
NODIG HEBBEN!

WIE ZEGT
DAT ZE
ONS WILLEN
HELPEN...?!

BLUEBERRY HEEFT
ZO LANG MOGELIJK
DE HEIMELIJKE
BEWEGINGEN VAN
FINLAY EN ZIJN
MANNEN GEVOLGD.
EENS HET DONKER
IS, STEEKT HIJ MET
JIMMY MCCLURE DE
VALLEI OVER...

...OP WEG
NAAR FINLAY.

VOLGENS
MIJ ZITTEN DIE
BUSHWHACKERS
HIER ERGENS
VERSCHOLLEN!
WE ZULLEN
ZE WEL SNEL
VINDEN...

ALS ZE
SCHieten,
HEBBEN WE ZE
IN IEDER GEVAL
GEVONDEN!

STOP!
AFSTIJGEN
EN KOPPEL
LOSMAKEN...!

VERDRAAI!
ALWEER DIE
YANK!

JE MOET
HET LOT NIET
TE VAAK TARTEN,
BLUEBERRY! IK
HEB JE DUIDELIJK
GEZEGD NOOIT
MEER VOOR
M'N COLT TE
LOPEN!

WE ZIJN ER,
JIMMY!

IN HET HOL
VAN DE LEEUW,
INDERDAAD.

STOP DAT SCHIETIJZER WEG, KIMBALL! ALS JE VUURT, KRIJGEN WE DE HELE CAVALERIE VAN ARMENDÁRIZ OP ONS DAK!

HIJ HEEFT GELIJK, BUTCH... VAN DIE MEXICANEN KUNNEN WE ALLEEN MAAR NARIGHEID VERWACHTEN!...

EH... ZO IS HET, VRIENDEN! LAAT ONS EH... LAAT ONS ALS VERSTANDIGE MENSEN MET ELKAAR PRATEN... BIJ 'N GOEDE FLES WHISKY OF ZO...

FINLAY!... PAS OP... IK VOEL DAT DIE RAT WEER IETS VAN ONS WIL... EN WE HEBBEN AL EEN KEER ONS LEVEN VOOR HEM GEWAAGD, ZOGENAAMD OMDAT MENEER MET COCHISE MOEST BABBELLEN.

DAT IS WAAR OOK! WAT ZOEK JE HIER EIGENLIJK, BLUEBERRY? IK DACHT DAT JE MET COCHISE MOEST ONDERHANDELEN!

DAT WAS DE BEDOELING OOK, FINLAY...!

BLUEBERRY VERTELT DE TWEE EX-OFFICIEREN WAT ER GEBEURD IS EN HOE CROWE WORDT VERMOORD...

ARME CROWE! HIJ WAS EEN GESCHIKTE KEREL!

IK ZAL ALLES OP ALLES ZETTEN OM M'N OPDRACHT TE VOLBRENGEN. DAN IS HIJ NIET VOOR NIKS GESTORVEN... MAAR ZOLANG COCHISE NOG REKENT OP DE BELOOFDE WAPENS VAN ARMENDÁRIZ, WEIGERT HIJ OVER VREDE TE PRATEN!

OH!... OH!... IK BEGIN TE BEGRIJPEN WAAR DIE YANKEE HEEN WIL!...

JIJ WIL NATUURLIJK DAT WE JE HELPEN HET KONVOOI AAN TE VALLEN! WAAR OF NIET, YANKEE? HAHHA! WAAROM DE MAAN NIET?...

MAAR DAAROM ZIJN JULLIE TOCH HIER?

NIET PRECIES! WE HOORDEN DAT ARMENDÁRIZ IN ALLE PUEBLO'S KARREN EN MENSEN GEVORDERD HEEFT. VOOR ONS IS ER DAN OOK WEL WAT TE HALEN, DACHTEN WE!...

WIJ HOOPTEN EEN OF TWEE LOSSE HUIFKARREN TE VEROVEREN! THAT'S IT!...

MOOI ZO! IK WIL OOK NIET HET HELE KONVOOI AANVALLEN!

IK BEN VAN PLAN DE WAPENS EN MUNITIE VOOR DE APACHEN IN DE LUCHT TE LATEN VLIEGEN NOG VOOR ZE DE MIJN VERLATEN HEBBEN!

HUH?!

WAT!

HA HA HA!

ONBETAALBARE MOP, YANKEE!

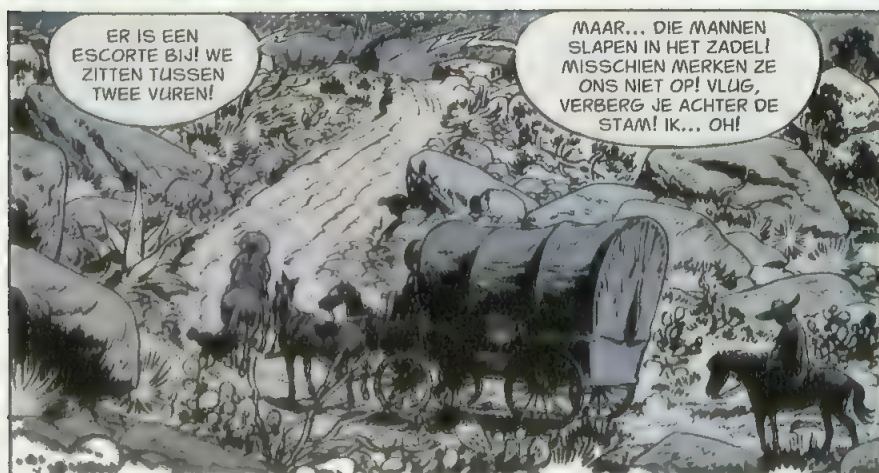
IK DOE ZELF HET VUILE WERK. IK WIL JULLIE ALLEEN VRAGEN OM OP HET GESCHIKTE MOMENT DE SOLDATEN VAN ARMENDÁRIZ AF TE LEIDEN, ZODAT IK DOOR HUN LINIES EN IN DE MIJN KAN KOMEN!...

WE SPELEN JE SPELLETJE NIET MEE, BLUEBERRY! WE HEBBEN JE VEL AL EERDER GERED, MAAR WE GAAN HET ECHT NIET OPNEMEN TEGEN HEEL MEXICO OMWILLE VAN JOUW STUNT!

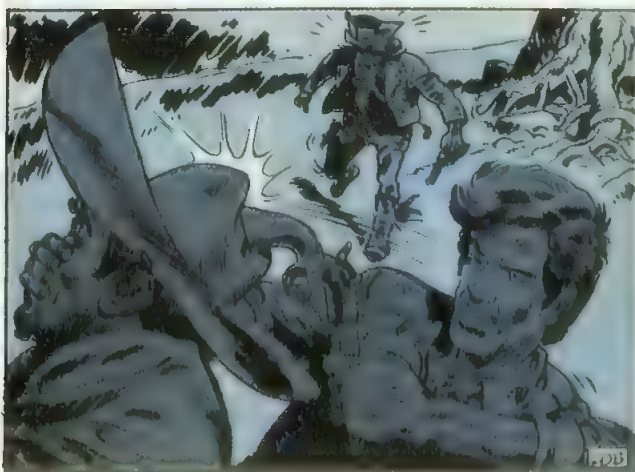

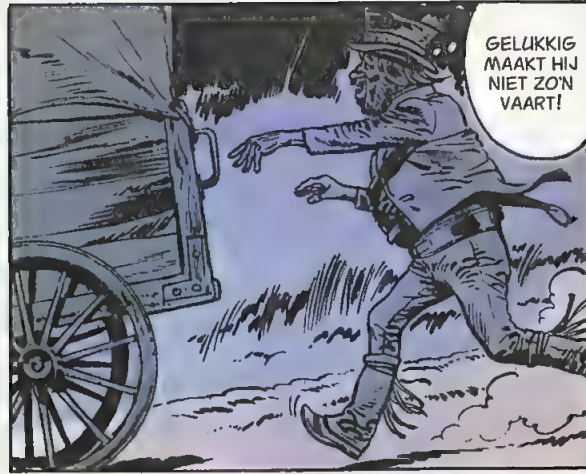

HELL! ALS DIE IDIOOT
HET ZEIL OPZIJ TREKT, IS
JIMMY DE SIGAAR!

HÉ, IK WIL GAAN
SLAPEN! DIE KAR IS
LEEG, JE HOEFT
ECHT NIET TE GAAN
KIJKEN!...

IK HEB M'N ORDERS!
ER IS EEN GRINGO
GESIGNALEERD,
VANDAAR!

WE ZIJN VERLOREN!
IK MOET PROBEREN
JIMMY TE REDDEN!

ALS
DIE COYOTE
ZIJN NEUS
NAAR BINNEN
STEEKT, BEN IK
ER GLOEIEND
BIJ!...

?!?!?

BUENO! JE KUNT
DOORRIJDEN,
AMIGO!...

PFFF!
...

GERED! AL
VRAAG IK ME
WEL AF HOE DIE
DROMMELSE JIMMY
ZICH GEDEKT
HEEFT KUNNEN
HOUDEN!

WE ZIJN HIER VER GENOEG VOORBIJ DE
POST!... NIEMAND TE ZIEN. HET MOMENT
OM ONS UIT DE VOETEN TE MAKEN!...

PSSST!
JIMMY! ERUIT,
SCHIELT OP!

EINDELIJK!
IK DACHT
AL DAT IK
HIER BLEEF
WONEN!...

IK WACHT
OP JE IN DIE
BARAK!

HET PAARD
BLIJFT ACHTER
DE KAR LOPEN,
SCHITTEREND!...
ALLES IS RUSTIG,
VOOR HET MOMENT,
TENMINSTE
...

NU NOG DIE OUDE PINTO ZIEN TE
VINDEN! EN DAN MAAR HOPEN DAT
ZE NIET TE VLUIG BEMERKEN DAT
ER EEN RUITER VERDOWENEN IS...
ANDERS HEBBEN WE DE POPPEN
AAN HET DANSSEN!

BLUEBERRY EN MCCLURE
WAGEN ZICH BUITEN HUN
SCHUILPLAATS EN SLUIPEN
IN DE SCHADUWEN LANGS
DE GEVELS VAN DE KROTTEN
IN HET SPOOKSTADJE...

VROEGER
BRUISTE SANT
FELIU VAN HET
LEVEN... BRRR!...
DIE DOODSE,
VERLATEN BOUW-
VALLEN, 'T IS ENG...
EN GEEN SLOK TE
DRINKEN OM HET
MOREEL OP PEIL
TE HOUDEN!

SHUT UP!
WEET JE ZEKER
DAT JE MAAT
PINTO HIER NOG
WOONT?

DAAR IS DE
HUT VAN PINTO!
HOPELIJK HEEFT
HIJ NOG WAT
TEQUILA*!

GA ERHEEN, IK DEK
JE! PROBEER SNEL
EN STIL BINNEN
TE KOMEN!

* MEXICAANSE DRANK

PSST... PINTO!
PINTO, VLUG, DOE
OPEN! IK BEN HET,
JIM MCCLURE!

?!!

* OUDE
VRIEND, WAT 'N
VERRASSING!

JIMMY!
MI VIEJO
AMIGO! QUE
SORPRESA!*

HI...
HI...
HI!

23A

EVEN
LATER...

SPREEK VRIJUIT,
HEREN. CARMELA
IS HALF INDIAANS EN
BEGRIJPT NALIWE-
LNKS SPAANS.

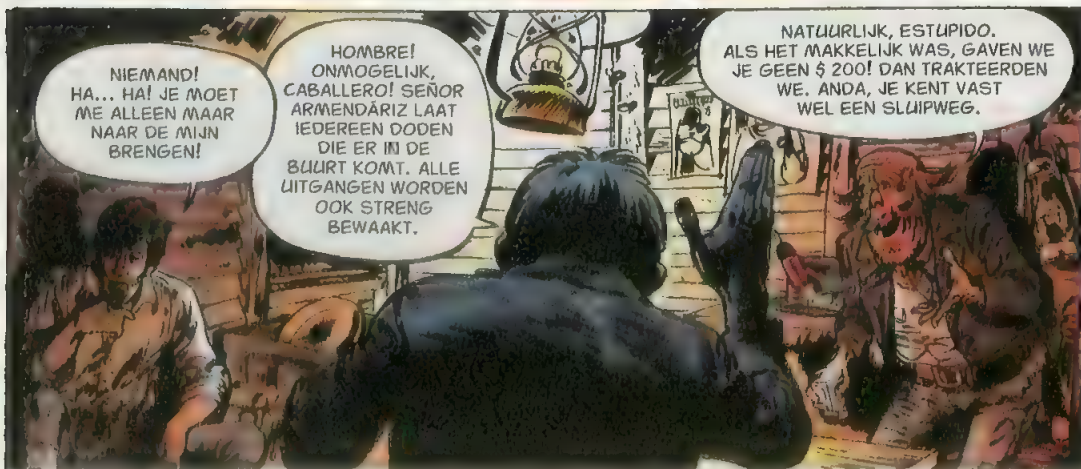
PINTO WERKTE
TWINTIG JAAR IN DE
M... HIK! DE MIJN, TOT
ZE SLOOT. HIJ KENT DE
MIJN ALS ZIJN... HIK!
BROEKZAK!

MUY BIEN!
HOELANG
DOE JE EROVER
OM \$ 200 TE
VERDIENEN,
PINTO?
MINSTENS
TWEDE JAAR,
NIET? OF NOG
LANGER!

JE KUNT ZE IN
EEN NACHT VERDIENEN,
PINTO! CONTANT
BETAALD!

W-WAT?!
\$ 200?!
POR DIOS!
WIE MOET
IK VAN KANT
MAKEN?

NIEMAND!
HA... HA! JE MOET
ME ALLEEN MAAR
NAAR DE MIJN
BRENGEN!

HOMBRE!
ONMOGELIJK,
CABALLERO! SEÑOR
ARMENDARIZ LAAT
IEDEREEN DODEN
DIE ER IN DE
BUURT KOMT. ALLE
UITGANGEN WORDEN
OOK STRENG
BEWAAKT.

NATUURLIJK, ESTÚPIDO.
ALS HET MAKKELIJK WAS, GAVEN WE
JE GEEN \$ 200! DAN TRAKTEERDEN
WE. ANDA, JE KENT VAST
WEL EEN SLUIPWEG.

200 D-DOLLAR! HMM... GENOEG
OM HIER EINDELIJK WEG TE KOMEN!
IK KEN MAAR EEN MANIER...
EN DAN NOG...

VERTEL
OP!

23B

DIE COYOTE VAN EEN BLUEBERRY IS WAARSCHIJNLIJK IN DE BUURT! PEPE, JUAN, SANCHEZ, VERDUBBEL DE PATROUILLES EN DE WACHTPOSTEN! EN DOORZOEK DE PUEBLO! MORGEN LADEN WE DE KARREN, EN DAARBIJ WIL IK GEEN PROBLEEMEN!

SANT FELIÚ, VROEG IN DE VOLGENDE OCHTEND...

?!?

DE MANNEN VAN ARMENDÁRIZ ZIJN GERUISLOOS UIT DE MIJN GESLOPEN EN HEBBEN ALLE WEGEN VAN HET SPOOKDORP AFGEZET OM HET HUIS VOOR HUIS UIT TE KAMMEN...

EN ZEG MAAR TEGEN HET UITSCHOT DAT HIER NOG WOONT DAT WIE DE GRINGOS HELPT, OPGEKNOOPT WORDT!

HIERHEEN, AMIGOS! HIER WOONT 'N OUDE MINWERKER!

HÉ, DIAZ! KIKK, 'N ZILVERSTUK!

?!?

HAHA, DAT IS GEEN ZILVER, MAN. DAT IS HET WIELTJE VAN EEN SPOOR! HAHAAH!

HO!

CARAMBA! DIT IS EEN SPOOR VAN DE YANKEECAVALERIE! POR DIOS! DAT ZOU IK ZWEREN!

WAAR HEB JE HET OVER?!

CHINGA! DE GRINGO DIE WE ZOEKEN IS HIER! ALLEEN HIJ DRAAGT ZULKE SPOREN!

DE OUIWE PINTO IS DE ENIGE DIE HIER IN 'N BARAK WOONT! EROP AF!

AQUÍ VIENEN! *

POR LA VIRGEN! SEÑOR, DE MANNEN VAN ARMENDÁRIZ! SNEL! ALS ZE U ZIEN, GAAN WE ER ALLEMAAL AAN!

WAT?

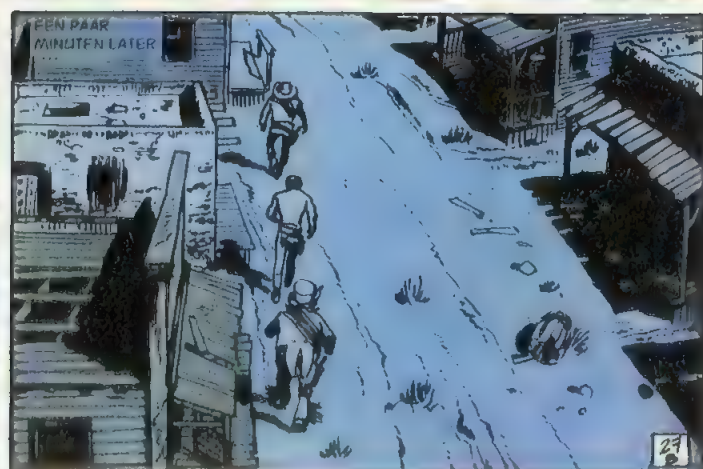
SLIK!

* ZE KOMEN ERAAN.

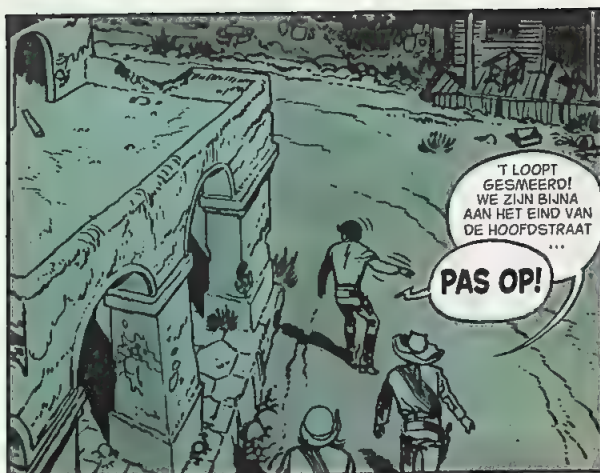

T LOOPT
GESMEERD!
WE ZIJN BINNA
AAN HET EIND VAN
DE HOOFDSTRAAT ...

PAS OP!

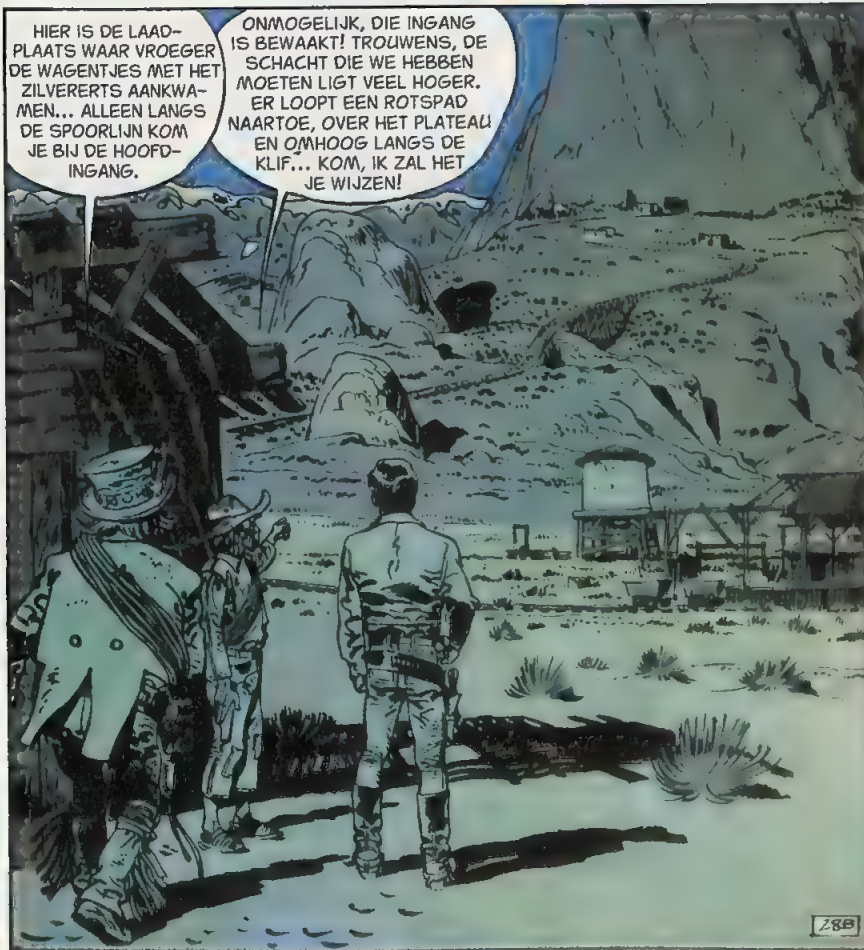
EEN PATROUILLE!
IK HOORDE DIE PAAR-
DEN NIET AANKOMEN!
DAT SCHEELDE
WEINIG...

OEF!! ZE HEBBEN
ONS NIET GEZIEN. WE
KUNNEN VERDER.

AI, DE RAND VAN HET
DORP. GEEN DEKKING
MEER... NU WORDT HET
RISKANTER.

HIER IS DE LAAD-
PLAATS WAAR VROEGER
DE WAGENTJES MET HET
ZILVERERTS AANKWA-
MEN... ALLEEN LANGS
DE SPOORLIJN KOM
JE BIJ DE HOOFD-
INGANG.

ONMOGELIJK, DIE INGANG
IS BEWAAKT! TROUWENS, DE
SCHACHT DIE WE HEBBEN
MOETEN LIGT VEEL HOGER.
ER LOOPT EEN ROTSPAD
NAARTOE, OVER HET PLATEAU
EN OMHOOG LANGS DE
KLIF... KOM, IK ZAL HET
JE WIJZEN!

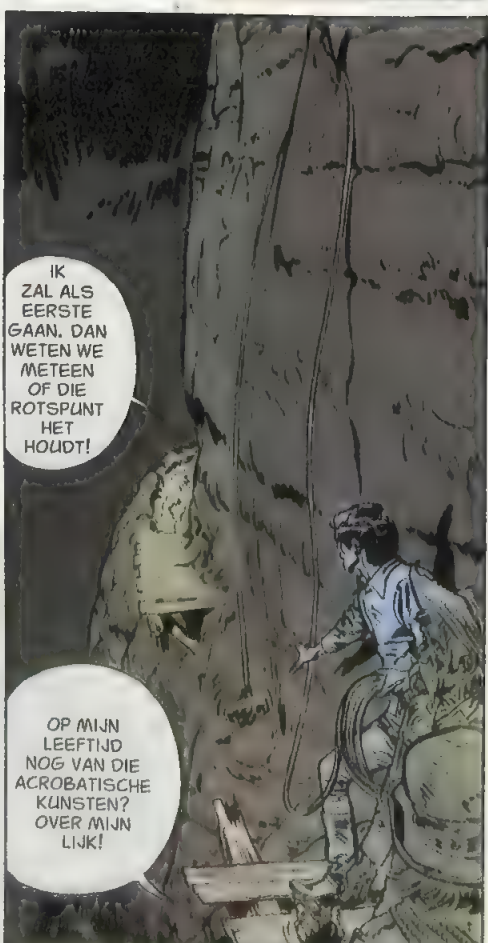

DAAR IS HET PAD!
TWEEHONDERD
METER VERDEROP
IS 'N BRUGGETJE.

AI! HOMBRE!
HET BRUGGETJE
IS KAPOT... WE
KUNNEN ER NIET
LANGS!

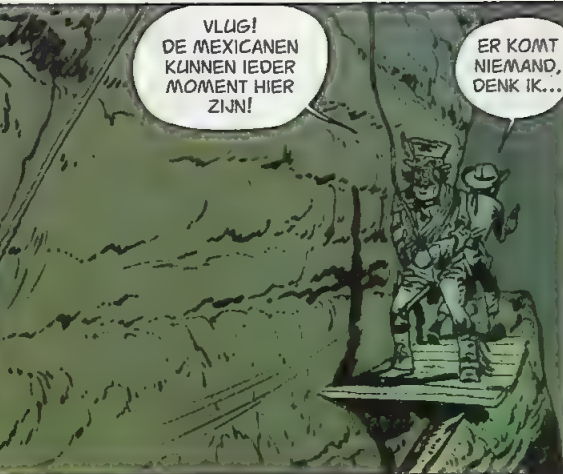

GEEN
PROBLEEM,
DE ROTSPOINT
HOUDT HET!

VANGEN, JIMMY!
BIND HET TOUW ONDER
JE OKSELS. IK HOUD DE
ANDERE KANT STEVIG
VAST VOOR HET GEVAL JE
WEGGLIJDT. HÉ, PINTO,
HOU JIJ HET PAD IN
DE GATEN!

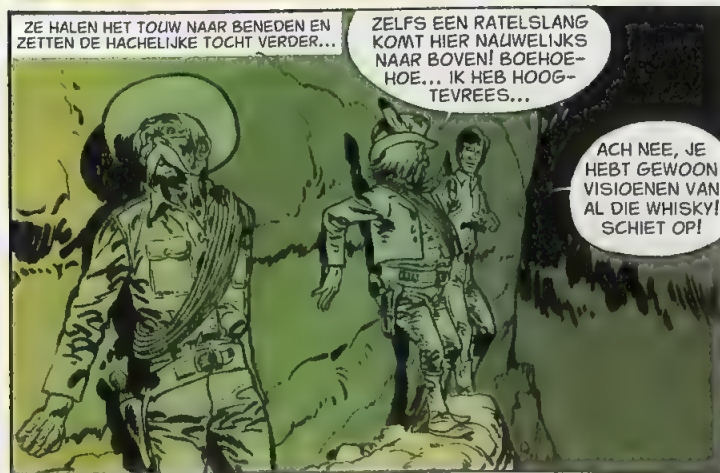
VLUG!
DE MEXICANEN
KUNNEN IEDER
MOMENT HIER
ZIJN!

ER KOMT
NIEMAND,
DENK IK...

NA MCCLURE KOMT
OOK PINTO ONGE-
SCHONDEN AAN DE
ANDERE KANT...

MADRE
MIA!

ZE HALEN HET TOUW NAAR BENEDEN EN
ZETTEN DE HACHELINKE TOCHT VERDER...

ZELFS EEN RATELSLANG
KOMT HIER NAUWELIJKS
NAAR BOVEN! BOEHOE-
HOE... IK HEB HOOG-
TEVREES...

ACH NEE, JE
HEBT GEWOON
VISIOENEN VAN
AL DIE WHISKY!
SCHIET OP!

DE MANNEN KOMEN
EVEN OP ADEM EN
BEGINNEN DAN AAN
DE KLIM NAAR DE
TOP VAN DE BERG...
MEER DAN EEN UUR
KLIMMEN ZE STEIL
OMHOOG, TUSSEN
HEMEL EN AARDE,
BOVEN DE GAPENDE
AFGROND, OP GEVAAR
VAN EIGEN LEVEN...

BIJ ALLE
BLINZINGS
VAN DE
COLORADO!
MIJN HANDEN
BLOEDEN!
IK ZOU BETER
LOSLATEN,
DAN IS
HET ZO
VOORBIJ!

WE ZIJN
ER BIJNA! EN DE
LUCHTSCHACHT DIE
WE HEBBEN MOETEN
LIGT VLAK AAN DE
RANO VAN DIT PLATEAU.
NOG EVEN VOLHOU-
DEN, JIM! WE...
OH... CALLANSE!
LUISTER!

SHUT UP!
NOG EÉN WOORD
EN IK TRAP JE ZELF
NAAR BOVEN!

METER NA METER
SCHUIFELN DE DRIE
MANNEN VERDER BOVEN
DE DUIZELINGWEKKEN-
DE DIEPTEN VAN HET
GEBERGTE...

WE ZITTEN HIER
OP DE WESTELIJKE
HELLING, BIJNA RECHT
TEGENOVER DE HOOFD-
INGANG VAN DE MIJN
EN HET KAMP VAN DE
GOLVERNEUR.

NOG TIEN MINUTEN,
MANNEN! HET IS TIJD OM
ONZE POSTEN TE BETREKKEN.
DOE HET GERUISLOOS! WE
MOETEN ARMENDARIZ
VERRASSEN!

DOE JE BEST! ZE
MOETEN DE INDRUK
KRIJGEN DAT ZE VAN
ALLE KANTEN WORDEN
AANGEVALLEN!
PANIEK ZAAIEN IS DE
BOODSCHAP!

HET IS EEN UUR.
TIJD OM TE GAAN!
AANVALLEN!

ONDER HELS
KABAAL BESTORMEN DE
BUSHWHACKERS SCHIETEND
EN SCHREEUWEND VAN DRIE
KANTEN SANT FELIU...

PAW

EROPAF!

PAW

PAW

PAW

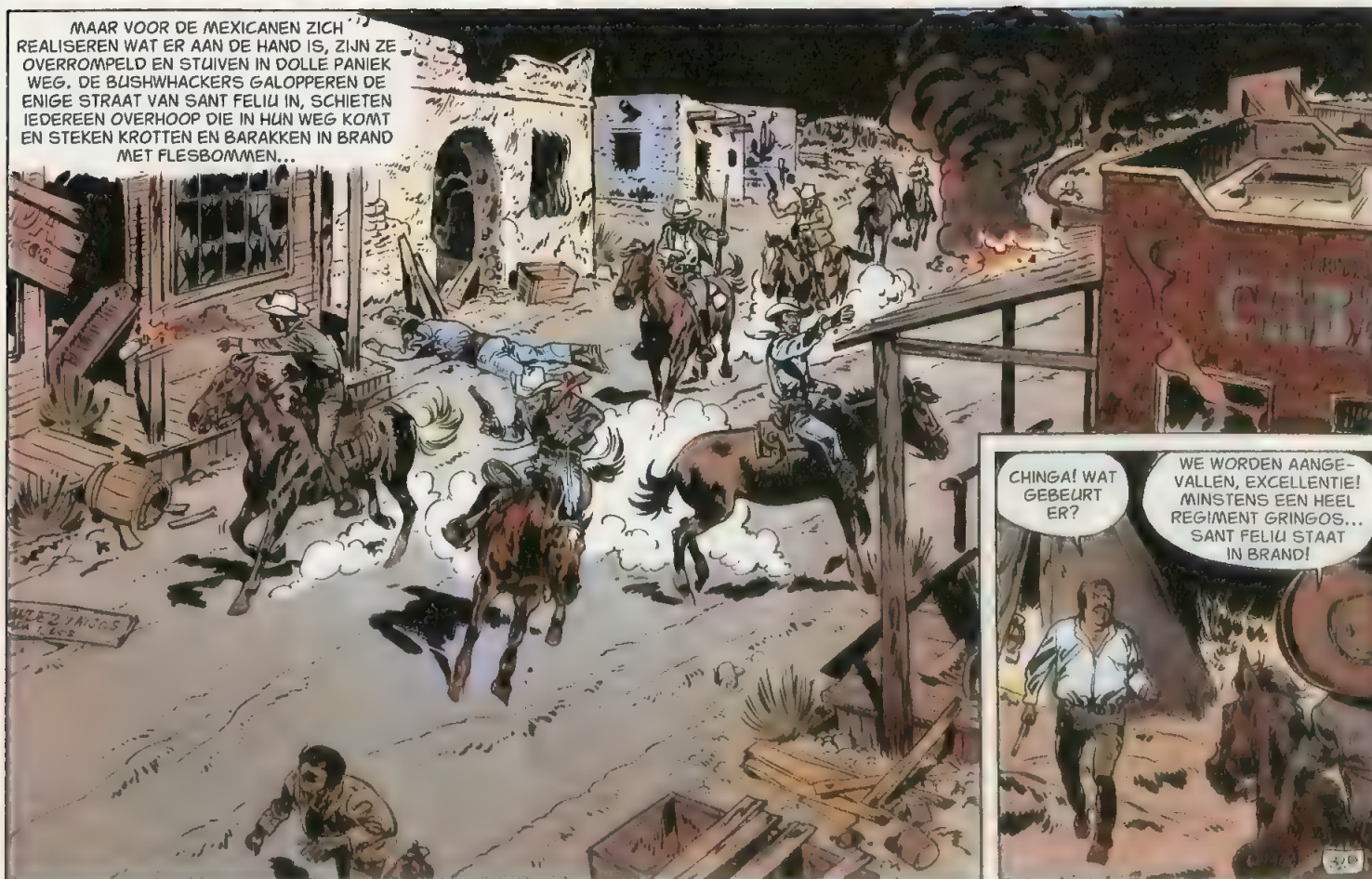

ALARM!
DE GRINGOS
VALLEN AAN!

PAW

PAW

QUÉ...
QUÉ PASA?

MAAR VOOR DE MEXICANEN ZICH
REALISEREN WAT ER AAN DE HAND IS, ZIJN ZE
OVERROMPELD EN STUIVEN IN DOLLE PANIEK
WEG. DE BUSHWHACKERS GALOPPEREN DE
ENIGE STRAAT VAN SANT FELIU IN, SCHIETEN
IEDEREEN OVERHOOP DIE IN HUN WEG KOMT
EN STEKEN KROTTEN EN BARAKKEN IN BRAND
MET FLESBOMMEN...

CHINGA! WAT
GEBEURT
ER?

WE WORDEN AANGE-
VALLEN, EXCELLENTIE!
MINSTENS EEN HEEL
REGIMENT GRINGOS...
SANT FELIU STAAT
IN BRAND!

BIJ ALLE
BUNZINGS! MIN-
STENS HONDERD
METER STEIL NAAR
BENEDEN... HET TOUW
ZAL ONZE HANDEN
VERBRANDEN!

ER ZIJN VANAF EEN BEPAALDE DIEPTE
NOG STUKKEN LADDER IN DE GANG. HIER
WAS VROEGER OOK EEN NOODUITGANG.
EH... HM, MISSCHIE KAN IK TOCH MEE
NAAR BENEDEN, SEÑOR...

NEE,
AMIGO,
MET Z'N
TWEEN IN
DIE RATTEN-
VAL IS MEER
DAN GENOEG.
HIER KAN JE
BOVENDIEN
ONZE
AFTOCHT
DEKKEN.

BUENO! MAAR NEEM DAN
DIT, SEÑOR! EEN PLATTE-
GROND VAN DE MIJN,
MISSCHIE HEB JE DAT
NODIG! EN
VOORZICHTIG
MET HET
HOUD!

ADIOS,
PINTO, WE
ZULLEN
JE NOOIT
VERGETEN!

BLUEBERRY
VOLGT DE
OUDE MCCLURE
NAAR BENEDEN
IN DE DUIZELING-
WEKKENDE
DIEPTE VAN DE
SCHACHT...

KALM AAN,
JONGEN! IK
WORD TE OUD
VOOR ZULKE
CAPRIOLEN...
LATEN WE EVEN
PAUZEREN
TEGEN DE
WAND VAN DE
LUCHTKOKER.

STRAKS,
JIMMY! DE
MEXICANEN
LOSSEN DE
WACHTPOST
MISSCHIE
NOG AF...
EN DAN
WORDT
PINTO ONT-
MASKERO!

OYE, PEREZ!
ALLES IN ORDE?
NIKS TE
MELDEN?

CHINGA!
HIJ HEEFT HET
TEGEN MIJ! IK
WAAG HET
EROP...

TODO ESTÁ
MUY BIEN,
JORGE!

GELUKKIG
MASKEERT DE
HERRIE VAN HET
GEVECHT MIJN
STEM!

INTUSSEN...

OEF...!
EINDELIJK,
DE LADDERS!
STEVIG ZIEN
ZE ER NIET
LIT, MAAR
JA...

ZIE JIJ
WAT IK ZIE,
BLUEBERRY?
KIK EENS
NAAR DIE
KRUISBAL-
KEN! DEZE
SCHACHT
STAAT OP
INSTOR-
TEN...

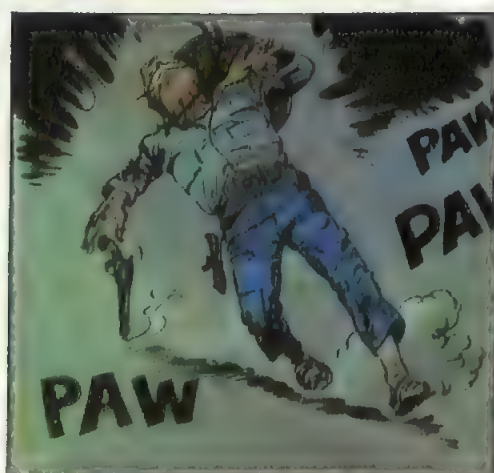
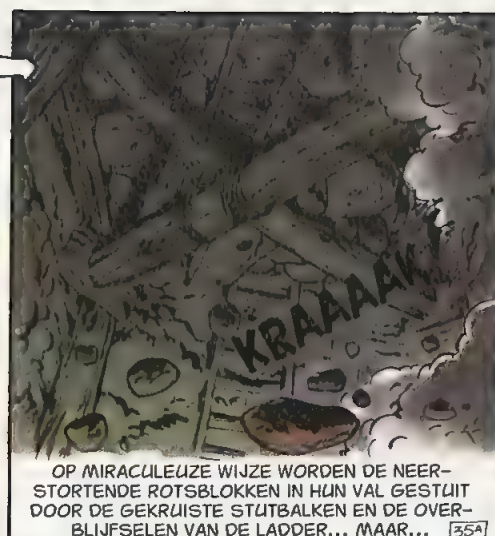

PLOTSELING...

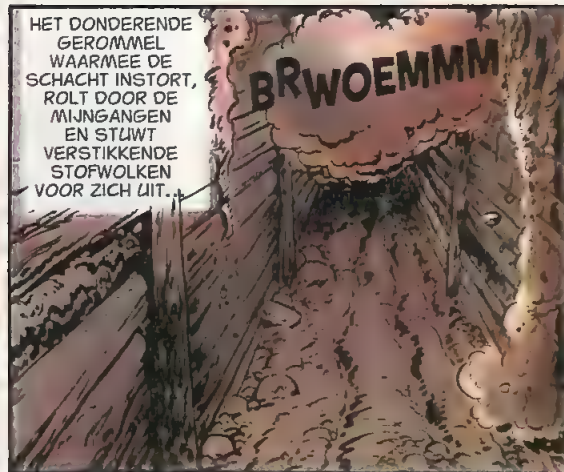
AAAH!
DE LADDER
KOMT LOS!
JIMMY,
PAS OP!

DE MUUR
VERZAKT!
DE HELE
PUT GAAT
INSTORTEN!!

HIJ ADEMT
NOG...
MAAR HIJ IS
GEWOND AAN
ZIJN HOOFD!

M'N LAATSTE SLOK TEQUILA...
HIJ ZAL WELBESTEED ZIJN...

NIKS BETERS DAN
TEQUILA, JONGEN!
T DOET MISSCHIEN
'N BEETJE PIJN,
MAAR 'T
ONTSMET!

WOEAAH!

EN...
EH... JE
BENEN?

IK
LEEF
NOG!
HOE
BESTAAT
HET!

IK... IK
GELOOF DAT IK
NIETS GEBROKEN
HEB... VLUG,
TREK ME ONDER
DIE STENEN
UIT!

LATER...

BIJ ALLE
BUNZINGS,
HOE
KOMEN WE
HIERUIT?

DAT IS VAN
LATER ZORG!
WE MOETEN
EERST DE
WAPENS VAN
ARMENDÁRIZ
VINDEN!

WAARSCHIJNLIJK
ERGENS IN DE
HOOFDSCHACHT!

LATEN WE DIE
DAN ZOEKEN! GOSH,
ZONDER DIT PLAN VAN
PINTO ZOUDEN WE AL
LANG VERDWAALD
ZIJN IN DEZE
DOOLHOF.

31A

OP DAT MOMENT BIJ
DE HOOFDINGANG
VAN DE MIJN...

GOBERNADOR!
DE WAPENS,
DE MUNITIE!
ZE GAAN
ONTPLOFFEN!

WAT? DE BEWAKERS
VAN DE OPSLAGPLAATS!
CHINGA! ZWINNEN, WIE
HEEFT JULLIE TOESTEM-
MING GEGEVEN JULLIE
POST TE VERLA...

SEÑOR
GOBERNADOR,
DE MIJNGANGEN
STORTEN IN. ER
HANGT OVERAL STOF!

INMIDDELS...

JIMMY, DE HOOFDSCHACHT...
DAAR, HET ARSENAAL VAN
DIE COYOTE ARMENDÁRIZ!
VLUG, AAN DE SLAG!

WAAR ZIJN DE
WACHTPOSTEN
GEBLEVEN?

COYOTES! LAFFE
HONDEN! TERUG DE
MIJN IN OF JE WORDT
GEFUSILLEERO! BAH, OP
DE VLUCHT VOOR 'N PAAR
VALLENDE STEENTJES!

SEÑOR
GOBER-
NADOR?

DIOS MIO! EEN
BEWAKER VAN DE
INGANG VAN DE
LUCHTSCHACHT!

QUÉ?!

SEÑOR, AL MIJN MAKERS ZIJN
DOOD! WE WERDEN OVERVALLEN!
DE GRINGOS ZIJN IN DE
MIJN... VIA DE
LUCHTKOKER

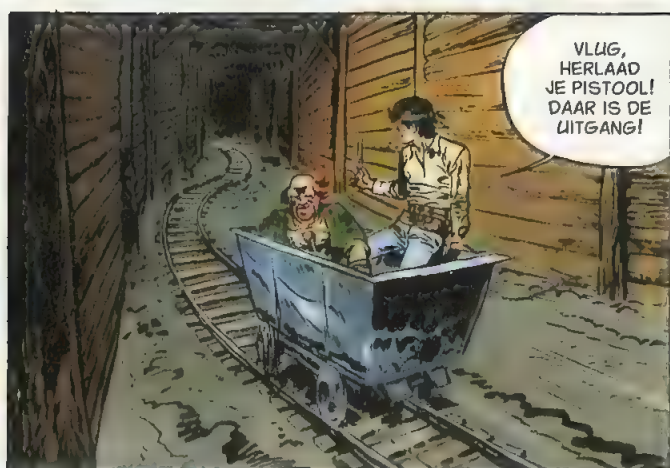
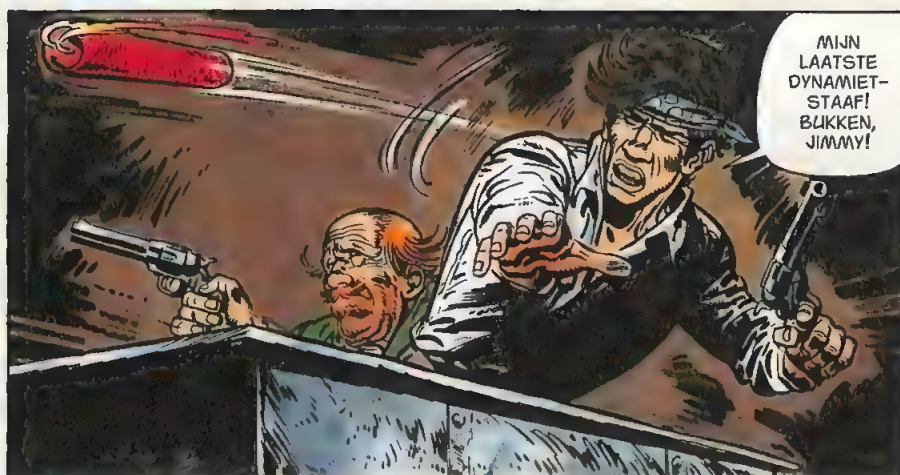
W...
WAT?...

31B

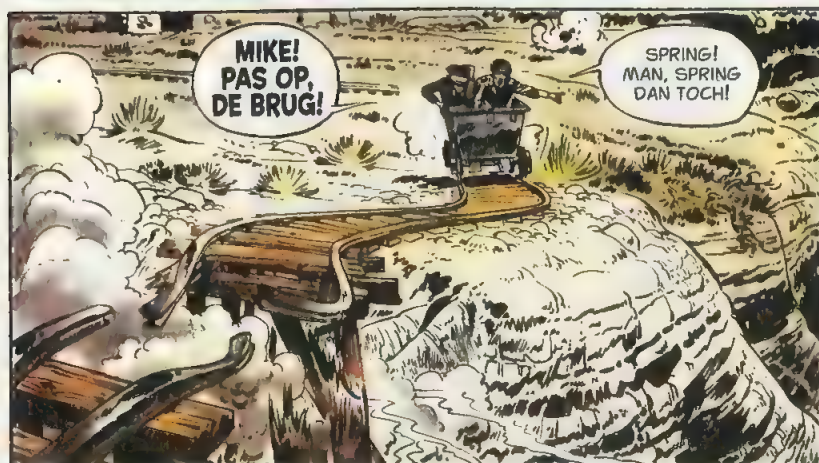

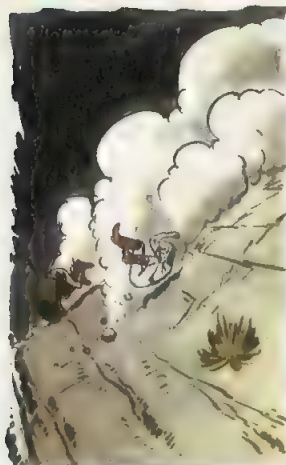

EEN ENORME ONTPLOFFING
DOET DE BERG OP ZIJN
GRONDVESTEN DAVEREN... UIT
ALLE GANGEN EN SCHACHTEN
WORDEN GIGANTISCHE
BROKKEN STEEN EN PUIN
WEGGESLINGERD, DIE LANDE
OP DE MEXICANEN EN IN DE
OMGEVING...

BAAA0000MM

SPRING!
MAN, SPRING
DAN TOCH!

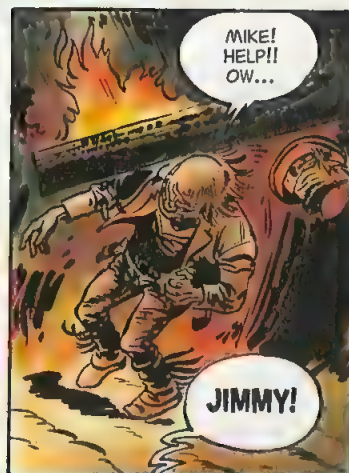
PFFFFFFF!...
NIET TE GELOVEN,
JONGEN, DAT WE
DAAR LEVEND ZIJN
UITGEKOMEN!

YEP, JIMMY! EN DE
EERSTE OPDRACHT
ZIT EROP! MAAR HET
MOEILIKSTE KOMT
NOG: NU GAAT HET
TUSSEN ONS EN
COCHISE!

**FINLAY!
KIMBALL!**

MAZZEL VOOR JOU
DAT JE GEROEPEN
HEBT, YANKEE! IK HAD
JE ZO NOOIT HERKEND,
JE LIJKT WEL EEN
OLIVEL...

NA DE EERSTE PANIEK HER-
GROEPEERDEN DE MEXICANEN ZICH
EN WE WERDEN IN HET NAUW GE-
GREVEN. MAAR DANKZIJ DE BRAND
KONDEN WE ONS HIER OPSTELLEN
EN IEDEREEN NEERKNALLEN DIE
PROBEERDE AAN HET VUUR
TE ONTSNAPPEN.

BRAVO VOOR DE EXPLOSIE,
DAT WAS 'N SCHITTEREND
VUURWERK...! MAAR WE ZIJN
DE HELFT VAN ONZE MANNEN
KWIJT. TIJD DAT WE ONS TE-
RUGTREKKEN...! VOORDAT DE
MEXICANEN TERUG-
KOMEN!

GOED...
MAAR HELP
ME EVEN
MET JIMMY!

MET BEHULP
VAN DE BUSH-
WHACKERS
BRENGT
BLUEBERRY
JIMMY NAAR
DE MIJN-
GANG WAAR
DE PAARDEN
STAAN...

DAT ZIET
ER BEROERD
LIJT VOOR DIE
OUDE...! IK
HEB ALLES
GEPRO-
BEERD!

IK HEB
NOG 'N SLOK
WHISKY OVER,
MISSCHIEN
DAT...

WHISKY?
WIE ZEI
DAAR
WHISKY?

?!?

OEF! DAT IS
BETER! DAAR
KNAPT 'N MENS
VAN OP...!

HAHAHA!
HIJ IS
WEER DE
OUDE!

JIMMY EN IK ZULLEN IN DEZE SPELONK
WAT RUSTEN. DAARNA GAAN WE OP WEG
NAAR COCHISE!... HOPELIJK HEBBEN WE IETS
AAN DE LEIDERSSTAF, DIE DE ARME
CROWE ONS GAF!

OKÉ. WIJ GAAN
NAAR HET NOORDEN,
NAAR DE GRENS...
WIJ HEBBEN ONS DEEL
GEDAAN. NU IS HET
AAN JOU OM JE WOORD
TE HOUDEN.

MAAK
JE GEEN
ZORGEN,
FINLAY!

HOE LANG
MOETEN WE
NOG WACHTEN
VOOR WE
TERUG
KUNNEN?

EERST GA IK MET
COCHISE OVER VREDE
PRATEN...! DAARNA GEEF IK
MEZELF EEN MAAND OM GRA-
TIE VOOR JULLIE TE KRIJGEN
BIJ DE PRESIDENT... OF IK MAG
HANGEN. WE ZIEN ELKAAR SOWIE-
SO IN EL
PASO!

WE ZULLEN ER ZIJN...! NU MOETEN WE
OP PAD, HET IS AL BIJNA DAG!...

TOT ZIENS,
YANKEE, EN
VEEL GELUK!

BEDANKT! IK ZAL 'T
NODIG HEBBEN!

NA EEN NACHT
WELVERDIENDE
RUST IN DE
MIJNGANG
GAAN DE TWEE
MANNEN WEER
OP PAD, TERWIJL
DE MEXICANEN
HUN DODEN
WEGBRENGEN EN
BEGRAVEN.

WE ZIJN
VLAK BIJ HET
KAMP VAN DE
APACHEN!

IK WEET
HET! NU ZAL
BLIJKEN OF
DEZE LEI-
DERSSTAF
ONS LEVEN
KAN RED-
DEN!

WE HEB-
BEN NOG
GEEN APACHE
GEZIEN! ZOU-
DEN ZE HUN
KAMP HEBBEN
OPGEBRO-
KEN?

NIET TE VROEG
JUICHEN, OUIWE!
KIJK DAAR
EENS!

LATEN WE 'M
SMEREN NU
HET NOG KAN,
MIKE!

STIL! ZE
HEBBEN ONS
GEZIEN.
EN LAAT JE
WAPENS
RUSTEN!

HELL!
WAAR
KOMEN DIE
VANDAAN?!

NU GAAT HET
EROM, JIMMY! WACHT
HIER OP ME!

NIET
SCHieten!
HET BLEEK-
GEZICHT IS
ONGEWA-
PEND!

BIJ YEIBICHA!
HIJ VOERT DE
LEIDERSSTAF VAN
COCHISE!

DE STAF
DIE CROWE, DE
BLAUWE JAS,
HEEFT MEE-
GENOMEN!

IK KOM ALS VRIEND...!
DE GROTE VADER VAN DE
BLANKEN HEEFT ME GESTUURD!
BRENG ME BIJ COCHISE!
HIJ VERWACHT ME!

OP DATZELFDE
MOMENT...

DE ZON
IS ACHTMAAL
ONDERGEGAAN SINDS
EENZAME ADELAAR
ONS DE GEWEREN-DIE-
VEEL-SCHieten HEEFT
BELOOFD!

INDERDAAD. EENZAME ADELAAR
MAAKTE ZICH ZORGEN. DAAROM IS HIJ
DRIE DAGEN GELEDEN DE MEXICANOS
TEGEMOET GEREDEN.

HIJ HAD GISTEREN
VOOR DE MAAN AAN
DE HEEMEL WAS TERUG
MOETEN ZIJN! DAT
WAS ZIJN WOORD!

WE HEBBEN NOG
EEN DAG GEWACHT.
ONZE LAATSTE
MAÏSKORRELS
ZIJN AL LANG OP...
HET IS GENOEG.
MIJN MANNEN EN IK
VERTREKKEN NAAR HET
NOORDEN.

SATANTA HEEFT
GOED GESPROKEN!
MIJN KRINGERS VOLGEN
HEM! ALS DE BLAUWE
JASSEN ONS OPWACH-
TEN EN ALS WE
MOETEN STERVEN,
DAN LIEVER OP
ONZE EIGEN
GROND!

WIE HEEFT
HET OVER
STERVEN?...
DE BLEEK-
GEZICHTEN
WILLEN
VREDE!...

WELKE
BRUTALE
HOND DÜRFT
DE GROTE
RAAD TE
VERSTOREN?

IK BEN DE
BOODSCHAPPER VAN
HET GROTE BLANKE
OPPERHOOFD! MIJN
BROER CROWE HEEFT
MIJ DE LEIDERSSTAF
GEGEVEN!

?!?!?

HIJ SPREEKT DE WAARHEID!
CROWE HEEFT ZIJN KOMST
VOORBEREID! IK HEB CROWE
BELOOFT DAT HEM NIETS ZOU
GEBEUREN! SPREEK!

DE VADER VAN DE BLANKEN* WEEET NU
DAT ZIJN RODE BROEDERS NIET DE MISDAAD
PLEEGDEN WAARMEE DE OORLOG BEGON!
DE BLAUWE JASSEN HEBBEN FOUTEN GE-
MAAKT. DE APACHEN OOK. GEEN BLOED-
VERGIETEN MEER! HET OPPERHOOFD VAN
DE BLANKEN WIL OVER VREDE PRATEN
MET COCHISE, ALS GELNKEN.

* DE PRESIDENT VAN DE VS

AAN BEIDE
KANTEN ZIJN ER
AL TE VEEL DODEN
GEVALLEN! MAAR
ALS DE APACHEN EEN
EERVOLLE, GOEIE
VREDE WEIGEREN EN
OPNIEUW TEN STRIJDE
TREKKEN TEGEN DE
BLAUWE JASSEN,
ZULLEN NOG VEEL
MEER DAPPEREN
STERVEN.

MORGEN ONTVANGEN WIJ GEWEREN WAARDOOR
WE STERKER ZIJN DAN DE BLAUWE JASSEN!

**DIE GEWEREN BESTAAN NIET MEER!
EN ARMENDARIZ, DIE ZE JULLIE
BELOOFDE, IS DOOD!**

WAT?! HIJ LIEGT!

LAAT
COCHISE ZICH
BEDOTTEN
DOOR DIE
GESPLETEN
TONG?!

IK SPREEK
DE WAARHEID!
IK HEB DE WAPEN-
OPSLAGPLAATS ZELF
IN DE LUCHT
LATEN VLIEGEN!

W...
WAT?!

EN DAT DURF JE ME
IN M'N GEZICHT TE
ZEGGEN? JE KOMT ME
UITDAGEN...!

BIND
DIE HOND
AAN DE
SCHAND-
PAAL!

LUISTER! IK HEB DE WAPENS
VERNIETIGD OMDAT ZE HAAT EN
DOOD Zouden ZAAIEN. OMDAT
ZE NOG MEER VIJANDSCHAP
TUSSEN ONZE VOLKEREN
Zouden BRENGEN!

IK HEB HET GEDAAN OM TE
VERMIJDOEN DAT HET LAATSTE
SPRANKELTJE HOOP ZOU VER-
DRINKEN IN EEN ZEE VAN BLOED!
OM MIJN APACHEBROEDERS
TOT WIJSHEID TE BRENGEN.

HOE
WEEET IK
DAT JE DE
WAARHEID
SPREEKT?

IK HAD NA MIJN ACTIE
TERUG KUNNEN GAAN
NAAR DE BLAUWE JASSEN
EN RUSTIG KUNNEN
WACHTEN TOT DE
APACHEN ONS,
GEDEVEN DOOR HAAT
EN HONGER, Zouden
AANVALLEN. MAAR IK
HEB MIJN LEVEN
GEWAAGD OM
MET U TE KOMEN
OVERLEG...

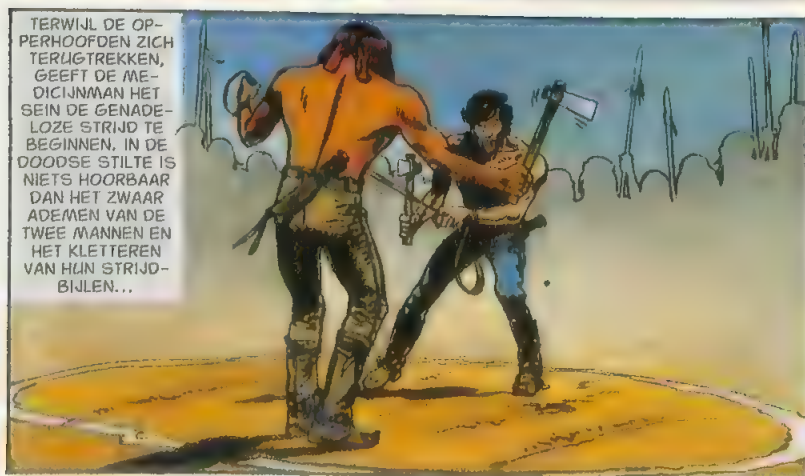
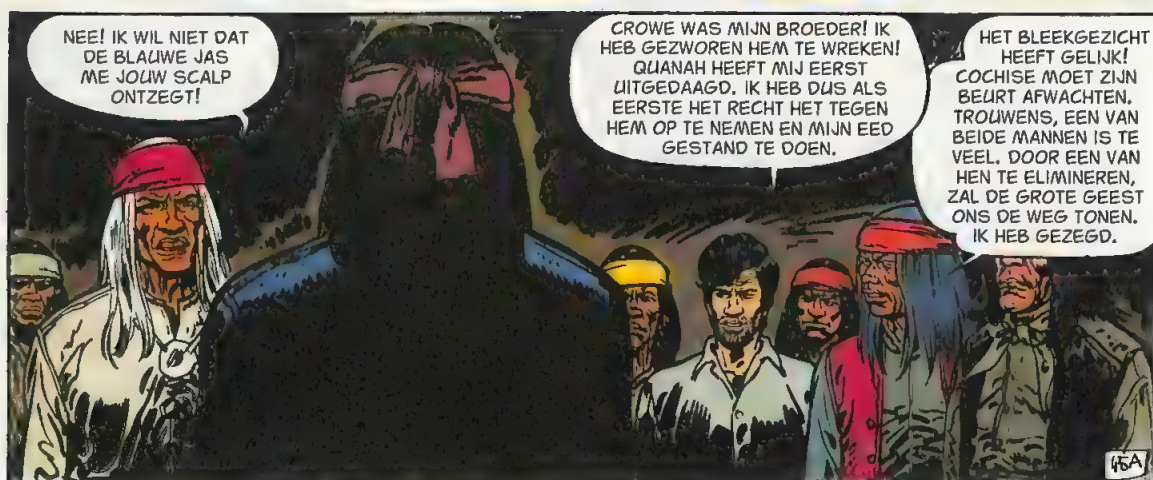
DUBBEL
GEZICHT?!
JIN HIER?!

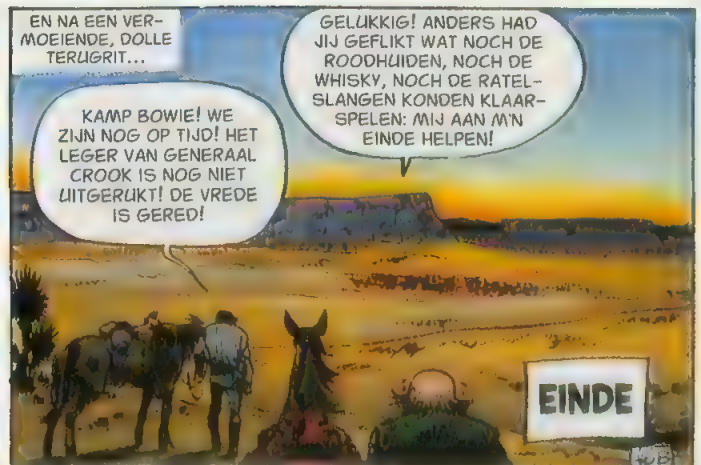
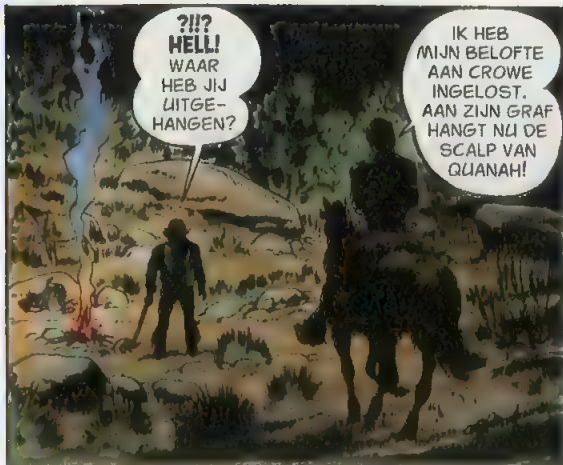
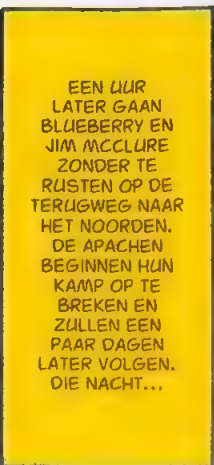
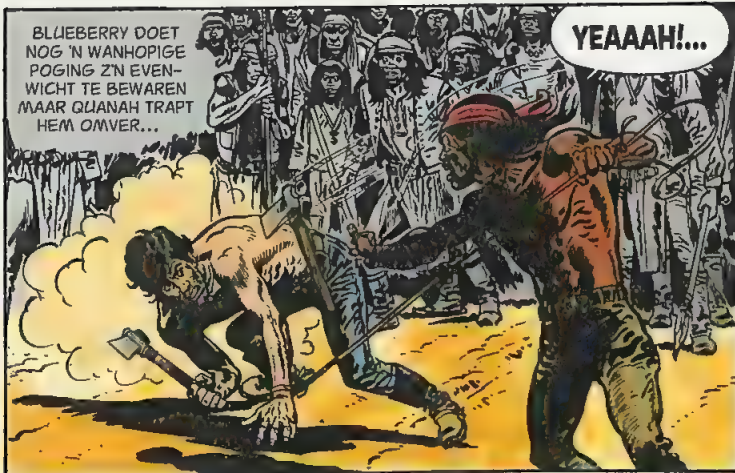
DOOR ZIJN SCHULD ZULLEN DE APACHEN
GEEN GEWEREN
ONTVANGEN!
DIE RAT MOET
STERVEN!

QUANAH!

DE MAN MET DE ZILVEREN STER

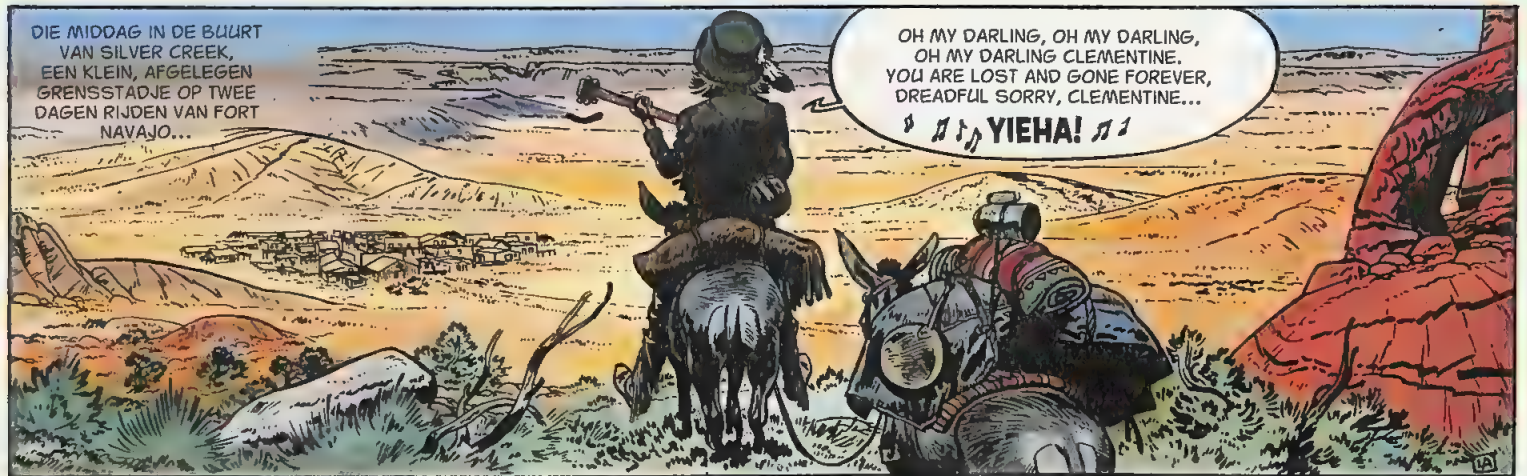

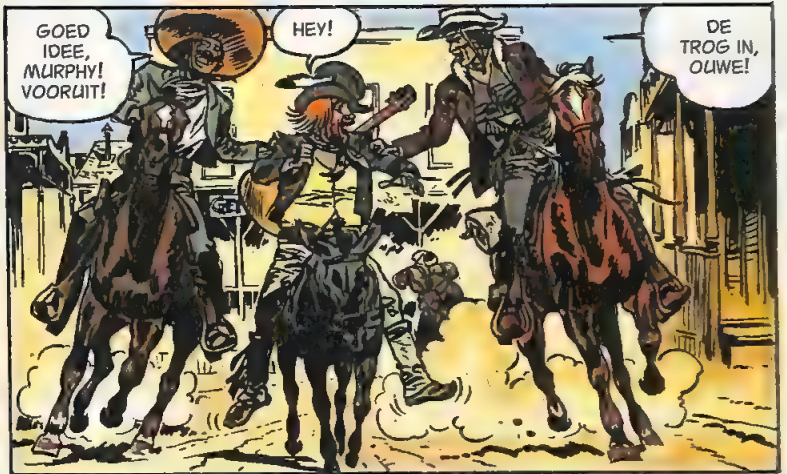
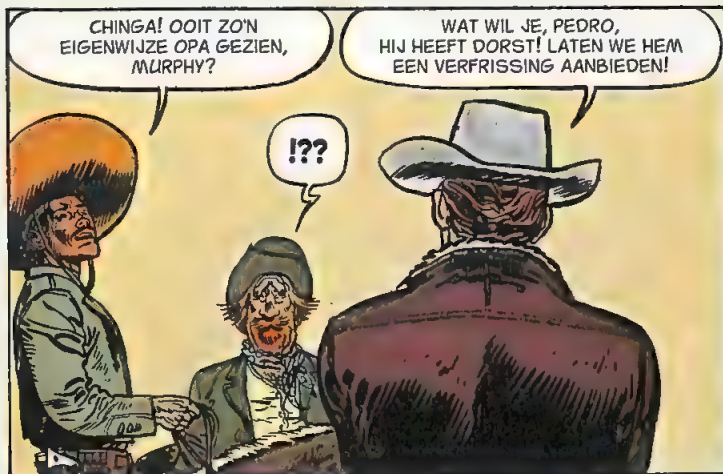

DE MAN MET DE ZILVEREN STER

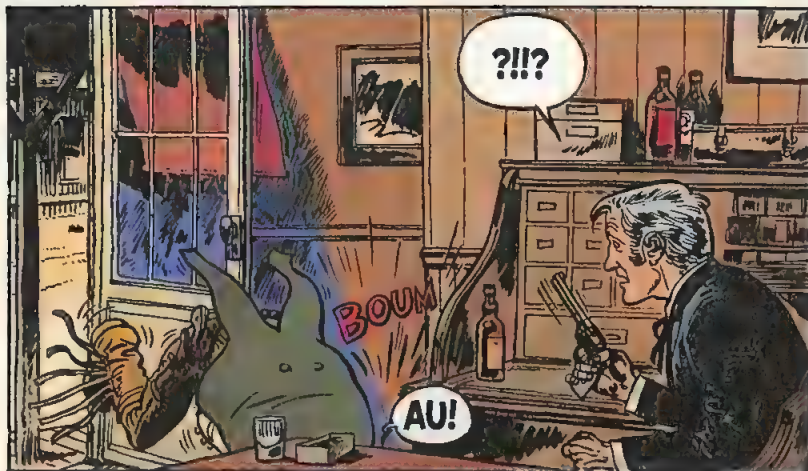
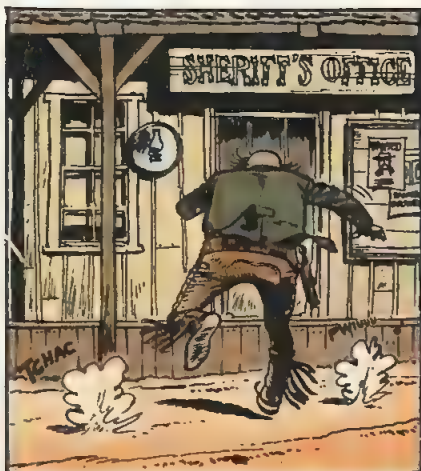

* ARME IDIOOT

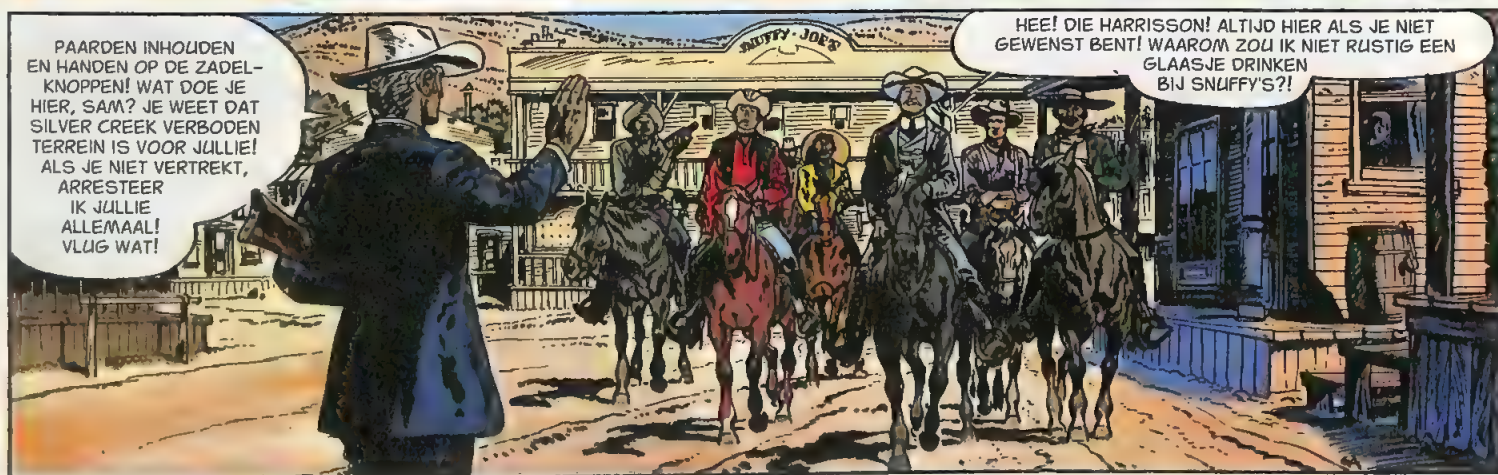

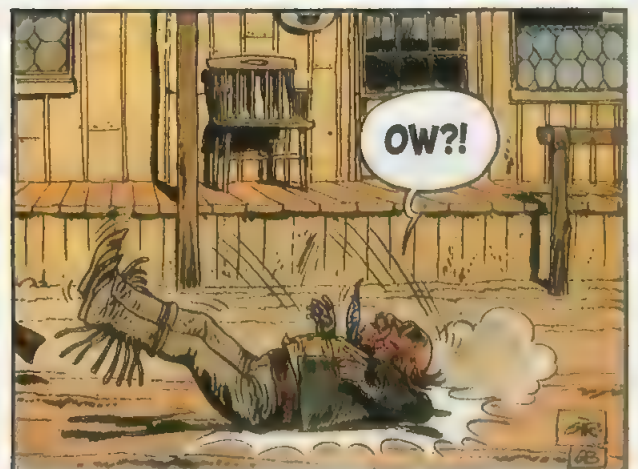
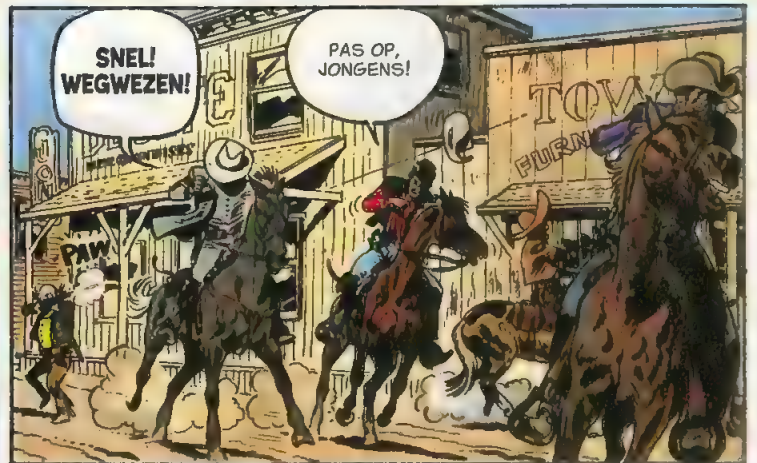
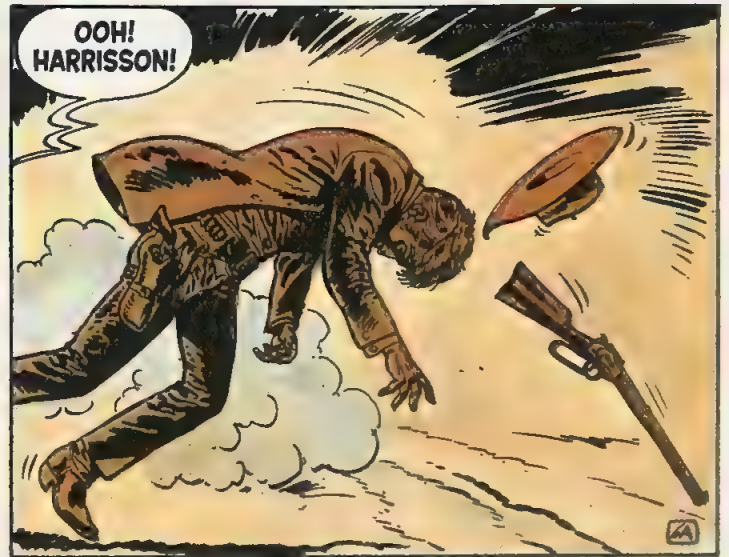
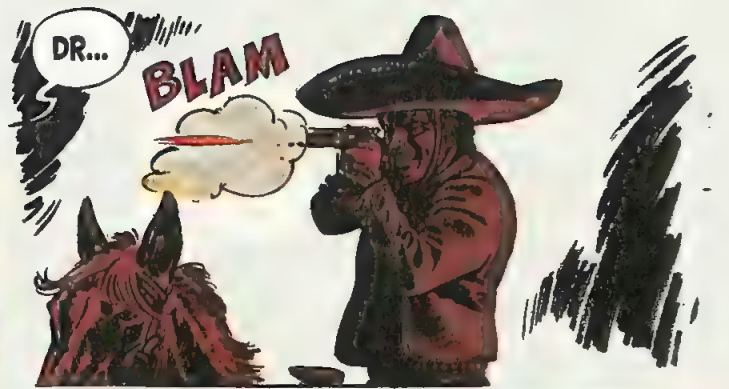

DE BENDE VAN DE BROERS BASS HEEFT SILVER CREEK AL EEN TIJD VERLATEN VOOR DE EERSTE INWONERS ZICH UIT HUN HUIZEN WAGEN...

ARME HARRISSON! HIJ IS MORSDOOD! NIKS AAN TE DOEN...

DRIE SHERIFFS OP EEN JAAR TIJD! WIE WIL ER NU NOG SHERIFF WORDEN?

HÉ, DOC! DEZE BEWEEGT NOG!

ALLEEN BUDDY BASS... NU ZAL NIEMAND NOG TEGEN HEM DURVEN OP TE KOMEN.

IN DAT GEVAL VERLAAT IK DE STAD. HET LEVEN IN SILVER CREEK WORDT DAN EEN HEL!

EN, DOC? DOOD?

DOOD?... GEWOON STOM-DRONKEN! HIJ IS NIET EENS GEWOND! DIE WIJNZAK IS OVER ZIJN EIGEN VOETEN GESTRUIKELD... DE WHISKY DEED DE REST. DRAAG HEM NAAR BINNEN.

HARRISSON KOOS EEN MOOIE HULPSHERIFF!

HIJ WAS DE ENIGE DIE HARRISSON DURFDE TE HELPEN! JULLIE ZATEN BINNEN EN LIETEN HEM GEWOON NEERKNALLEN!

MISS MARSH!...

LAFARDS! WAT LET JULLIE OM IN HET ZADEL TE SPRINGEN EN DE MOORDENAARS TE STRAFFEN?!

RUSTIG, KATIE...

NEE, ZO DOM IS SAM BASS NIET... HET WAS EEN VAN ZIJN MANNEN, EEN MEXICAAN MET DE BIJNAAM 'EL GATO'. IK ZAG HET EN WIL DIT GETUIGEN VOOR DE RECHTER!

WAT!?

EEN OGENBLIK, MISS MARSH!

U UIT DAAR EEN BIJZONDER ZWARE BESCHULDIGING TEGEN EERZAME BURGERS DIE...

WAT? EERZAME BURGERS? BAH!!

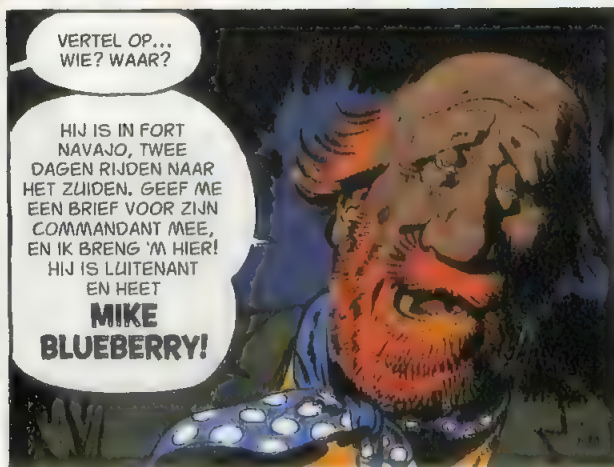
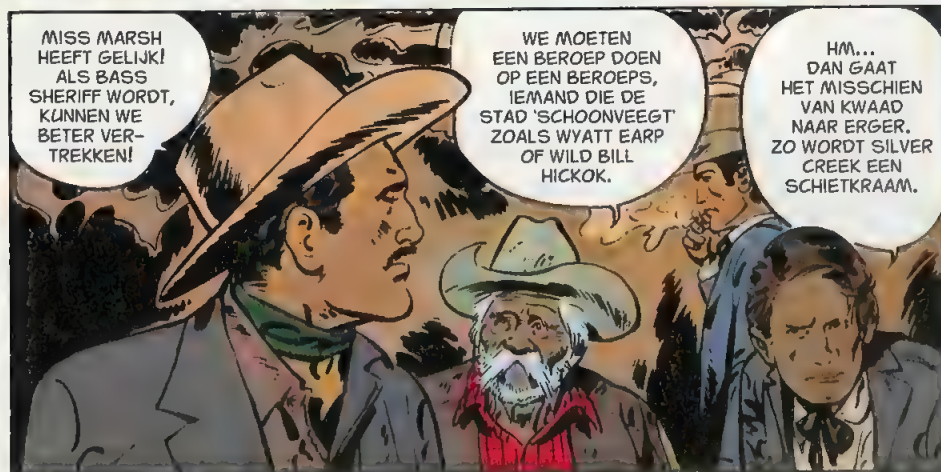
LIEVE MISS MARSH, SAM EN BUDDY VERTELDEN ME WAT ER GEBEURD IS TOEN ZE DE STAD VERLIETEN. ZE VERLIETEN SILVER OMDAT ZE BANG WAREN DE SCHULD VAN DE MOORD TE KRIJGEN, ZOALS GEWOONLIJK!

ZE ZIJN TROUWENS LAAIEND EN VASTBESLOTEN HUN ONSCHULD TE BEWIJZEN DOOR DE SCHULDIGE TE ARRESTEREN. BUDDY IS ZELFS BEREID SHERIFF TE WORDEN VAN SILVER CREEK!

WAT!?

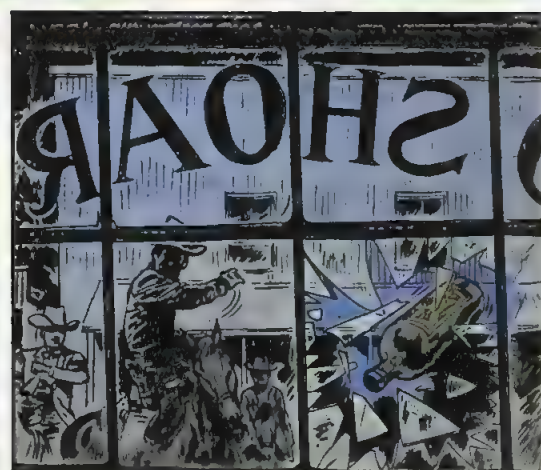

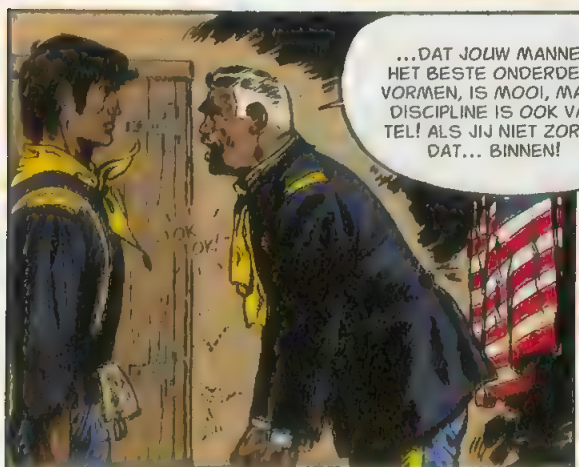
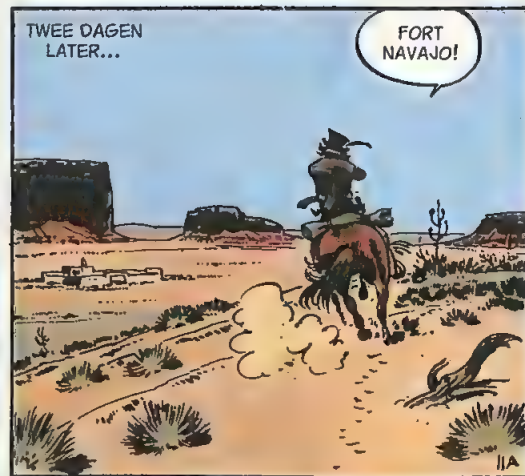
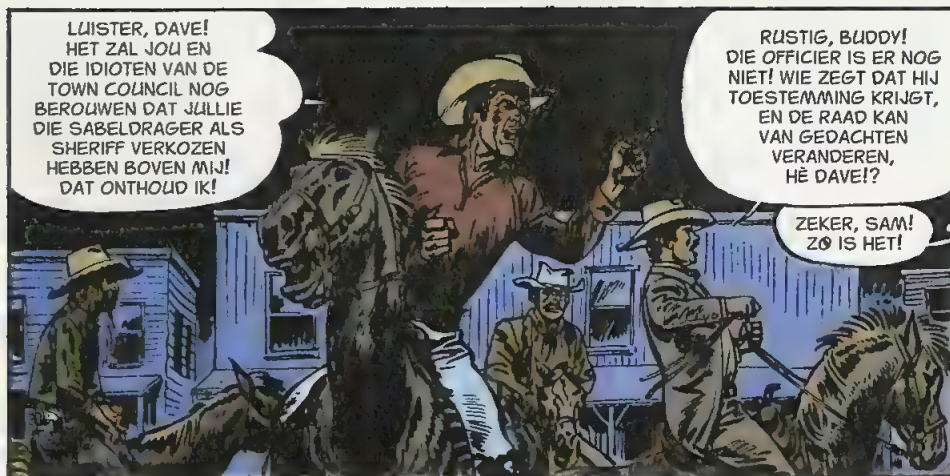

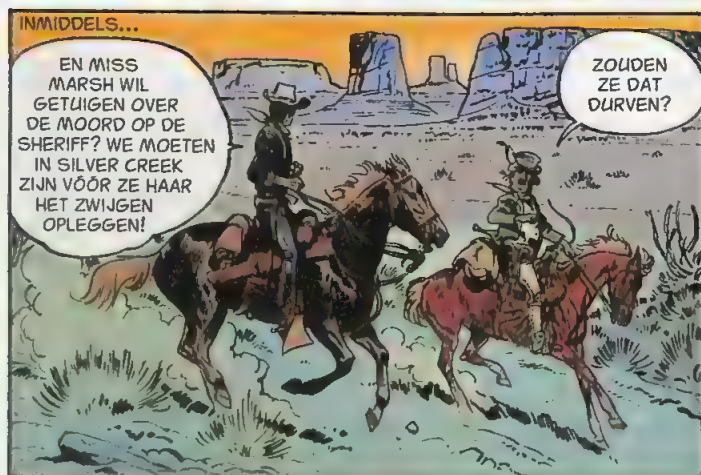
ZE HEBBEN ZELFS
GEEN ESCORTE! WAAROM
LAAT SAM BASS DIE
KNAPEN NIET IN DE BUURT
VAN SILVER CREEK
OPRUIJEN?

SHUT UP, MURPHY! DA'S
TE RISKANT, WE Zouden ZE
KUNNEN MISSEN. EN TE DICT
BIJ HET FORT KAN OOK NIET.
NEE, LAAT HET WILD MAAR
LOPEN TOT HALVER-
WEGE...

BUENO!
HI HI HI!
STRAKS GAAN
ZE SLAPEN,
OM NOOIT
MEER WAKKER
TE WORDEN,
HAHA!

ZO DENK IK ER
OOK OVER, PEDRO!
OP WEG! WE VOLGEN
ZE OP AFSTAND... EN
PAS OP! ALS ZE ONS
ZIEN, IS ALLES
VERLOREN.

INMIDDELS...
EN MISS
MARSH WIL
GETUIGEN OVER
DE MOORD OP DE
SHERIFF? WE MOETEN
IN SILVER CREEK
ZIJN VÓÓR ZE HAAR
HET ZWIJGEN
OPLEGGEN!

ZOUDEN
ZE DAT
DURVEN?

DE BROERS BASS
LIJKEN ME TOT ALLES
IN STAAT! MOCHT IEMAND
VERKLAPT HEBBEN WAT JE
MISSIE WAS, DAN ZOU HET ME
VERBAZEN ALS ZE RUSTIG
MIJN KOMST Zouden
AFWACHTEN...

OKÉ!
WE ZIJN
OP ONZE
HOEDE!

LATEN WE
HIER ONS
KAMP OPSLAAN!
MORGENAVOND
ZIJN WE IN
SILVER!

OUDE GEWOONTE, MIKE, MAAR
LATEN WE HET VUUR UITDOEN,
OOK AL IS HET KOUD. ZE ZIEN
ONS MIJLENVER... IK BEN
ER NIET GERUST IN.

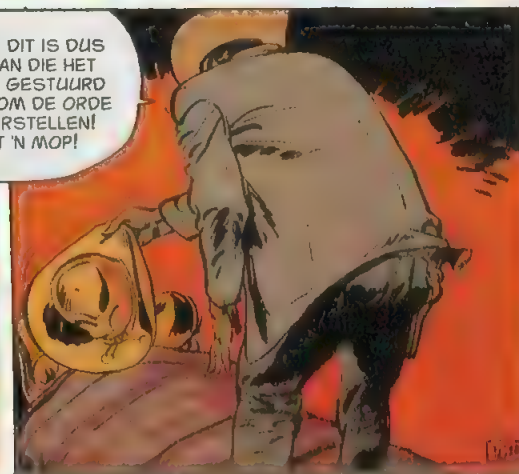
DAT IS PRECIES M'N
BEDOELING, JIMMY!
WE GAAN HET ZELFS
NOG OPSTOKEN EN DAN
GAAN WE SLAPEN...
MAAR WE NEMEN
ONZE VOORZorgen,
ZOALS ONZE
APACHE-
VRIENDEN.

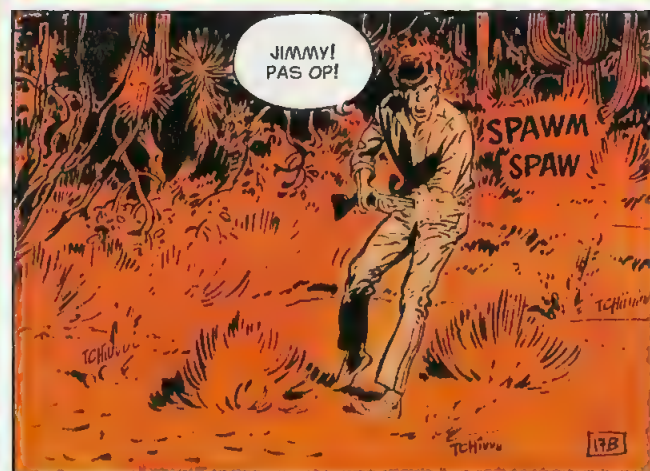
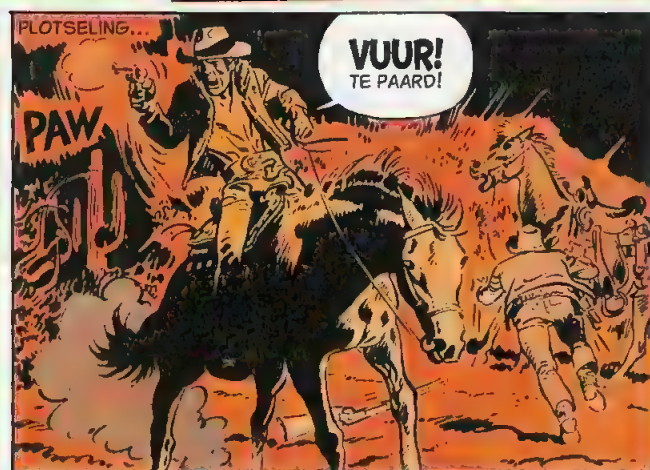
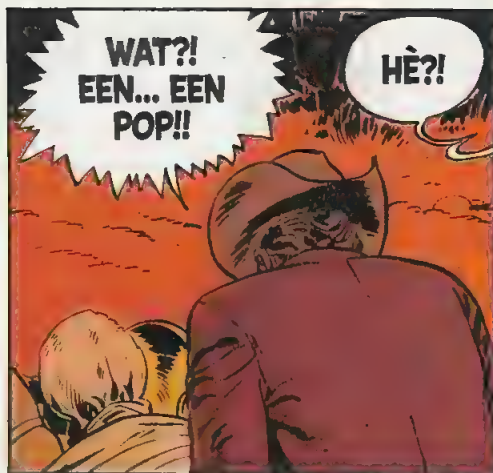
EEN MIJL
VERDEROP...

HAHAHA!
IK WIST HET!
DIE IDIOTEN
DENKEN
DAT ZE VEILIG
ZIJN!
WE HEBBEN
ZE TE
PAKKEN!

WE HETEN U VAN HARTE WELKOM IN SILVER CREEK, LUITENANT! DE RAAD EN IK...

DANK U, MAAR LATEN WE METEEN TER ZAKE KOMEN! WAAR ZIJN DE SLEUTELS VAN DE GEVANGENIS? DEZE TWEE MOETEN OPGESLOTEN WORDEN!

OH, JUIST... WAAROM?... HEBBEN ZE IETS GEDAAN?

ACH, GEWAPENDE OVERVAL EN POGING TOT MOORD! JIMMY, SUIJT ZE OP! SIR, DEZE MANNEN MOETEN ZO SNEL MOGELIJK BERECHT EN OPGEHANGEN WORDEN!

WAT?

EËN OGENBLIK, LUITENANT! VOLGENS DE WET MOET ER EEN JURY OPGEROEPEN WORDEN!

DAAR HOUDEN WE ONS DAN OOK AAN, RECHTER! DE BURGEMEESTER ROEPT MORGEN DE RECHTBANK EN ALLE NODIGE JURYLEDEN BIJEEN!

IK... BEN... EH... BANG DAT NIEMAND IN DE JURY...

KOM, KOM! IK WEET ZEKER DAT JULLIE ALS EERZAME BURGERS IN DE JURY WILLEN PLAATS NEMEN!

WIJ?...

WAT?...

HÈ?!

ONMOGELIJK... WIJ... EH... HEBBEN OPENBARE FUNCTIES...

IK... EH... WIL GEEN MEDEBURGERS BERECHTEN... 'N GEWETENSKWESTIE!

IK WOON NOG MAAR PAS IN SILVER!

IK HEB DE INDRUK DAT WE NIET GENOEG MENSEN VOOR EEN JURY VINDEN, HAH! MOCHT HET TOCH LUKKEN, LAAT 'T DAN WETEN... NAVOND!

IK... EH... BEN U EEN VERKLARING SCHULDIG!

DOE GEEN MOEITE. IK GA EERST ACHTER DE BROERS BASS AAN. DAARNA BERECHTEN WE DE HELE BENDE SAMEN!

UITSTEKEND... DAN IS ER MAAR EEN PROCES NODIG!

WACHT! IK HEB MIJN POST NOG NIET AANVAARD! ER IS EEN VOORWAARDE!

HOEZO?

!?!?

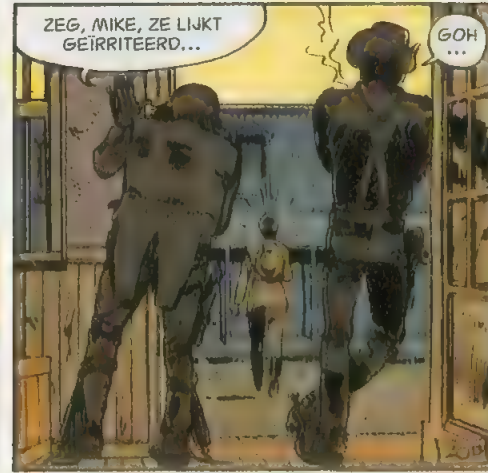
IK WIL CARTE BLANCHE! IK WIL, ZONDER OVERLEG, ALLE MAATREGELEN TREFFEN DIE IK NODIG ZAL ACHTEN!

WEL, GOED, LUITENANT... WIJ GAAN AKKOORD.

MOOI! DAN MOGEN JULLIE ME VANAF NU MET "SHERIFF" AANSPREKEN!

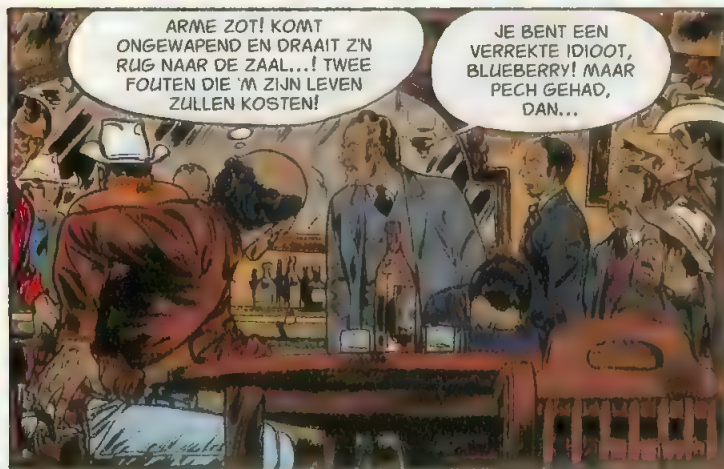

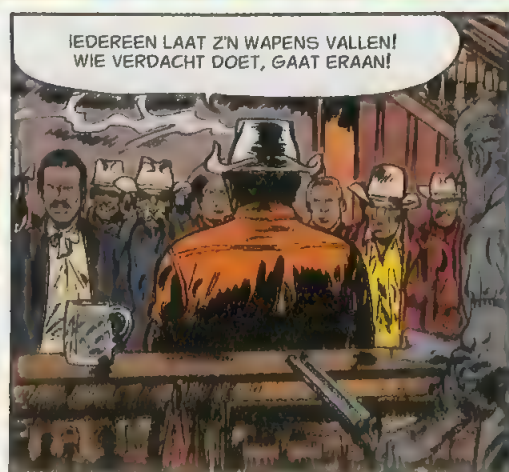
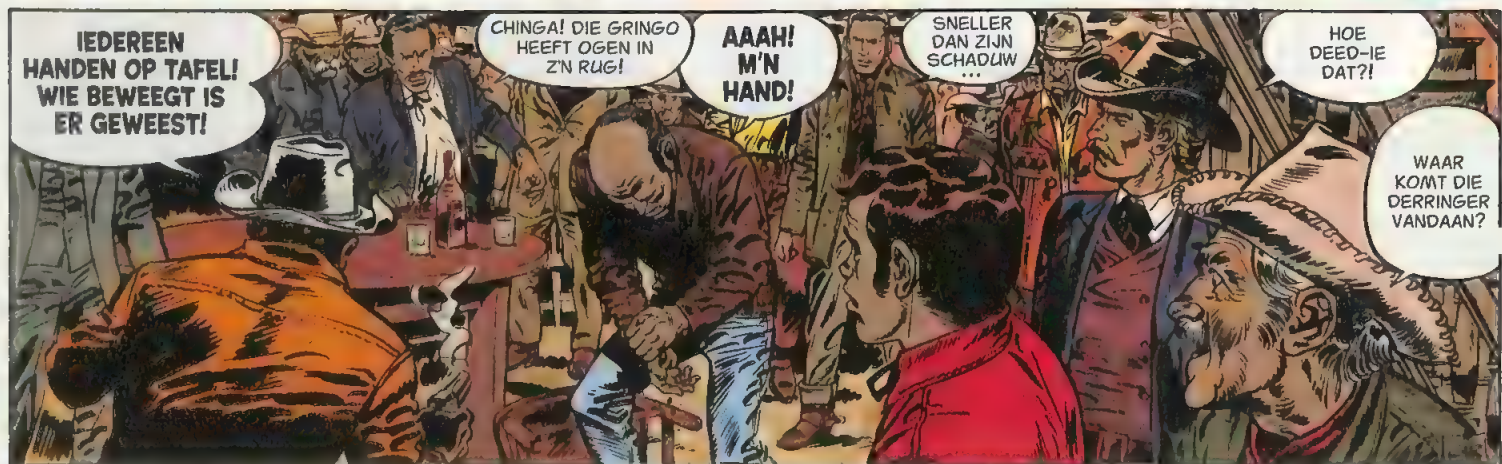

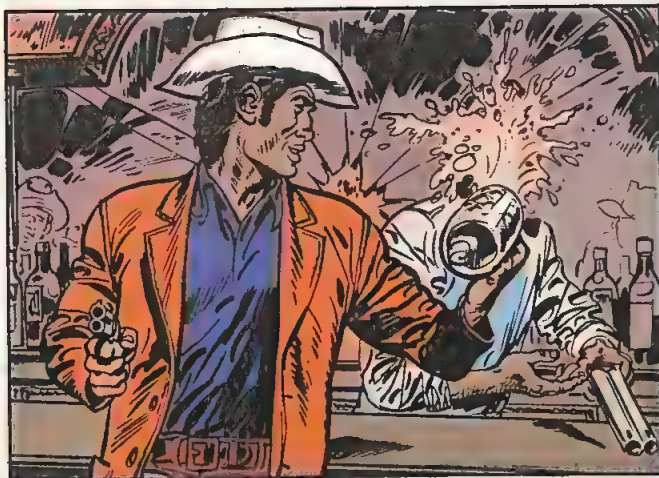

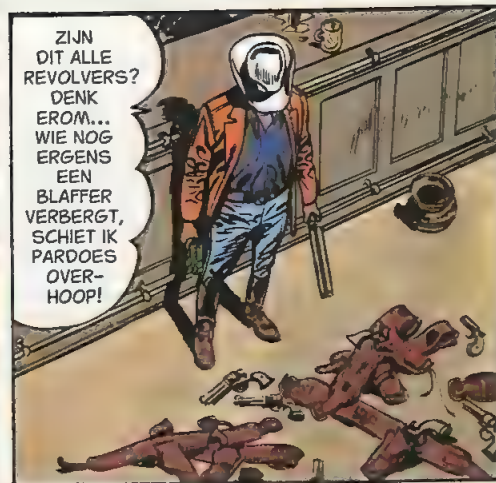

"OF SPIEGEL.

GEEF MIJ DAT
GEVAARLIJKE SPEEL-
GOED MAAR, EN KOM
ACHTER DE TAP
WEG!

ZIJN
DIT ALLE
REVOLVERS?
DENK
EROM...
WIE NOG
ERGENS
EEN
BLAFFER
VERBERGT,
SCHIED IK
PARDOES
OVER-
HOOP!

IK STAP MAAR WEER
EENS OP! DE BARMAN
EN DIE WAARDELOZE
SCHUTTER GAAN MEE!
WIJ HEBBEN ELKAAR
TROUWENS EER-
DER ONTMOET...
TOCH?

BESTAAT NIET!
MURPHY HEEFT
DE SALOON NIET
VERLATEN!

U GAAT
TOCH
NIET EEN
GEWONDE MAN
OPSLUITEN?

HOEZO?
WIE HOUDT
ME TEGEN?

JE BENT ALLEEN,
LIJNTREKKER!
JE KOMT NIET EENS
BIJ DE DEUR!

MISSCHIEN,
MAAR VOOR IK
ERAAN GA, HEBBEN
JULLIE ALLEBEI
EEN KOGEL IN JE KOP!
VOORUIT, COYOTES,
NAAR DE
GEVANGENIS!

SAM,
HIJ ZET ONS
VOOR GEK...
LAAT MIJ
HEM...

RUSTIG, BUDDY!
DAT IS PRECIJS WAT HIJ
WIL. KLEP DICHT!

GEEN
BEWEGING!
EN NIEMAND
VERTREKT
HIER DE
VOLGENDE 5
MINUTEN!

IN EEN OODSE STILTE
BEREIKT BLUEBERRY
DE DEUR...

WAPENS TE DRAGEN! IK ZAL
ER PERSOONLIJK
OP TOEZIEN!

NOG IETS!
VOORTAAN IS
HET VERBODEN IN
DE STAD

WELTE-
RUSTEN,
JONGENS!

DAMNED!

WE LATEN ONZE
KAMERADEN TOCH NIET
OPSLUITEN DOOR ZO'N
SNOTNEUS?!

KALM,
BUDDY, WE
KRINGEN 'M
NOG WEL!
LET OP M'N
WOORDEN!

BLUEBERRY
HEEFT GELIJK.
OP DAT MOMENT,
OP DE RANCH
VAN SAM
BASS...

HET GAAT FOUT, SAM!
DIE SOLDAAT IS AMPER HIER,
OF HIJ DEELT AL DE LAKENS UIT!
ALS WE NIET OPPASSEN, KRIJGEN
WE SILVER CREEK TEGEN ONS!
NOG EVEN EN ER IS
EEN JURY!

JIJ MOET DAT
ZIEN TE VERHINDEREN!
WAAR BETALEN WE
JE ANDERS VOOR,
RECHTER!?

JE WEET BEST DAT IK DOE WAT IK KAN,
BUDDY MAAR BLUEBERRY HEEFT DIE
JONGENS GEARRESTEERD OP ERNSTIGE
MISDRIJVEN
WAAR BOVENDIEN
GETUIGEN VAN
ZIJN! IK KAN
'N PROCES
NIET
UITSTELLEN!

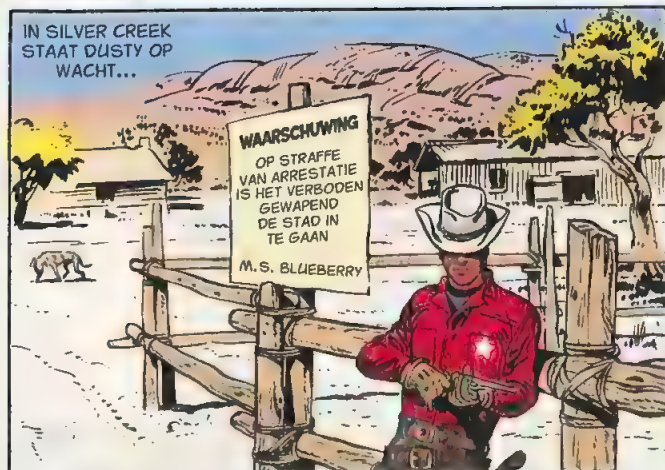
EN ALS DE JONGENS IN DE
GEVANGENIS ZICH IN DE STEEK
GELATEN VOELEN, PROBEREN ZE
MISSCHIEN HUN VEL
TE REDDEN DOOR TE
PRATEN... EN DAN
ZIET HET ER NIET
ZO BEST VOOR
JULLIE UIT...

VOOR
JOU NOG
BEROERDER,
RECHTER!

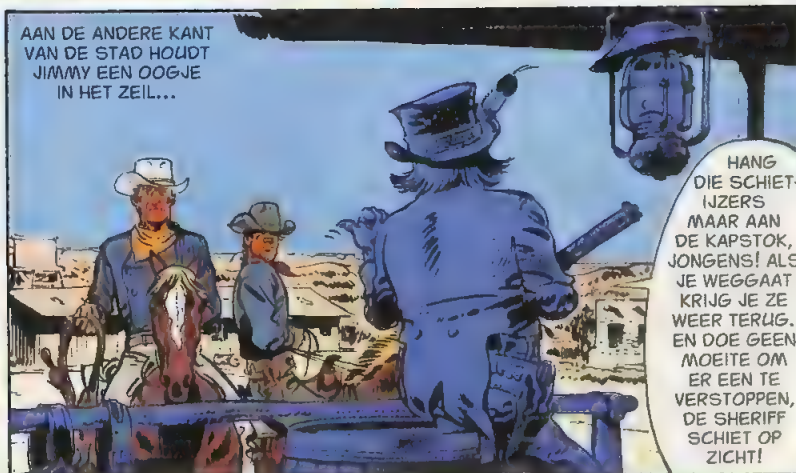
GENOEG GEPALAVERO.
LAAT MIJ DE ZAAK
REGELEN. TEGEN
VANAVOND IS
BLUEBERRY DOOD
EN ZIJN ONZE
JONGENS
VRIJ.

WEET JE DAT
WEL ZEKER,
BUDDY?... MISSCHIEN
EINDIG JIJ WEL MET
JE NEUS IN HET STOF,
OF IN DE CEL! OF AAN
DE GALG. NEE, IK HEB
EEN BETER IDEE...
LUISTER...

IN SILVER CREEK
STAAT DUSTY OP
WACHT...

WAARSCHUWING
OP STRAFTE
VAN ARRESTATIE
IS HET VERBODEN
GEWAPEND
DE STAD IN
TE GAAN
M.S. BLUEBERRY

AAN DE ANDERE KANT
VAN DE STAD HOUDT
JIMMY EEN OOGJE
IN HET ZEIL...

HANG
DIE SCHIET-
IJZERS
MAAR AAN
DE KAPSTOK,
JONGENS! ALS
JE WEGGAAT
KRIJG JE ZE
WEER TERUG.
EN DOE GEEN
MOEITE OM
ER EEN TE
VERSTOPPEN,
DE SHERIFF
SCHIET OP
ZICHT!

WAT KIJKEN JULLIE BEDRUKT!
IK HAD HET TOCH GEZEGD?
REKEN ER MAAR NIET OP, DAT
SAM JULLIE HIERUIT KOMT HALEN!
SCHUIF MAAR SNEL AAN
TAFEL, NU HET NOG KAN!

TO HELL
WITH YOU,
RASCAL!

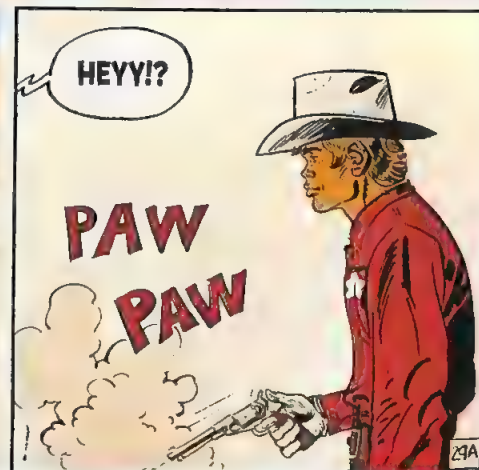
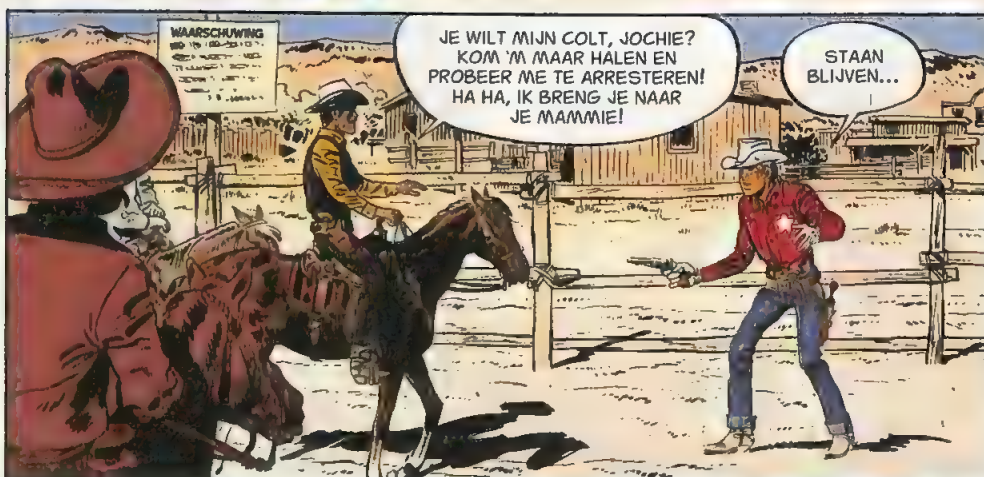
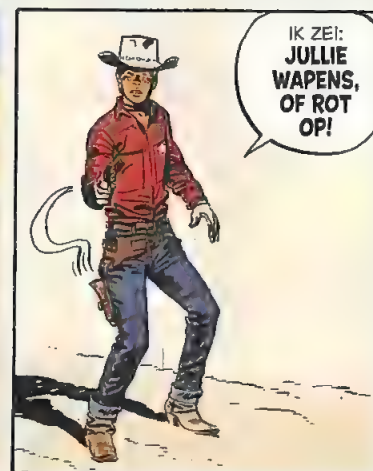

OP DAT
MOMENT,
AAN DE
RAND VAN
DE STAD...

RUITERS!?
DE BENDE VAN
BASS!

* LOOP NAAR DE DUIVEL!

JE HEBT HET LOT EEN
KEER TE VEEL UITGEDAAGD,
PEDRO. DOE JE HOLSTER
AF EN STIJG AF,
SNEL.

WACHT EVEN, SHERIFF!
PEDRO IS EEN VAN MIJN
MANNEN! IK LAAT HEM NIET
ZOMAAR ARRESTEREN!
HEBT U BEWIJZEN?

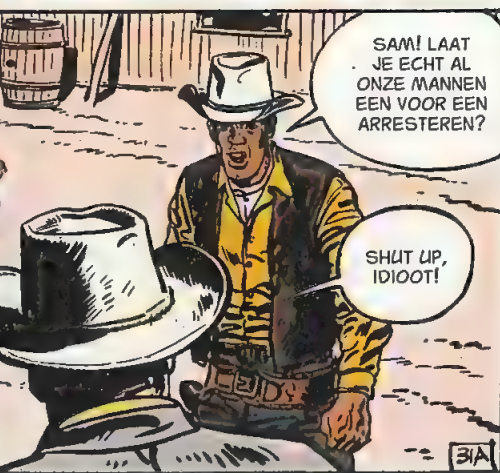
IK HEB EEN GETUIGE DIE DAT WIL
VERKLAREN ONDER EED. BOVENDIEN HEEFT
HIJ GEPROBEERD MCCLURE EN
MIJ TE DODEN
OP WEG NAAR
SILVER CREEK.

BELACHELIJK, SHERIFF!
PEDRO WAS DIE DAG
BIJ ONS...

KOP DICHT, SAM!
OF IK ARRESTEER
JOU ALS
MEDEPLICHTIGE!
GENOEG GEPRAAT...
AFSTINGEN, PEDRO!
DUSTY, DE
HANDBOEIEN!
EN DENK EROM,
GENTLEMEN,
NIEMAND
KOMT GEWAPEND
SILVER CREEK IN!

SAM! LAAT
JE ECHT AL
ONZE MANNEN
EEN VOOR EEN
ARRESTEREN?

SHUT UP,
IDIOOT!

SEÑOR BASS!
IK WAARSCHUW U:
ALS IK OVER 48 UUR
NIET VRIJ BEN,
HEBT U PECH!

HÈ?!

QUEDA TE QUIETO, PEDRO!*
IK HOUD M'N WOORD. BINNEN TWEE
DAGEN BEN JE WEER VRIJ.

IK ZIE JE EERDER
AAN DE STROP, PEDRO...
EN IK VERGIS ME
ZELDEN.

BUDDY, WOOD,
LEVER JE WAPENS
IN! WE GAAN NAAR
DE RECHTER
OM TE PRO-
TESTEREN!

DUSTY! DEK ME!
LAAT DE HEREN
NIET VOORBIJ
VOOR IK BIJ DE
GEVANGENIS BEN!
IK WIL GEEN KOGEL
IN M'N RUG!

EVEN LATER...

HÈ! DE
GEBROEDERS
BASS!
ONGEWAPEND?!

GETEMD DOOR
DE SHERIFF!

ZO'N
RUSTIGE
ENTREE
HEBBEN DE
BROERS BASS
NOG NOOIT
GEMAAKT!

LATER...

HET WORDT HOPELOOS, SAM!
IK BEN GEVRAAGD EEN JUR
BIJEN TE ROEPEN! ER ZIJN
GENOEG LIEFHEBBERS!

DAMNED,
IK HOUD
HET NIET
LANGER!

JE HEBT
GELIJK,
BUDDY, WE
GAAN TOT
ACTIE OVER!

WE MOETEN
ONZE JONGENS
BEVRIJDEN!
WE OVERVALLEN
DE GEVANGENIS!

ONMOGELIJK,
BUDDY!... DIE IS
ONNEEMBAAR! ALLEEN
EEN VERASSINGS-
OVERVAL IS EVENTUEEL
MOGELIJK!

YEP... MAAR 'S AVONDS
VERSHANST BLUEBERRY ZICH
IN HET KANTOOR EN OVERDAG
WORDEN DE INVALSWEGEN
BEWAAKT! DUS VAN
VERRASSING IS GEEN
SPRAKE!

VOLGENS MIJ MOETEN WE EERST
DIE SCHOOLJUF EEN LESJE LEREN!
DAT KIND WEET TE VEEL EN KAN
HAAR MOND NIET HOUDEN!

HO
MAAR,
DA'S
WAT VEEL
INEENS!
...

INTEGENDEEL! WE KUNNEN
EEN MOOIE DUBBELSLAG SLAAN...
BLUEBERRY'S VERDEDIGING HEEFT
EEN ZWAKE PLEK: MCCLURE.
MAAR WE MOETEN HEM TE PAKKEN
NEMEN IN DE STAD.

??!

SNUFFY MOET
DIT ZAAKJE OPKNAPPEN.
MORGEN, WIJ VERLATEN
ZO METEEN RUSTIG
DE STAD. LUISTER, DIT
GAAN WE DOEN!...

HA! DE BROERS BASS
DRUIPEN AF, TERUG NAAR
HUN HOL! VANAVOND ZITTEN
JULLIE NOG WEL IN DE CEL,
JONGENS!

DIE
AVOND
...

EEN HELE DAG IN
DE WARME ZON, MIKE!
EN DAT ZONDER EEN
DRUPPEL DRANK.
DAT KAN JE ME NIET
AANDOEN!

IK HAD NIET
GEDACHT DAT ALLES
ZO RUSTIG ZOU
VERLOPEN! HET ZAG
ER EERST NIET NAAR
UIT, HÈ SHERIFF?

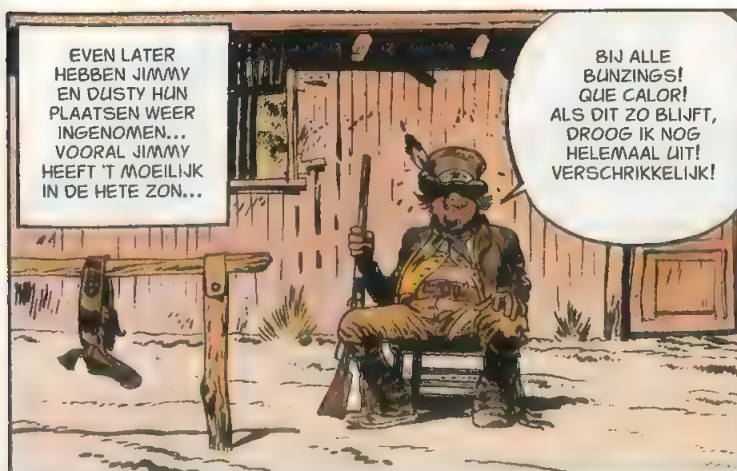
WE MOETEN ZE HET VUUR
AAN DE SCHENEN LEGGEN!
DAN RAKEN ZE IN PANIEK
EN GAAN FOUTEN MAKEN,
DUSTY! DAT IS ONZE
ENIGE KANS!

NA 'N RUSTIGE NACHT...

OKÉ,
JONGENS! TIJD
OM JULLIE
POSTEN WEER TE
BETREKKEN!

BAH!
IK GELOOF
DAT 'T VANDAAG
NOG WARMER
ZAL WORDEN!

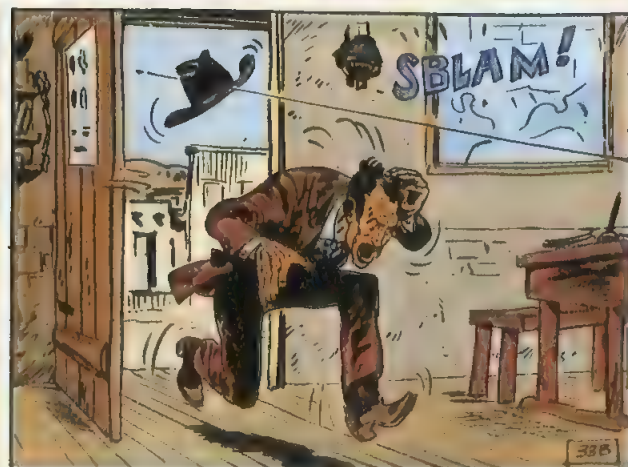
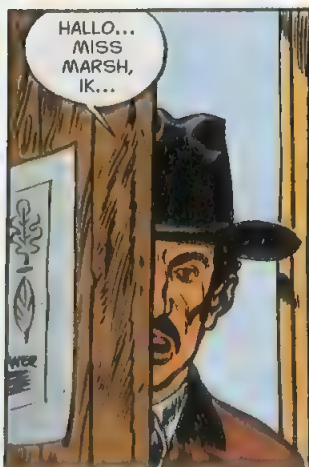
EVEN LATER
HEBBEN JIMMY
EN DUSTY HUN
PLAATSEN WEER
INGENOMEN...
VOORAL JIMMY
HEEFT 'T MOEILIK
IN DE HETE ZON...

BIJ ALLE
BUNZINGS!
QUE CALOR!
ALS DIT ZO BLIJFT,
DROOG IK NOG
HELEMAAL UIT!
VERSCHRIKKELIJK!

PSSST!...
NINO,
KOM EENS
HIER!

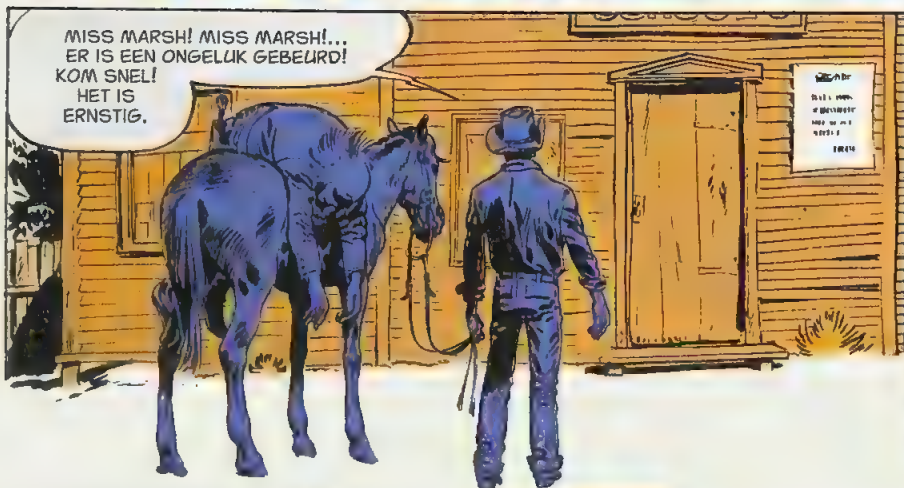

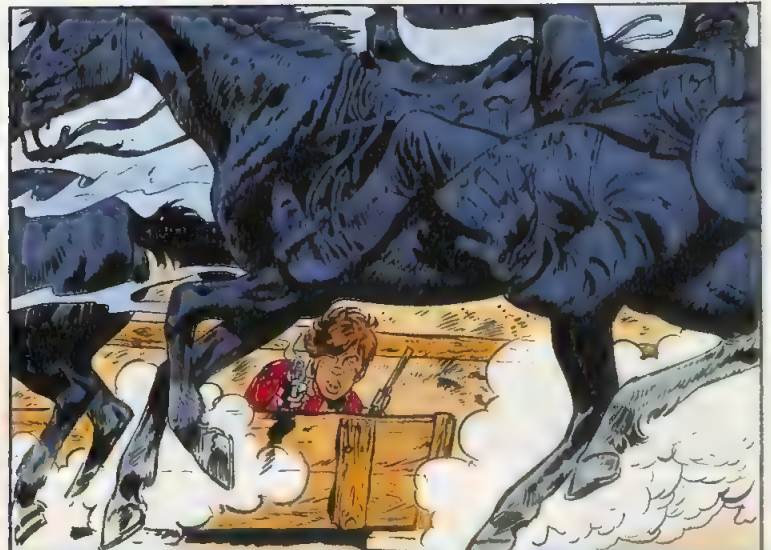

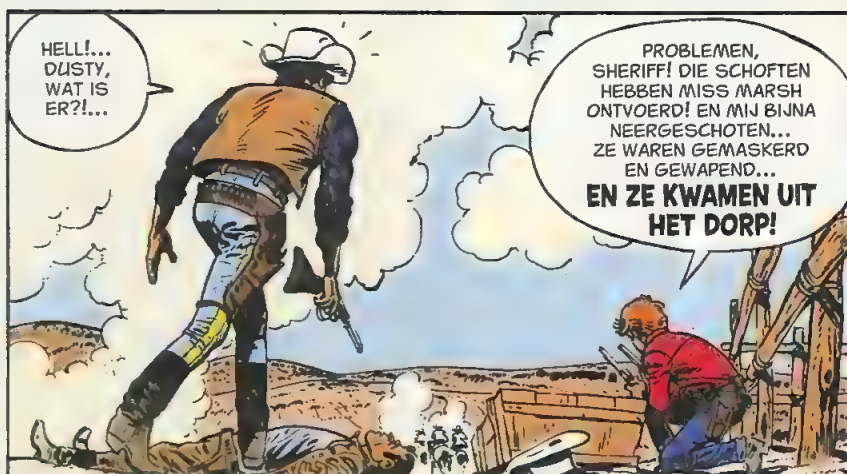

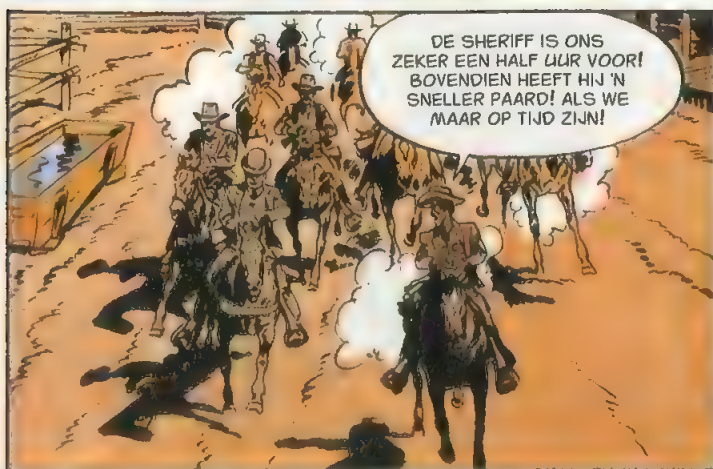
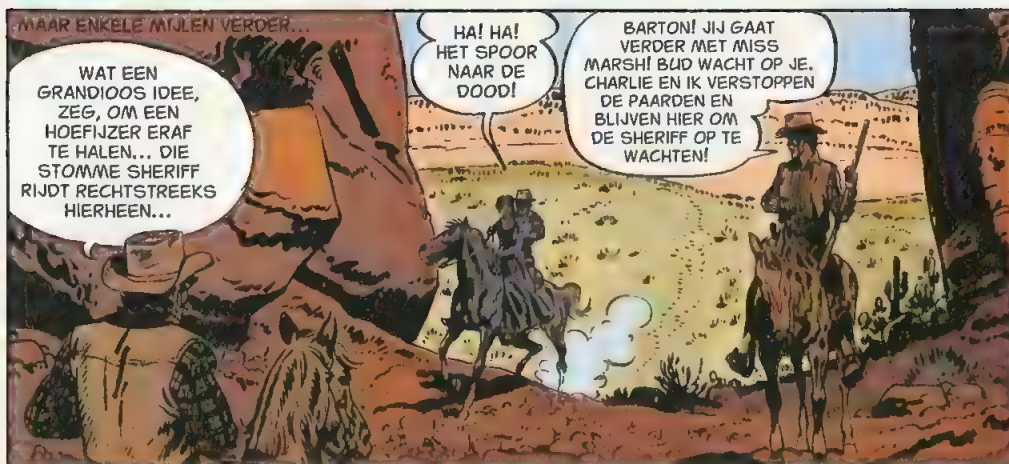

HE, WAAROM GAAN WE NIET METEEN NAAR DE GEVANGENIS?

ALS WE DAT DOEN, ONTSTAAT ER OPHEF EN KNALT DUSTY GELIJK DE GEVANGENEN NEER! WE GAAN EERST NAAR SNUFFY JOE VOOR INFORMATIE! KALMTE IS GEBODEN!

OP DAT MOMENT, IN DE SALOON...

WAAR IS DAT STUK VUIL VAN EEN SNUFFY? DIE LAFFE COYOTE!!

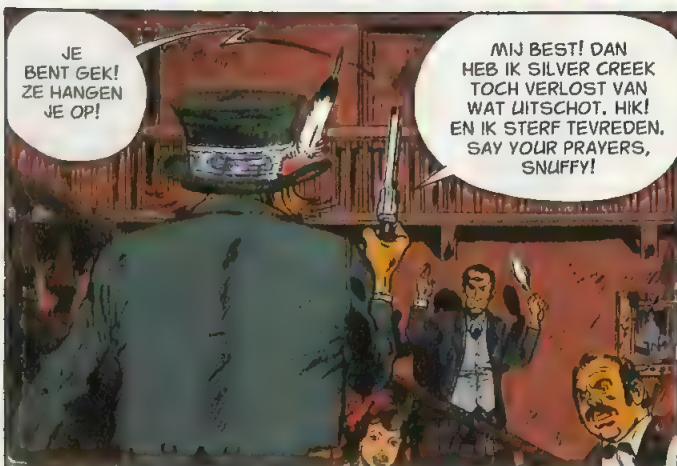
MCCLURE! WAAROM ZO KWAAD?

STINKENDE BUNZING! DOOR JOU BEN IK M'N BESTE VRIEND KWIJT... EN M'N SHERIFFSTER! MAAR IK ZAL JE LEREN, RASCAL! IK WEET DAT DIE WHISKY VAN JOU KOMT! IK HEB DIE JONGEN GEVONDEN!

KALM, JIMMY! IK ZAL HET JE UITLEGGEN! LEG JE GEWEER NEER, DAN DRINKEN WE IETS!

NEE, SNUFFY! DEZE KEER BIED IK JOU IETS AAN!... LOOD!

JE BENT GEK! ZE HANGEN JE OP!

MIJ BEST! DAN HEB IK SILVER CREEK TOCH VERLOST VAN WAT UITSCHOT, HIK! EN IK STERF TEVREDEN. SAY YOUR PRAYERS, SNUFFY!

ZO IS 'T WEL GENOEG, MCCLURE! LAAT JE WAPEN VALLEN! NU!

SAM BASS!

IK KOM PRECIJS OP HET JUISTE MOMENT, HÈ SNUFFY!? EN DIE OUDE ZUIPLAP ZAL NOG GOED VAN PAS KOMEN!

HET SPOOR IS TE EENVOUDIG!... DIT RUIKT NAAR EEN HINDERLAAG! ZELFS EEN GROENE OUTLAW ZOU PROBEREN ZIJN SPOREN UIT TE WISSEN.

WE ZULLEN ZIEN! LAAT EENS WAT HOREN, PAARD!

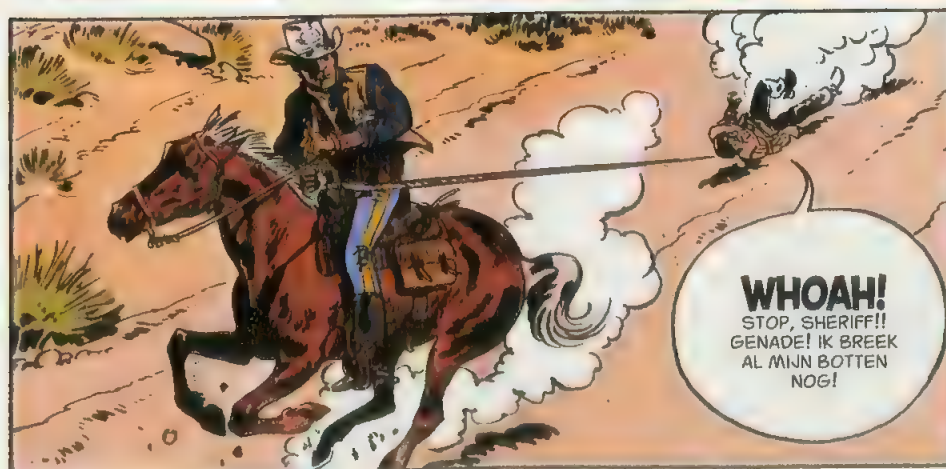
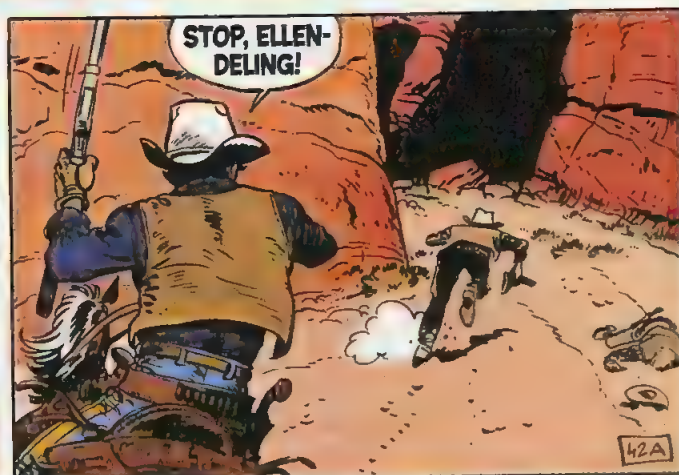
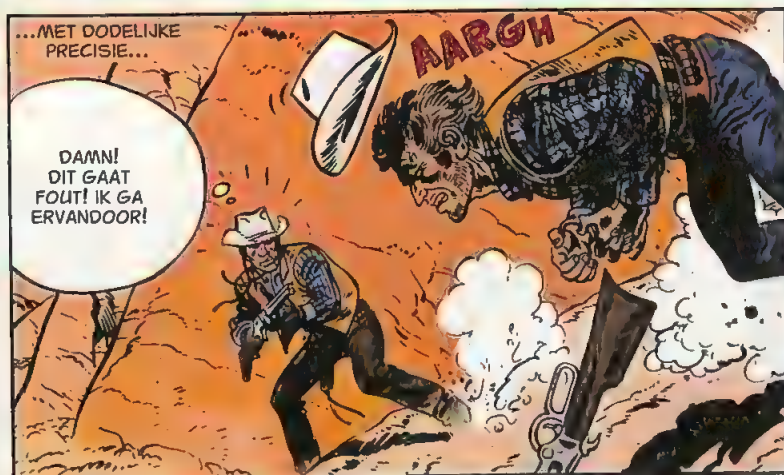
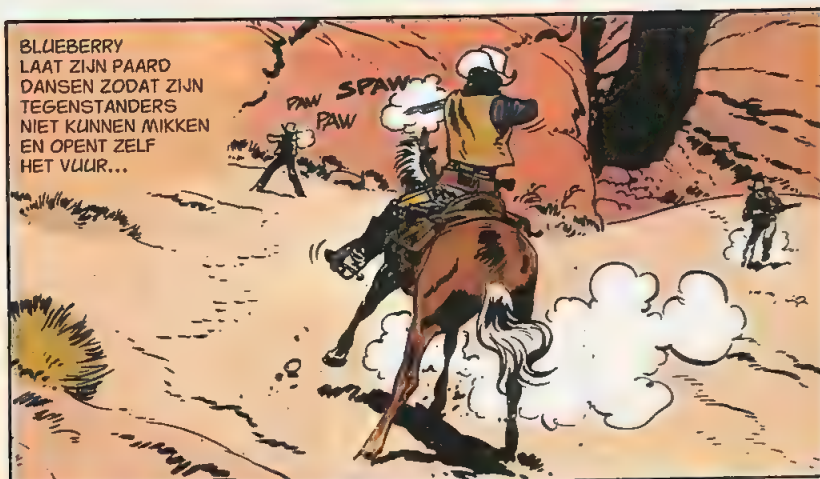
Hihihihihi

UIT HET RAVIJN KLINT ALS ANTWOORD GEHINNKI!

DAAR ZIJN OOK PAARDEN! HET IS DUS EEN VALSTRIK!

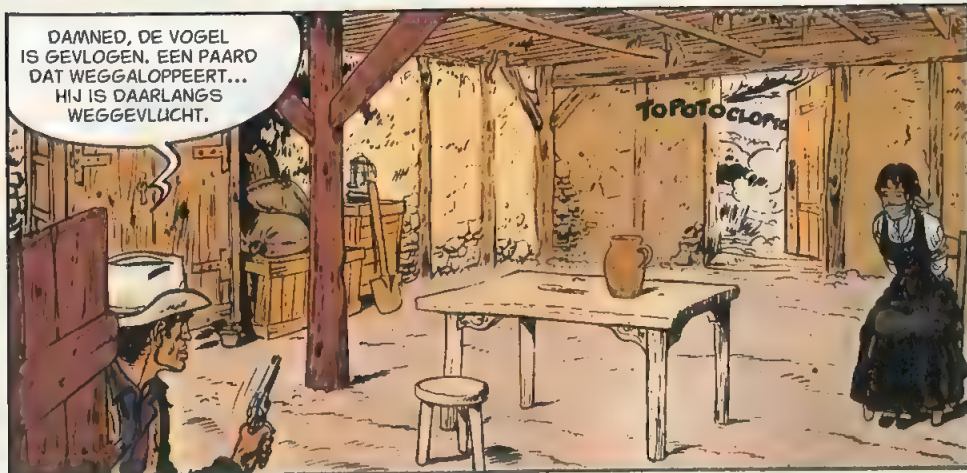
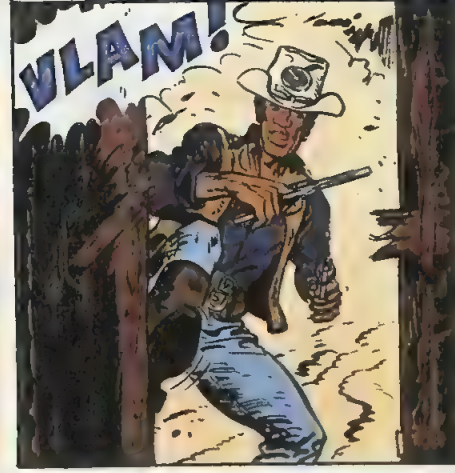

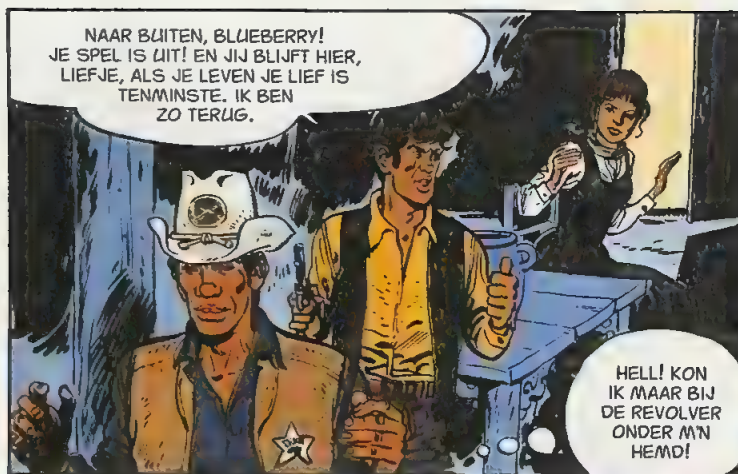

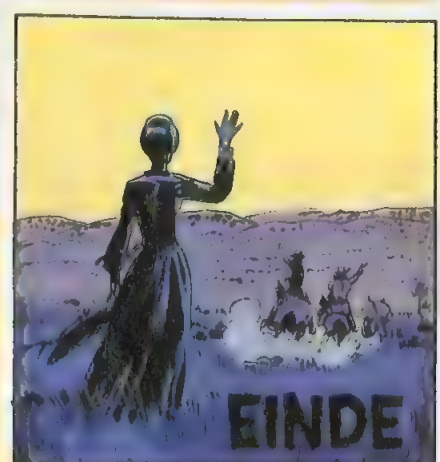
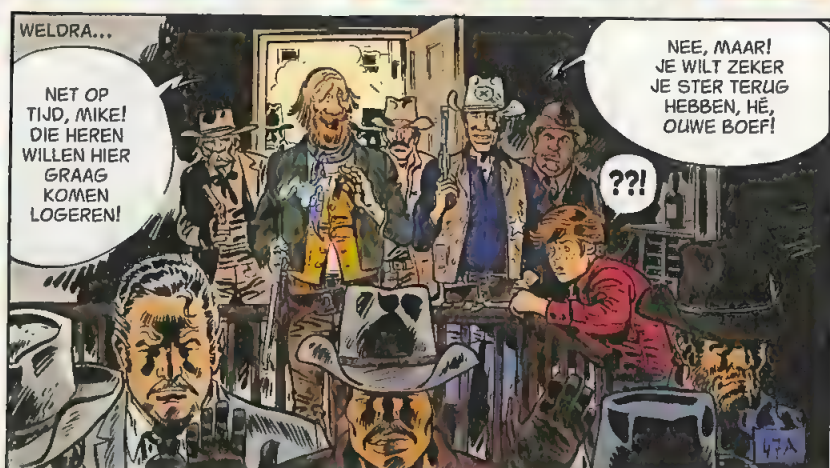

www.dargaud.com

© DARGAUD 2016

© Nederlandse taal Dargaud-Lombard nv / Dargaud Benelux Brussel

EERSTE DRUK

Alle rechten van vertaling, reproductie en adaptatie zijn voor alle landen voorbehouden.

wettelijk depot. augustus 2016 • ISBN 978-90-8558-460-5

Gedrukt in Italië door Stige

DEZE INTEGRALE UITGAVE OMVAT DE VOLGENDE ALBUMS:

DE LANGE WEG NAAR COCHISE

OORLOG OF VREDE

DE MAN MET DE ZILVEREN STER

